74 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 9. julija 2021

Leto LXXIV, št. 54, cena 2,00 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Poletje za zdaj izjemno vroče

Minuli torek nas je znova zajel vročinski val, ki bo trajal do danes. Že junij je bil zelo vroč in spada med tri najtoplejše v zadnjih sedemdesetih letih. Na Kredarici je v dobrem mesecu skopnelo kar pet metrov snega.

Ana Šubic

Kranj – Letošnje poletje ne skopari z vročimi dnevi. Minuli torek nam je prinesel nov vročinski val; ponekod že tretjega letos. Po podatkih Agencije RS za okolje (Arso) oz. njenih samodejnih vremenskih postaj se je denimo predvčerajšnjim v Kranju in na brniškem letališču živo srebro povzpelo na skoraj 33 stopinj Celzija, v Bohinjski Češnjici je bilo blizu 31, v Lescah in Kamniški Bistrici malenkost več, v Ratečah se je ogrelo na skoraj 29, na Jezerskem na slabih 28 in na Kredarici na skoraj 13 stopinj ... Vroče je bilo tudi včeraj. Prvi julijski vročinski val bo trajal do danes, nato bo vročina nekoliko popustila, a naj bi se znova vrnila že na začetku prihodnjega tedna. Tudi ta predvidoma ne bo dolgotrajna, saj se od srede znova obeta rahla osvežitev, je napovedal meteorolog na Arsu Branko Gregorčič.

Že druga polovica junija je bila po besedah Gregorčiča res vroča. »Ponekod je vročinski val vztrajal v enem kosu med 17. in 30. junijem, drugod pa je bila okoli 25. junija krajša prekinitev.«

Po delnih podatkih je bil letošnji junij zelo topel in spada med tri najtoplejše vsaj od leta 1950. Odklon temperature zraka od povprečja obdobja 1981–2010 je na državni ravni znašal 3,4 stopinje; toplejša sta bila le junija 2003 in 2019 (oba z odklonom 4,2 stopinje). Letošnji junij je že dvanajsti zaporedni junij s pozitivnim odklonom temperature glede na omenjeno obdobje. Bil je tudi izjemno osončen – na državni ravni kar 44 odstotkov bolj od dolgoletnega povprečja, kar ga uvršča na prvo mesto najbolj osončenih junijev po letu 1961.

▸ 2. stran

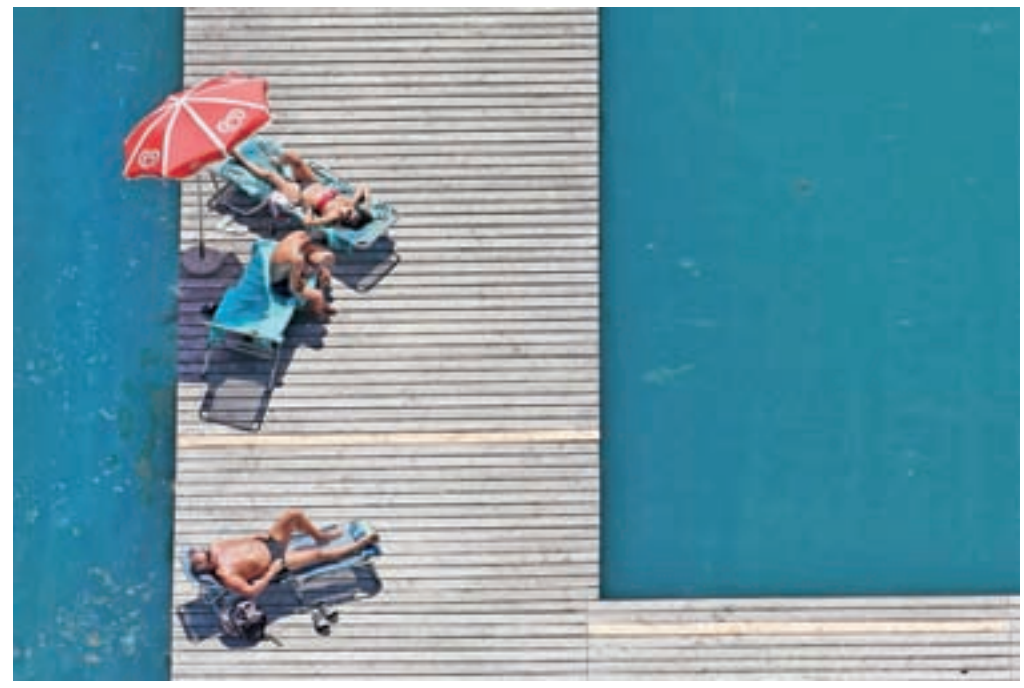

V vročih dneh se prileže osvežitev v vodi. Blejsko jezero (na sliki) ima dobrih 24 stopinj Celzija, še hitrejšo ohladitev pa omogoča Bohinjsko jezero z 19 stopinjami. / Foto: Gorazd Kavčič

Zakon o vodah – za in proti

V nedeljo bomo na referendumu odločali, ali smo za uveljavitev novele zakona o vodah. Včeraj končano predčasno glasovanje kaže, da je zanimanje volivcev za udeležbo na referendumu precejšnje.

Simon Subic

Kranj – Nedeljski referendum o noveli zakona o vodah bo potekal na pobudo Gibanja za pitno vodo, ki je proti uveljavitvi novega zakona. Za pobudnike sta sporni predvsem spremembi 37. člena, ki dovoljuje posege na vodnih in priobalnih zemljiščih, in 162. člena glede uporabe sredstev iz Sklada za vode, ki bi jih po novem namenili tudi za vzdrževanje vodotokov. Več o stališčih Gibanja za pitno vodo pišemo posebej, na tem mestu pa predstavljamo še dve stališči za in proti.

▸ 3. stran

V prvih dveh dneh se je predčasnega glasovanja v državi udeležilo 54.456 volivcev oziroma 3,21 odstotka vseh volilnih upravičencev. Na referendumu o drugem tiru leta 2017 je v dveh dneh predčasno glasovalo 8.378 volivcev oziroma 0,49 odstotka vseh volivcev. / Foto: Gorazd Kavčič

Novi turistični boni

Novi interventni zakon prinaša tudi nove turistične bone. Za odrasle je namenjenih sto evrov, za mladoletne pa pol manj.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – Državni zbor je v sredo potrdil interventni zakon za pomoč turizmu in gospodarstvu, ki kot najobsežnejši ukrep prinaša nove turistične bone. Njihova vrednost za odrasle znaša sto evrov, za mladoletne pa petdeset evrov. Do bonov so upravičeni vsi s stalnim prebivališčem v Sloveniji na zadnji dan junija. Za razliko od zdajšnjih bonov, ki so bili unovčljivi samo za prenočevanje, bo nove mogoče uporabiti tudi za druge storitve s področja turizma, gostinstva, kulture in športnih dejavnosti. Veljavni bodo do konca leta, tako kot stari pa bodo tudi novi boni prenosljivi med najožjimi sorodniki in jih bo mogoče uporabiti v več manjših zneskih pri različnih ponudnikih namestitev oz. storitev. Evidenco bonov bo vodila Finančna uprava RS, ki bo skrbela tudi za povračilo sredstev ponudnikom.

Po poročanju nekaterih medijev bodo novi boni na voljo za uporabo že v prihodnjih dneh. V veljavo zakon stopi po objavi v uradnem listu, nato pa morata ministrstvo za gospodarstvo in Furs pripraviti še uredbo, ki bo določala pravila uporabe bonov.

GORENJSKA

Kakšen dan in kakšen obisk!

Pod široko krošnjo javorja v parku Varstveno-delovnega centra Kranj so imeli čudovito popoldne v družbi našega uspešnega režiserja Mitje Okorna.

5

GORENJSKA

Zeliščni vrt za zidovi samostana

Za samostanskim obzidjem v Mekinjah so uredili zeliščni vrt z več kot dvesto različnimi rastlinami ter sušilnico in predelovalnico, v nastajanju pa je tudi lastna blagovna znamka.

7

GG+

Kača se nas boji bolj, kot se mi nje

Davor Ros iz Zgornjih Gorij je že pri treh letih z vedrom v gozd odnašal kuščarje, kače in druge živali iz hiše ali z vrta, da so imele svoj mir ...

11

ZANIMIVOSTI

Olimpijska bakla na Gorenjskem

Jutri se slovenska olimpijska bakla vrača na na Gorenjsko, do slavnostnega odprtja olimpijskih iger pa bo obiskala prav vse slovenske občine.

24

VREME

Večinoma bo pretežno jasno in manj vroče. Popoldne bodo možne vročinske nevihte.

15/30 °C

jutri: jasno in vroče

Poletje za zdaj izjemno vroče

1. stran

Hkrati je bil letošnji junij med najbolj sušnimi vsaj od leta 1950. Kazalnik višine padavin na ravni države je glede na obdobje 1981–2010 znašal zgolj 24 odstotkov.

Dolgoletni niz meritev v Sloveniji kaže na ogrevanje ozračja pri tleh v zadnjih desetletjih, ugotavljajo na Arsu. Od šestdesetih let prejšnjega stoletja so se juniji v povprečju ogreli že za tri stopinje.

Letošnji topel junij je poskrbel tudi za pospešeno taljenje snega na Kredarici. Snežna odeja je neprekinjeno vztrajala od 26. septembra do 2. julija, ostale so le še snežne krpe. Največ snega so sicer izmerili konec maja – kar 520 centimetrov. Rekordno veliko ga je bilo tudi na začetku junija, nakar je petmetrska snežna odeja v dobrem mesecu dni skopnela. Dnevna povprečna temperatura zraka je v juniju znašla 7,2 stopinje Celzija, kar je tri stopinje nad dolgoletnim povprečjem.

Po drugi strani so vroči dnevi dodobra ogreli morje, ki je v Kopru včeraj opoldne imelo 28 stopinj. Blejsko jezero se je ogrelo na dobrih 24, Bohinjsko jezero pa je z 19 stopinjami nekoliko hladnejše, in sicer zaradi taljenja snega v visokogorju in večjega pretoka vode, je razložil Gregorčič.

V Kranju v sredo rekordno število cepljenih

Kranj – V sredo so v cepilnem centru v Kranju prvič izvedli odprto cepljenje proti covidu-19 za nenaročene. S cepivom Pfizer se je po podatkih Zdravstvenega doma Kranj cepilo okoli 400 občanov, skupaj z naročenimi pa so predvčerajšnjim v Kranju cepili rekordnih 1383 ljudi. Ob tem so opozorili, da je bilo nekaj težav s parkiranjem, saj je v kranjski vojašnici od 1. julija za tiste, ki prihajajo na cepljenje, omejeno število parkirnih mest (parkirišče pri vhodu v vojašnico). Vse, ki se bodo še prišli cepit, pozivajo, naj raje parkirajo v okolici oziroma uporabijo mestni promet do bližnjega Sanolaborja in Eurospina. V Škofji Loki se je v torek na odprtem cepljenju s cepivoma Janssen in AstraZeneca cepilo 80 občanov, v Tržiču pa 66 (vsa cepiva razen Moderne). V Škofji Loki napovedujejo odprta cepljenja še za danes in v sredo, v Tržiču ga organizirajo vsak torek, v Kranju pa se bodo o tem odločali sproti. Vmes seveda potekajo redna cepljenja.

Gorenjski maturanti so se vrnili iz Španije

Jesenice – Potem ko so v skupini maturantov z Dolenjske, ki se je v soboto vrnila z maturantskega izleta v Španiji, odkrili skoraj šestdeset okužb, se je včeraj zjutraj domov vrnila tudi skupina več kot tristotih gorenjskih maturantov. Na testiranju s hitrimi testi pred odhodom v Slovenijo so bili sicer vsi negativni, a 87 jih testiranja ni opravilo. V Španiji so se epidemiološke razmere v zadnjih dneh izrazito poslabšale, močno se je povečalo število okužb zlasti med mladimi. A Lloret de Mar je na oranžnem seznamu, kar pomeni, da dijakom ob predložitvi negativnega testa ali potrdila o cepljenju oziroma prebolelosti ni bilo treba v karanteno. V NIJZ gorenjskim maturantom kljub temu svetujejo, naj se pet dni čim bolj zadržujejo doma.

V Lloret de Mar so gorenjski maturanti potovali z avtobusi.

Z župani tudi o cepljenju

Predsednik vlade Janez Janša se je v sredo na Brdu pri Kranju na delovnem posvetu srečal z župani slovenskih občin. Govorili so o ukrepih za obvladovanje okužb s covidom-19 v prihodnjih mesecih ter o javno-finančnih in razvojnih vprašanjih.

Mateja Rant

Brdo pri Kranju – »Pred sabo imamo jasno sliko, kje smo, imamo tudi natančen pogled v prihodnje tedne in mesece. Vemo, kaj se je dogajalo v taki situaciji v prejšnjih valovih in nič drugače ne bo tokrat, razen da smo soočeni z novimi, bolj kužnimi različicami virusa,« je v svojem nagovoru županov poudaril predsednik vlade Janez Janša. Opozoril je, da imamo ta čas na voljo dovolj cepiva in je mogoče celo izbirati med različnimi cepivi, pa se ljudje ne cepijo, obenem pa v bolnišnice sprejemajo ljudi, ki tudi resno zbolijo za covidom-19 in niso cepljeni, čeprav bi lahko bili. »Naša naloga je, da organiziramo cepljenje tako, kot je bilo rečeno. Tisti, ki bo jeseni resno zbolel ali celo umrl, ker se ni cepil, bo težko krivil vlado, župana ali kogarkoli za to,« je še dejal in dodal, da bomo na koncu vsi nosili posledice, če bodo zaprti vrtci in šole, omejena proizvodnja in se bo javno življenje ustavilo. »Ne le, da bomo psihološko to težko prenesli, ampak bomo s tem zapravili tudi enkratno priložnost, ki jo imamo za okrevanje,« je še poudaril Janša.

Minister za zdravje Janez Poklukar na srečanju z župani na Brdu pri Kranju / Foto: arhiv vlade

Po besedah ministra za zdravje Janeza Poklukarja bo v dnevih, tednih in mesecih, ki so pred nami, ključna medsebojna pomoč in predvsem solidarnost. »V zadnjem letu in pol smo se pomena in podpore lokalnega okolja vsi začeli zavedati mnogo bolj kot kadarkoli prej. Župani imate možnost in dostop do ljudi na terenu, da jih nagovorite k cepljenju. Zdaj je idealen čas za cepljenje,« je dejal in dodal, da le s cepljenjem lahko omogočimo odprte šole in gospodarstvo, obenem pa preprečimo četrti val. Direktor Nacionalnega inštituta za javno zdravje Milan Krek je ob tem župane pozval, naj se občine dobro organizirajo, pri čemer je zlasti pomembno, da do jeseni precepijo predvsem starejše od petdeset let. Pri tem naj po njegovih besedah aktivirajo tudi nevladne organizacije za pomoč pri prevozu do cepilnih mest oziroma naj se organizirajo mobilne enote, da starejše cepijo na domu. Vodja svetovalne skupine za covid-19 Mateja Logar je ob tem opozorila, da so pri njih na infekcijski kliniki še vedno bolniki s covidom-19 in glede na statistiko gre za bolnike, ki bi morali biti že davno cepljeni, a se za cepljenje niso odločili, ker niso imeli ustreznih informacij oziroma so bili v dvomih. »Prosim, da vsak izmed nas naredi, kar lahko, da dosežemo precepljenost, ohranimo življenja in se vrnemo na način življenja pred epidemijo.«

Na posvetu je bil prisoten tudi župan Občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež, ki je pojasnil, da bodo v občinah po že uveljavljenih komunikacijskih kanalih še naprej nagovarjali ljudi in jih poskusili navdušiti za cepljenje. Poudaril je tudi, da so župani hvaležni, da je vlada občinam zagotovila več sredstev. »Večinoma enotno vladi priznavamo odlično delo in dobro sodelovanje z občinami, saj se vsi zavedamo, da je pred nami še veliko izzivov.« Posebno pa so se tudi v njihovi občini razveselili novice ministrice za izobraževanje, znanost in šport Simone Kustec, da bo vlada v četrtek obravnavala predlog, da bi še letos zagotovili sredstva za projekte investicij v šolske objekte, ki so izpolnjevali pogoje na razpisu, a niso bili izbrani. »Za nas to pomeni pol milijona evrov za prizidek vrtca v Poljanah,« je dejal Čadež.

Število okužb se ponovno povečuje

Skrbi povzroča delta različica, ki se hitro širi, obolevajo predvsem mlajši, ki niso cepljeni.

Urša Peternel

Kranj – V sredo so potrdili 68 novih okužb s koronavirusom, delež pozitivnih testov je znašal štiri odstotke. V državi je bilo včeraj 452 aktivnih primerov okužb. Sedemdnevno povprečje okužb je 36 na sto tisoč prebivalcev. Število okužb ponovno narašča, in to zlasti v starostni kategoriji od 15 do 24 let. Skrbi povzroča delta (indijska) različica, ki se hitro širi, obolevajo predvsem mlajši, ki niso cepljeni.

Direktor NIJZ Milan Krek je na včerajšnji novinarski konferenci dejal, da ima delta različica pri nas eksponentno rast, v zadnjem tednu so potrdili sedemdeset primerov okužbe s tem sevom. To je trenutno največja grožnja, saj je ta različica bistveno bolj kužna, je dejal Krek in ponovno pozval k cepljenju. Vodja strokovne skupine Mateja Logar pa je poudarila, da za delta različico zelo redko zbolevajo tisti, ki so cepljeni. Zato je ponovila, da je pomembno, da se tisti, ki še niso cepljeni, za to čim prej odločijo.

Spremembe glede vstopa v državo

Vlada je na včerajšnji seji podaljšala ukrepe, ki že veljajo. Sprejela pa je nekaj sprememb glede vstopa v državo, ki bodo začele veljati v soboto, 10. julija, in bodo veljale do vključno srede, 14. julija. Sprememb glede vstopa v Slovenijo iz držav na zelenem seznamu ni. Iz oranžnih držav bodo brez napotitve v desetdnevno karanteno na domu lahko vstopali tisti, ki imajo bodisi evropsko digitalno potrdilo bodisi digitalno covid potrdilo tretje države. Oseba, ki prihaja z območja na rdečem ali temnordečem seznamu, lahko vstopi v Slovenijo brez napotitve v karanteno na domu, če predloži potrdilo o prebolelosti, potrdilo o cepljenju ali potrdilo o cepljenju za prebolevnike. Če gre za tujca brez prebivališča v Sloveniji, se mu vstop iz temnordeče države ne dovoli.

Evropsko digitalno potrdilo že v nabiralnikih

Medtem je NIJZ že začel odpošiljati papirno različico EU Digitalnega covid potrdila o cepljenju oziroma prebolelosti. Potrdilo bo prejelo okrog milijon državljanov, veljavno je tako v papirni različici kot v digitalni obliki. V digitalni obliki je na voljo na portalu zVEM, za dostop pa je potreben digitalni podpis ali mobilna identiteta smsPass. V kratkem pa naj bi bila na voljo tudi mobilna aplikacija za lokalno shrambo evropskih digitalnih potrdil.

Kot poudarjajo na NIJZ, je evropsko digitalno potrdilo namenjeno temu, da olajša potovanja znotraj Evropske unije, znotraj države pa služi tudi dokazovanju PCT-statusa. Ob tem pa opozarjajo, da enotno evropsko potrdilo še ne pomeni, da so pogoji za prestop meja držav EU poenoteni, države namreč ukrepe za preprečevanje širjenja covida-19 še vedno uvajajo samostojno in se ti od države do države razlikujejo.

Četrti val že sredi avgusta?

Po projekcijah Instituta Jožef Stefan bi bolj kužna delta različica lahko postala dominantna že sredi meseca. »Če se ne bomo do sredine avgusta dovolj precepili, se bo takrat začel četrti val epidemije,« opozarjajo.

Zakon o vodah – za in proti

1. stran

Podala sta ju Roman Kramer, direktor Direkcije RS za vodo, in prof. dr. Mihael Jožef Toman, redni profesor za ekologijo in varstvo celinskih voda na Biotehniški fakulteti v Ljubljani in med drugim tudi podpredsednik Slovenskega društva za zaščito voda, ki mu je sicer ministrstvo za okolje in prostor marca letos odvzelo status delovanja v javnem interesu ohranjanja narave.

Direkcija ostaja največji varuh vode

Po besedah Romana Kramerja, direktorja Direkcije za vode, omenjena sprememba 37. člena celo ožji nabor objektov, ki se lahko umeščajo na obalna in priobalna zemljišča: »Do sedaj je zoženje priobalnega pasu veljalo za vse objekte, sedaj je to možno le še za enostavne objekte in objekte javne rabe. Novela zakona jasno določa šest pogojev, pod katerimi se ti objekti lahko umeščajo na obalna in priobalna zemljišča. Objekti se namreč lahko umestijo le na že obstoječa stavbna zemljišča, pri tem pa se med drugim ne sme z nobenim posegom poslabšati količinsko ali kakovostno stanje vodnih virov. Šesti pogoj na primer nalaga skrbno strokovno presojo Direkcije za vode, ali je poseg v nasprotju s cilji upravljanja z vodami ali ne. Ta kriterij zagotavlja, da se nikakor ne sme posegati v vodovarstvena območja, torej v noben vir pitne vode.« Ob tem poudarja, da Direkcija za vode, ki presoja o umeščanju objektov na obalna in priobalna zemljišča, skrbi za to, da se v prostor ne umeščajo objekti, ki bi imeli kakršenkoli vpliv na pitno vodo oziroma na podtalnico, ki bi predstavljali poplavno ogroženost, poslabšali stanje voda ali če bi bila gradnja v nasprotju s cilji odgovornega in skrbnega upravljanja voda. Direkcija Republike Slovenije za vode je bila in bo tudi še naprej največji varuh vode,« zagotavlja.

Kramer še poudarja, da bo novela zakona o vodah zlasti dovoljevala, da se iz Sklada za vode del sredstev uporabi za redno vzdrževanje gospodarske javne službe, kar bo bistveno pripomoglo k boljšemu vzdrževanju vodotokov že letos. »Z zagotavljanjem dodatnih sredstev iz Sklada za vode, namenjenih izvajanju obvezne državne gospodarske javne službe za urejanje voda, bi bistveno pripomogli k povečanju poplavne varnosti ogroženih območij. Dolgoročno bi pozitivno vplivali na pretočnost strug in s tem na zmanjšanje škode zaradi škodljivega delovanja voda, ki nastane kot posledica nezadostnega vzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč,« poudarja. Na ministrstvu pojasnjujejo, da se sredstva za vzdrževanje vodotokov z rabo sredstev sklada za vode povečujejo za 17 milijonov evrov. S tem bi se sredstva za vzdrževanje letos dvignila na okoli 25 milijonov evrov.

Novi zakon je neustrezen

Prof. dr. Mihael Jožef Toman pa pravi, da je noveliran zakon o vodah popolnoma neustrezen, na kar v Slovenskem društvu za zaščito voda in drugih slovenskih strokovnih združenjih opozarjajo že od konca letošnjega februarja. Kot opozarja, med sporne spremembe zakona o vodah sodi tudi sprememba 37. člena, ki naj bi po novem omogočal posege na vodna in priobalna območja.

»Menimo, da nacionalne zakonodaje v tem členu ne bi smeli spreminjati, saj je obstoječa v vseh elementih skladna z relevantno evropsko zakonodajo in direktivami. Predlagatelj Ministrstvo za okolje in prostor prav tako k pripravi tako pomembnih okoljskih odločitev, kot je zakon o vodah, ni vključil relevantne strokovne javnosti in omogočil ustrezne razprave, ki bi prinesla preverjene strokovne odločitve, pač pa je želel zakon sprejeti po skrajšanem postopku. Tako je določba, ki na priobalnih zemljiščih omogoča gradnjo objektov v javni rabi v skladu z zakonom, ki ureja graditev objektov, odločno preširoka in predstavlja resna tveganja za degradacijo teh zemljišč in posledično za onesnaževanje površinskih in tudi podzemnih vodnih teles, hkrati pa tudi začetek uveljavljanja prakse omejevanja dostopa do vode kot javne dobrine. Res je, kar pravi tudi minister Andrej Vizjak, da na vodnih zemljiščih že zdaj stoji veliko objektov, tudi tovarne, a tu gre za napake iz preteklosti, ki jih moramo popraviti. Nedopustno pa je, da danes uzakonjamo nove izjeme, ki lahko pomenijo nov napad na vodna zemljišča. Zakon je tudi v neskladju z okvirno direktivo EU o vodah, v kateri jasno piše, da poseg v vodno zemljišče ni dovoljen, tudi izjeme ne,« je o razlogih proti zakonu povedal Toman.

Nevladniki za zaščito voda

Predstavniki gorenjskih nevladnih organizacij, ki so del Gibanja za pitno vodo, volivce pozivajo, naj na julijskem referendumu zavrnejo novelo zakona o vodah.

Simon Šubic

Kranj – Gibanje za pitno vodo je v Kranju predstavilo svoje argumente, s katerimi volivce v okviru kampanje Referendum za pitno vodo nagovarjajo, naj na referendumu 11. julija glasujejo proti uveljavitvi novele zakona o vodi. »Vse ljudi dobre volje pozivamo k referendumu za zaščito vodnih virov, s katerim bomo dokazali, da voda in dostop do vode ne moreta in ne smeta biti le v rokah zasebnikov z novci, pač pa sta last vseh ljudi,« je tako pozvala Tjaša Pirih iz Društva za varstvo okolja Bled.

Foto: Simon Šubic

Predstavniki Gibanja za pitno vodo pozivajo volivce, naj se referenduma udeležijo in glasujejo proti zakonu o vodi.

Noveliran zakon o vodah je po besedah profesorice Barbare Čenčur Curk z Naravoslovnotehniške fakultete škodljiv, ker med izjeme za gradnjo na in ob vodi uvaja tudi gradnjo enostavnih objektov. »Ukinja se tudi omejitev, da je objekte v javni rabi dovoljeno graditi samo na priobalnem zemljišču, a le na stavbnih zemljiščih v naseljih. Izloča se omejitev, da je to dovoljeno le v naseljih, se pravi, da lahko gradimo povsod. Dodana je izjema, da je dovoljeno graditi tudi na vodi, kar nas skrbi. Gradnja na in ob vodi pomeni gradnjo na območjih, ki so občutljiva, naravna, ki imajo vlogo za poplavno varnost, za varovanje kakovosti voda in tudi podzemnih voda, ki so vir pitne vode v Sloveniji,« je razložila. Nasprotujejo tudi spremembi zakona, ki dodaja nove porabnike sklada za vodo, in sicer za vzdrževanje vodotokov, je dodala. »Vzdrževanje vodotokov je redno vzdrževanje, ki ima svojo proračunsko postavko. Ni res, da se s tem zmanjšuje poplavna ogroženost, saj gredo investicije za poplavno ogroženost že danes iz sklada za vode. V letošnjem letu so na primer podpisali projekte za poplavno varnost Železnikov,« je še dejala.

Andraž Mali je v imenu društva Center za družbeno raziskovanje Cedra opozoril, da bodo s širitvijo možnosti posegov na vodna priobalna zemljišča nabrežja rek in jezer lahko prešla v last zasebnih lastnikov in tako bo del narave, do katere lahko sedaj prosto dostopamo vsi, dostopen le njihovim lastnikom ali tistim, ki bodo zanj plačali. »Boj proti sprejetju tega zakona je tako del širšega boja proti težnjam po privatizaciji vseh kotičkov sveta in vseh vidikov družbe,« je poudaril.

KOMENTAR
Igor Kavčič

Mobi naš vsakdanji

Sporočilo na Facebooku: »Pozdravljeni, pri nas v kavarni ste pozabili vrečko z denarnico. Se opravičujem, da sem pogledal v denarnico, ampak tako sem našel vaše ime in priimek, da vam lahko pišem. Vas pričakujemo, lp Luka.« Sledi odgovor: »Ojoj, pri vas je ostala. Najlepša hvala, pridem ponjo.«

Situacija: V mestu na drugem koncu Slovenije je po prijetnem popoldanskem posedanju v kavarni ob mizi ostala pozabljena platnena torba z nekaj običajne vsebine in denarnico z dokumenti. Pozabljivost je prišla na plano šele po treh urah, ko je »priletelo« sporočilo na Facebook. Torba je tako čakala na varnem pri prijaznem lastniku kavarne.

Epilog: Izgubljeno torbo in denarnico je rešil mobilni telefon in na njem dostopen Facebook.

Vrnimo se kakih trideset let nazaj, ko še ni bilo mobilnih telefonov, vsaj ne tanjših od povprečne denarnice, kakršne danes uporablja večina izmed nas in zlahka zdrsnejo v vsak srednje velik žep. Takrat smo se običajno potipali po žepu ali pa preverili v torbici, ali je denarnica še tam, danes to skrb v večji meri namenjamo mobilnemu telefonu. Zakaj? Poglejmo, kaj je še v denarnici: osebna izkaznica, vozniško dovoljenje, ena ali dve bančni kartici in še kakšna iz trgovskega centra ali poudnika goriva, ki nam prinaša nakupovalni bonus, dve vizitki, mogoče listič s koristnim podatkom, fotografija ali dve naših bližnjih in seveda nekaj bankovcev, katerih skupna vrednost je v povprečju manj kot petdeset evrov.

Pa poglejmo še, kaj je »naloženega« v našem mobilnem telefonu: vse telefonske številke in morda tudi drugi podatki ljudi, s katerimi smo bolj ali manj pogosto v stiku, na voljo nam je dostop do interneta in s tem do neskončne količine informacij na spletu, tu so družabna omrežja, množica aplikacij, ki nam lajšajo življenje (od zemljevidov za orientacijo do vremenskih napovedi), mogoče skriti predali z različnimi gesli in PIN-kodami, vse zgoraj omenjene kartice iz denarnice, v teh časih še digitalna covidna potrdila, tudi pasjansa za kratkočasje ... In konec koncev fotografije in z njimi spomini zadnjih nekaj let.

Če izgubimo denarnico, prekličemo kartice, obnovimo izkaznice in dovoljenja, denar pač odpišemo. Če izgubimo telefon, pa je, kot da bi nam nekdo vzel del funkcionalnega življenja. Marsikaj je za vedno izgubljeno.

Naj se vrnem na začetek. Je kaj čudnega torej, če se dandanes potipamo po žepu in pri tem ne razmišljamo o denarnici, ampak se v mislih potolažimo: Vse v redu, telefon imam tu.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 2,00 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Izkopan prvi kilometer druge predorske cevi

Hrušica – Prejšnji teden je izvajalec Cengiz zabeležil pomemben mejnik – izkopali so prvi kilometer vzhodne cevi predora Karavanke. Kot so pojasnili v družbi Dars, dela pri izgradnji druge cevi karavanškega predora potekajo v okviru začrtanih planov. Trenutno izkop poteka skozi daljši geološki prelom, drugih posebnosti pa ni. V predoru dela 115 delavcev Cnegiza, od tega je 16 slovenskih, ki so zaposleni pri tem turškem podjetju. Poleg tega delo zunaj predora opravlja še 35 delavcev več slovenskih podizvajalcev, med njimi je tudi Gorenjska gradbena družba. Na avstrijski strani predora Karavanke bodo izkopna dela, ki so jih začeli dve leti pred nami, po zadnjih informacijah zaključili predvidoma konec septembra letos, so nam še povedali na Darsu.

Foto: arhiv Cengiza

Gradnja druge cevi predora Karavanke se nadaljuje.

Z odliko opravili Nemško jezikovno diplomo

Jesenice – Tudi letošnja generacija dijakov Gimnazije Jesenice je opravila Nemško jezikovno diplomo I. (DSD I.) z odliko. To je bila že peta generacija, ki je opravljala omenjeni izpit, ki je v pristojnosti Stalne konference deželnih ministrov Zvezne republike Nemčije. Kot je povedala ravnateljica Gimnazije Jesenice Lidija Dornig, so edina šola, na kateri so izpit opravili prav vsi dijaki, v povprečju so zbrali 81,88 od možnih 96 točk, kar je dosežek, ki navdaja s ponosom. Najbolje sta se odrezala Matevž Toman, ki je dosegel 90 točk, in Tomaž Kusterle z 92 točkami. Mentorica odličnih dijakov je Milica Kos Tancar.

Veterani izročili priznanje Ivanu Jenku

Cerklje – Člani zgornjegorenjskega združenja veteranov vojne za Slovenijo so Ivanu Jenku s Pšate izročili priznanje za pomoč pripadnikom Teritorialne obrambe Zgornje Gorenjske v osamosvojitveni vojni leta 1991. Jenko je bil namreč takrat zaposlen v Gojitvenem centru Kozorog kot oskrbnik valilnice in gojilnice fazanov v bližini Brnika. Tam so med osamosvojitveno vojno našli zatočišče in pomoč teritorialci iz tedanje občine Jesenice, pripadniki 23. samostojne kranjskogorske čete, ki jo je vodil Stane Luks. Pred dnevi so Ivana Jenka obiskali člani območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Zgornja Gorenjska. Danes 91-letni Jenko se še dobro spomni dogodkov pred tridesetimi leti na tem delu Gorenjske, njegova pomoč teritorialcem pa je opisana tudi v knjižici Kako smo na Jesenicah doživljali osamosvajanje Slovenije?

Stane Luks, Hubert Rot, Ivan Jenko in Janez Koselj, predsednik območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo

Leško poletje 2021

Lesce – Štirinajstega julija krajevni praznik praznujejo v Lescah. Osrednja prireditev s podelitvijo medalj krajevne skupnosti bo nocoj ob 19. uri v Osnovni šoli Lesce. Že sinoči so v galeriji Titanija odprli razstavo leških slikarjev, praznovanje pa se bo nadaljevalo jutri, v soboto, z animacijo za otroke in nastopom Čupakabre na otroškem igrišču pri Družbenem centru Lesce in turnirjema v odbojki in minigolfu na Šobcu. V nedeljo pripravljajo Leški kolesarski krog na deset ali dvajset kilometrov, začetek bo ob deveti uri pri Družbenem centru. Na Šobcu pa bo potekal turnir v prstometu. Naslednji teden pripravljajo še Veselo šolo nogometa in medgeneracijski pohod po vaseh krajevne skupnosti.

Sezona še ni na vrhuncu

V destinaciji Kranjska Gora so v poletno sezono vstopili s številnimi novostmi.

Urša Peternel

Novosti so predstavili v sredo pred Slovenskim planinskim muzejem v Mojstrani.

Mojstrana – Če ne bi bilo epidemije, bi bila sezona v destinaciji Kranjska Gora v teh dneh že na vrhuncu. Tako se šele dobro začenja, kljub temu pa optimistično vstopajo v poletje, je na novinarski konferenci v Mojstrani dejal direktor Turizma Kranjska Gora Blaž Veber. Poskrbeli so za številne novosti, tako so med drugim vse ferate združili pod enotno znamko Ferate Kranjske Gore in začeli akcijo Prijatelji ferat. Obiskovalce bodo na vrhu čakale vpisane knjige, vzdrževanje in skrb za varnost ferat pa bodo obiskovalci lahko podprli z nakupom zapestnice. Na področju kolesarjenja je novost krožna kolesarska pot

Prejšnji teden so v Gozdu - Martuljku odprli nov butični hotel Triangel Boutique Hotel, ki je zrasel na mestu starega Penziona Špik.

Juliana Bike, novost na že uveljavljeni, priljubljeni pohodniški poti Juliana Trail pa so žigi, postavili so jih na leseno kolo ob kolesarski stezi od Rateč proti Kranjski Gori, v Srednjem Vrhu in ob spomeniku Jakoba Aljaža na Dovjem.

V skrbi za večjo varnost in prijetno bivanje obiskovalcev ter domačinov so letos uvedli Turistično patruljo. Ta opravlja redne obhode po občini, tudi ponoči, obiskovalce pa obveščajo o pravilih, ki veljajo v turistični destinaciji, zlasti glede parkiranja avtodomov, postavljanja šotorov, svetujejo o obvezni opremi za varne pohode v gore ... V sodelovanju z redarji opravljajo tudi nadzor nad parkiranjem. V povprečju vsak dan opravijo več kot trideset stikov z obiskovalci.

V Kranjsko Goro se vračajo tudi kulturni in športni dogodki, denimo glasbeni festival Poletje pod Vitrancem, poletne večere bo popestril Špas teater s Špasnim poletjem, konec meseca bo potekal mednarodni filmski festival. Napovedali so tudi dve tekaški prireditvi, Triglav Trail Run konec avgusta in Julian Alps Trail Run konec septembra. Vmes bo Kranjska Gora prvič gostila najbolj slovečo znamko tekov z ovirami Spartan Race, tradicionalno pa bosta na sporedu tudi Red Bull Goni Pony na Vršič in tek na planinško velikanko Red Bull 400.

Nekaj novosti so pripravili tudi v podjetju Hit Alpinea, ki je največji hotelir v občini, obenem pa eden redkih v državi, ki so tudi v času epidemije obratovali, gostili so zlasti športnike in spremljevalne ekipe. Po besedah Mojce Matko Cuznar so veseli, da so maja lahko odprli vrata za vse goste. V največjem hotelu Kompas so na novo ure-

Blaž Veber je poudaril velik pomen sprejetja interventnega zakona in dodatne pomoči države turizmu, ki je utrpel izredne izgube. Poleg novih turističnih bonov si želijo rešitve tudi za čas po zaključku poletne turistične sezone.

dili vhod in okolico, osvežili sprejemni prostor, urejajo novo kolesarnico. V hotelu Ramada Resort so osvežili recepcijski lobi, zaživela pa je tudi prenovljena spletna stran podjetja. V ponudbi podjetja so sicer še apartmaji Vitranc, v vseh pa se usmerjajo v ponudbo nočitve z zajtrkom, saj ugotavljajo, da si gostje želijo več svobode pri načrtovanju prostega časa na počitnicah.

Prenova parkirišča ob jezeru

Parkirišče za avtomobile ob Bohinjskem jezeru želi občina preurediti. Območje bodo dodatno zatravili in zasadili z drevjem, več prostora bodo namenili parkiranju koles in motorjev, manj avtomobilom.

Marjana Ahačič

Parkirišče Vegelj ob Bohinjskem jezeru: načrtujejo, da ga bodo dodatno ozelenili in zmanjšali število parkirnih mest za avtomobile ter več prostora namenili kolesom in motorjem.

Bohinjska Bistrica – V Bohinju si v zadnjem obdobju intenzivno prizadevajo za zmanjšanje prometne obremenitve jezerske sklede. Z vzpostavljanjem vedno novih avtobusnih linij in dodatnih parkirišč v Bohinjski Bistrici želijo obiskovalce spodbuditi k čim večji uporabi javnega prevoza, prav tako pa postopno omejujejo možnost parkiranja v neposredni bližini jezera. Tako se bo, ko bo pred kratkim na občinskem svetu potrjena idejna zasnova sonaravne ureditve parkirišča Vegelj realizirana, zmanjšalo tudi število parkirnih mest tik ob zelo obiskanem delu jezerske obale med Ribčevim Lazom in Staro Fužino.

V skladu z idejno zasnovo bo prvi sklop parkirišča tik za zapornico ostal v sedanji obliki, območje v nadaljevanju je predvideno za dodatno ozelenitev, v nadaljevanju parkirišč nega kompleksa pa je načrtovano precejšnje zmanjšanje parkirnih mest, ki jih bodo v enem delu nadomestili z večjo zelenico in zasaditvijo gozdnega drevja ter območjem, kjer bodo uredili parkirna mesta za kolesa in motorje.

Idejna zasnova vključuje tudi nadomestitev dotrajanega objekta za padalce ter ureditev tlakovane površine za pešce, ki bi bila od parkirišča dodatno ločena še z zelenico, ter več možnosti za parkiranje koles ob igrišču za odbojko. Predvideno je tudi bistveno zmanjšanje obvestilnih elementov urbane opreme, ki se je na območju parkirišča nabrala v zadnjih letih.

Kakšen dan in kakšen obisk!

Pod široko krošnjo javorja v parku Varstveno-delovnega centra Kranj so imeli čudovito popoldne v družbi našega uspešnega režiserja Mitje Okorna. Pridružili so se jim tudi junaki tretjega nadstropja ...

Suzana P. Kovačič

Kranj – Junaki tretjega nadstropja, otroci, oboleli za rakom, so že lani svoj mednarodni simbol zlato pentljico pripeli tudi v Varstveno-delovnem centru (VDC) Kranj. Mladi, povezani v skupino Gold ribbons Slovenia, ozaveščajo o raku pri otrocih, povezujejo in podpirajo obolele otroke in mladostnike, ki na oddelek prihajajo za njimi. Na socialnih omrežjih širijo srčno zgodbo prijateljstva in povezovanja. »V podobnem poslanstvu smo se močno prepoznali tudi v Varstveno-delovnem centru (VDC) Kranj, prek zakoncev Čarman pa slučajno izvedeli, da je njihova velika želja spoznati našega uspešnega režiserja Mitjo Okorna. Večkrat so si namreč ogledali njegov film Leto življenja (Life in a Year), ki govori o dekletu z rakom. O filmu so se po ogledu veliko pogovarjali tudi stanovalci bivalne enote VDC Kranj. Tako se je porodila ideja o nadgradnji povezovanja v našem parku v Kranju, ki smo mu že ob ureditvi namenili povezovalno vlogo,« je povedala direktorica VDC Kranj Mirjana Česen, za pomoč pri organizaciji srečanja z Mitjo Okornom, ki ima številne obveznosti, pa zaprosili njegovega očeta Pavleta.

»Na naše veliko veselje se je Mitja z iskreno pripravljenostjo takoj odzval na povabilo. Pred dnevi smo se pod široko krošnjo javorja v parku VDC Kranj zbrali skupina naših stanovalcev iz bivalne enote, junaki tretjega nadstropja in njihovi starši z vseh koncev Slovenije, organizatorji dogodka in težko pričakovani gost. Mitja Okorn je za dodatno presenečenje poskrbel s tem, da je s seboj pripeljal tudi svojo družinico,« je povzela direktorica VDC Kranj in dodala, da je Mitja začetno tremo udeležencev zelo hitro razblinil s svojo preprostostjo, v kateri ni niti malo zvezdniške vzvišenosti, in razvil se je sproščen klepet. »Pravzaprav se je kar usul plaz vprašanj in odprtih ust smo poslušali o zakulisju nastajanja filma, njegovih izkušnjah v Hollywoodu, ki jih je podkrepil z anekdotami in zanimivimi pripetljaji. Tudi njega so zanimale izkušnje posameznikov, njihovo spopadanje z rakom, njihovi načrti in hobiji. Junaki so mu predstavili svoj mednarodni simbol zlato pentljo, ki so mu jo pripeli, ter mu podarili tudi majico z znakom Gold ribbons Slovenia.« Mitja Okorn je navdušil s svojo empatijo in nalezljivim življenjskim optimizmom, pa tudi srečanje je bilo precej daljše, kot so si upali pričakovati. »Za konec je vse presenetil še z darilom, vsakemu je poklonil DVD s svojim filmom, posameznemu izvodu pa poleg podpisa dodal še osebno posvetilo,« je sklenila Mirjana Česen. Mitja Okorn si je z družino vzel čas še za ogled izdelkov v trgovini VDC Kranj, uporabnika Uroš in Robi pa sta jim predstavila, kako nastajajo unikatni glineni izdelki. »Bilo je nepozabno popoldne in vsi si želimo, da bi ga še kdaj ponovili,« je sklenila Mirjana Česen.

Mitja Okorn je začetno tremo udeležencev zelo hitro razblinil s svojo preprostostjo, razvil se je sproščen klepet. / Foto: arhiv Gold ribbons Slovenia

Zasadili so drevesa

Prejšnji teden so v Kranju z zasaditvijo dreves simbolično zaključili okoljski projekt.

Vilma Stanovnik

Kranj – Ob uradnem zaključku projekta Gorki2, enega največjih in najzahtevnejših okoljskih projektov Mestne občine Kranj, so v vseh krajevnih skupnostih, kjer je potekal, simbolično zasadili drevo.

»Zaključek projekta Gorki za našo vas predstavlja ogromen korak v smeri ohranjanja narave. V prvi vrsti naših voda, ne nazadnje pa sta se občutno izboljšali tudi cestna in obcestna infrastruktura. Glede na naš slogan Predoslje – vas z razgledom, ki predstavlja močno povezanost lokalnega prebivalstva z našimi društvi in organizacijami, smo v ta mozaik dodali še skrb za okolje in novo podobo vasi,« je povedal predsednik Krajevne skupnosti Predoslje Gašper Žbogar, drevo pa je zasadil skupaj z županom Mestne občine Kranj Matjažem Rakovcem in direktorjem podjetja Riko Janezom Škrabcem.

Prav tako so zasadili drevo v Britofu, kjer bo platana zagotavljala senco v rekreacijskem parku ob reki Kokri, ki bo zaradi nove javne kanalizacije odslej še čistejša. »Kanalizacijsko omrežje za nas pomeni trajnostni razvoj in novo prihodnost za vasi Britof in Orehovlje,« je ob tem povedala predsednica Krajevne skupnosti Britof Martina Prusnik.

Tudi na uspešno izvedeni projekt na Mlaki ne bodo spominjale le lepo urejene ceste in okolica, pod zemljo pa nova kanalizacija in vodovod, ampak pred kratkim zasajeni cvetoči japonski dren ob avtobusni postaji in ekoloških otokih, ki prav tako spodbujajo k skrbnemu ravnanju z okoljem.

Kot pravijo na kranjski občini, z družbeno odgovorno akcijo sajenja dreves uresničujejo eno od zavez, ki so si jih postavili ob nastopu mandata župana Matjaža Rakovca. Cilj je v dveh mandatih posaditi tisoč dreves.

Osnovno šolo Helene Puhar bodo dozidali

Kranj – Mestna občina Kranj namerava dozidati Osnovno šolo Helene Puhar, kjer se že nekaj časa spopadajo s prostorsko stisko zaradi povečanega vpisa otrok. Mestni svet je tako že potrdil uvrstitev projekta dozidave v občinski proračun in za pripravo dokumentacije v tem letu namenil 37 tisoč evrov. Predvideni sta dodatni učilnici, računalniška učilnica, ženske in moške sanitarije in večnamenski prostor. Glede na prostorske možnosti bi dodatne prostore lahko uredili v prvem nadstropju severozahodnega dela obstoječe šolske zgradbe.

WOPL GRABSTEINE STEINMETZBETRIEB

Podjetje WOPL Grabsteine **Celovec/Klagenfurt**
širi obseg delovne ekipe in takoj zaposli:

KAMNOSEKA m/ž
oz. POMOČNIKA V KAMNOSEŠKI DELAVNICI m/ž
(STEINMETZ, STEINMETZHELFER)

Delo je za polni delovni čas, 38,5 ure na teden, in obsega izdelavo in popravila nagrobnih spomenikov. Od vas pričakujemo, da ste zanesljivi, sposobni samostojno delati, telesno zmogljivi, imate vozniško dovoljenje kat. B in osnovno znanje nemščine. Plača je višja, kot jo določa kolektivna pogodba. Veselimo se vaše prijave po e-pošti na:
wopl-grabsteine@a1.net
www.wopl-grabsteine.at

Podjetje **Rudolf Velikovec/Völkermarkt** na avstrijskem Koroškem zaposli

šoferja tovornih vozil
za prevoz goriva m/ž
(Kraftfahrer für Tankfahrzeuge)

Pogoj so ustrezne delovne izkušnje, dovoljenje ADR in C95 ter osnovno znanje nemščine, pisno in ustno. Plača višja od kolektivne pogodbe. Prosimo, javite se nam po telefonu, da se dogovorimo za termin osebnega razgovora:
0043 4232 28710, g. Paul Rudolf

Paul RUDOLF GmbH, Klagenfurter Strasse 46
A-9100 Völkermarkt/Velikovec

Društvo upokojencev Tržič ima novo predsednico

Suzana P. Kovačič

Tržič – Zvonka Pretnar se je po dveh mandatih vodenja Društva upokojencev (DU) Tržič poslovila od te funkcije, za novo predsednico so na spomladanskem zboru članov, ki je bil zaradi koronarazmer organiziran še dopisno, izvolili Darjo Ahačič iz Podljubelja. Ahačičeva je poudarila, da je društvo prevzela v zelo dobrem stanju, tako kar se tiče poslovanja kot raznolikih dejavnosti. »Eno leto je, kar sem upokojena, želela pa sem ostati aktivna in sem se včlanila v DU Tržič. Z novo sestavo upravnega odbora, predsedniki in člani komisij si želim uspešnega sodelovanja. Želim, da bi se nam pridružilo tudi čim več mlajših upokojencev,« je povedala Ahačičeva. Prejšnjega podpredsednika društva Vladimirja Ovseneka je na tej funkciji nasledil Jože Romšak, večletni član DU Tržič, ki je Ahačičevi, kot je dejala, odlična opora. V društvu deluje več komisij, od humanitarne, stanovanjske, športne do komisije za izlete, pohode in prireditve, za prometno varnost in kolesarjenje ... pa tudi ženski in moški pevski zbor. Med člani so dobro sprejeti tečaji računalniškega opismenjevanja. Že deset let uspešno izvajajo projekt Starejši za starejše. Za uspešno delo in trud pa gre zahvala prostovoljcem. Veliko aktivnosti ob izboljšanju koronarazmer znova teče, projekt Starejši za starejše tudi med epidemijo ni zastal. Vsi pa so v preteklih mesecih pogrešali druženje. Po lanskih podatkih je imelo društvo 1035 članov, članstvo jim ne upada, prej raste. Društvo izdaja tudi Zimzelena sporočila. Nekdanja predsednica in podpredsednik ostajata v društvu aktivna.

Nova in nekdanja predsednica Darja Ahačič in Zvonka Pretnar

Končno so varnejši

Po izvedbi prvega dela sanacije strme brežine nad njihovimi hišami domačini iz naselja Na plavžu v Železnikih ne živijo več v stalnem strahu pred skalnimi podori. Sanacija je stala 657 tisoč evrov.

Ana Šubic

Železniki – V Železnikih so pred kratkim končali sanacijo brežine nad naseljem Na plavžu, kjer so se vrsto let soočali s proženjem kamnitega materiala. Po lanskem večjem skalnem podoru se je Občina Železniki letos lotila prvega dela sanacije, s katero so pred padajočim kamenjem zaščitili območje med objekti na Na plavžu 1–77. Izvedlo jo je podjetje Eho Projekt s partnerjema Miha Doles, s. p., in podjetjem Kaskader ter podizvajalcem Fenix +. Sanacijo, vredno 657 tisoč evrov (z DDV), je s 533 tisoč evri sofinanciralo okoljsko ministrstvo, ostalo pa je zagotovila občina. »Veseli smo, da nam je za projekt uspelo dobiti državna sredstva, da se je tako lepo in hitro odvil ter brez večjih težav in konfliktov s krajani,« je zadovoljen župan Anton Luznar. Upa, da jim bo tudi za nadaljevanje sanacije uspelo pridobiti državna sredstva in da se bodo dela lahko nadaljevala že prihodnje leto. Poskrbeti bo namreč treba še za ustrezno zaščito posameznih večjih skalnih gmot, kjer obstaja nevarnost krušenja in proženja materiala, je dodal.

Za zaščito najbolj ogroženih hiš Na Plavžu so na brežini postavili od štiri do pet metrov visoke zaščitne ograje v skupni dolžini 414 metrov. / Foto: Gregor Ivnik Dujovič, Eho Projekt

Kot je pojasnil direktor Eho Projekta Žiga Jeriha, so v prvi fazi zagotovili osnovno varovanje najbolj ogroženih hiš Na Plavžu, in sicer s od štiri do pet metrov visokimi podajno-lovilnimi ograjami v skupni dolžini 414 metrov, ki so jih postavili na brežini. Za potrebe sidranja ograj so vgradili 174 sider globine od tri do osem metrov. S pobočja so v pasu med naseljem in ograjami odstranili vsa debelejša in nevarna drevesa, nad ograjami pa so izvedli dostopno pot, ki bo v prihodnje omogočala varno gospodarjenje z gozdom.

Po končanih delih so domačini, ki živijo pod brežino, precej bolj mirni. V znak hvaležnosti so po nedavnem tehničnem pregledu postavljenih zaščitnih ograj za izvajalce in ostale sodelujoče pri projektu na muzejskem dvorišču, ki je tik pod brežino, pripravili manjšo pogostitev. »Smo izjemno zadovoljni, končno se počutimo varne,« je v imenu domačinov povedal Martin Pintar. Spomnil je, da je občasno prišlo tudi do večjih sklanih podorov, nazadnje januarja lani, ko se je v zaščitni mreži nad hišami ujela osemtonska skala. Nekatere družine so namreč v gozd same namestile mreže, da bi zaščitile življenja in hiše. »Po svojih močeh smo se borili s problematiko padajočega kamenja, kar pa seveda ne zagotavlja prave zaščite. Hvaležni smo, da so pristojne službe prepoznale veliko ogroženost tega območja in da je tako hitro prišlo do iskanja rešitve, odobritve državnih sredstev in izvedbe del,« je poudaril Pintar. Domačin Janez Bertoncelj je pristavil, da si v nadaljevanju želijo zaščite celotnega območja do hišne številke Na plavžu 93 ter na najbolj izpostavljenih mestih, kjer so največje skalne gmote, dodatno ojačane lovilne sisteme, da bo celoten Gorenji konec varen pred padajočimi skalami.

V znak hvaležnosti so domačini za izvajalce in druge sodelujoče pri projektu pripravili manjšo pogostitev. / Foto: Janez Trojar

Zaščitne ograje sicer privabljajo tudi radovedne opazovalce, ob tem pa je Pintar opozoril, da na poti, ki je služila gradnji objekta, prihaja do nenadzorovanega proženja kamenja. »K temu pripomore veliko vznemirjanje divjadi, ki se nahaja na gozdnem pobočju nad zgrajenimi mrežami,« je dodal.

V Medvodah priznanje tudi za mlade upe

Na predvečer rojstnega dne Jakoba Aljaža je v Medvodah potekala slavnostna seja občinskega sveta, na kateri so razglasili letošnje občinske nagrajence. Podelili so deset priznanj.

Maja Bertoncelj

Medvode – Občina Medvode občinski praznik praznuje 6. julija, na rojstni dan Jakoba Aljaža. Na predvečer praznika je na ploščadi ob tržnici v njegov spomin potekala slavnostna seja občinskega sveta s podelitvijo priznanj zaslužnim občankam in občanom.

Letos so predstavili prenovljena občinska priznanja in dve novi kategoriji priznanj. Nika Zorič, Nik Olaj in Luka Ilinčič so prvi prejemniki priznanja mladi upi Medvod, plakete Jakoba Aljaža so prejeli Anamarija Lampič, Televizija Medvode, Mojca Trnovec in Franc Jarc, velike plakete Jakoba Aljaža pa Prostovoljno gasilsko društvo Smlednik, Prostovoljno gasilsko društvo Zgornje Pirniče in Občinski štab Civilne zaščite Občine Medvode.

Na steni Obrazi sotočja so odkrili spominsko ploščo Jakobu Aljažu, v neposredni bližini (levo) pa v njegov spomin postavili Stolp upanja. / Foto: Peter Košenina

Rdečo nit slavnostne seje sta predstavljala stik preteklosti in sedanjosti ter sobivanje ustvarjalne energije različnih dejavnikov v mestu, ki ga lokacijsko označuje sotočje dveh rek. Poleg prejemnikov priznanj je bila posvečena Francu Saleškemu Finžgarju ob 150. obletnici njegovega rojstva, vsebinsko pa je orisala pomen trenutkov in podrobnosti, ki jih v hitrem življenjskem tempu velikokrat ne opazimo. Franc Saleški Finžgar je kot tudi duhovnik služboval tudi v Sori, njegova pot pa se je povezovala tudi s potjo Jakoba Aljaža. Njegovo življenje je predstavil pranečak zaslužni profesor dr. Janez Bogataj. Slavnostni govornik je bil župan Nejc Smole. V kulturnem programu so nastopili sopranistka Elvira Hasanagić, pianist Blaž Avsenik, Godba Medvode in KUD Fran Saleški Finžgar Senica z odlomkom iz Finžgarjeve Verige.

Pred slavnostno sejo so na sotočju Sore in Save za Knjižnico Medvode odkrili skulpturo Stolp upanja, ki predstavlja simbolno in vizualno reinterpretacijo Aljaževega stolpa na vrhu Triglava. Na steni Obrazi sotočja pa se je lani odkriti spominski plošči dr. Branislave Sušnik pridružil še Jakob Aljaž. Zbrane je nagovorila Irena Lačen Benedičič, direktorica Slovenskega planinskega muzeja v Mojstrani, ki ponosno hrani, proučuje in razstavlja dediščino Jakoba Aljaža.

Letošnji občinski nagrajenci v Medvodah / Foto: Peter Košenina

Sklepno dejanje praznovanja ob občinskem prazniku bo jutri, 10. julija, s petim Pohodom od Jakoba do Jakoba. Njegov namen je povezava treh cerkva sv. Jakoba, ki stojijo v občini Medvode, z rojstno hišo Jakoba Aljaža. Pohodniki se bodo odpravili na pot s treh točk (cerkev sv. Jakoba na Petelincu v Žlebeh, tabla Učna pot Žlebe in cerkev sv. Jakoba v Hrašah), cilj vseh pa bo pri rojstni hiši Jakoba Aljaža v Zavrhu.

Zeliščni vrt za zidovi samostana

Za samostanskim obzidjem v Mekinjah so uredili zeliščni vrt z več kot dvesto različnimi rastlinami ter sušilnico in predelovalnico, v nastajanju pa je tudi lastna blagovna znamka.

Aleš Senožetnik

Mekinje – V petek so v Mekinjskem samostanu odprli zeliščni vrt, ki so ga uredili v okviru projekta Samostan – mesto srečevanj in v sodelovanju s Sabino Grošelj iz družbe Vrt zdravilnih rastlin, ki je samostanski vrt tudi zasnovala.

»Oživljamo samostanski vrt, ki ima poleg zelišč tudi rože, jagodičje in zelenjavo. Z danostmi, ki smo jih imeli na razpolago, smo ustvarili, kar se je dalo. Na vrtu je okoli dvesto vrst rastlin, pri čemer smo pazili, da gre za nabor tistih, ki so tipične za Slovenijo in se pri nas že dolgo uporabljajo,« nam je povedala Sabina Grošelj.

Samostan je tako po dolgih letih znova dobil vrt, kakršnega je nekoč že imel. »Vrt je bil prej v slabem stanju, brez rastlin in popolnoma neurejen, a nam ga je z občinskimi javnimi delavci, prostovoljci in s pomočjo Sabine Grošelj uspelo ponovno urediti. Že Valvasor je namreč narisal oris vrta, ki je bil tukaj v času klaris,« nam je povedala direktorica Mekinjskega samostana Irena Gajšek.

Zunanja podoba vrta za samostanskim obzidjem se bo spreminjala tudi v prihodnje. Pomembno mesto bodo tako kmalu zasedle vrtnice, v sušilnici in predelovalnici v samostanskih prostorih pa bodo izdelovali različne pripravke, čaje, olja, napitke ter kozmetične in druge naravne izdelke. Vse bodo združili pod blagovno znamko Doroteja, poimenovano po znameniti opatinji Doroteji Sidoniji Gallenberg, ki je samostan vodila v začetku 18. stoletja.

Petkovo odprtje je privabilo tudi precej obiskovalcev.

Zeliščni vrt za samostanskim obzidjem v Mekinjah

V okviru projekta Samostan – mesto srečevanj bodo pripravljali tudi različne delavnice, seminarje in dneve odprtih vrat, v dveh sobah pa bodo uredili tudi muzejsko zbirko, posvečeno redovnicam klarisam in uršulinkam, ki so nekoč bdele nad samostanom.

S projektom, ki ga sofinancirata tako Evropska unija kot država, v Mekinjah tako nadaljujejo oživljanje samostana, spogledujejo pa se tudi s kulturnim turizmom. V samostanu so namreč uredili več sob, ki se po besedah direktorice v teh dneh že lepo polnijo. Prevladujejo tuji gostje, nekaj pa je tudi Slovencev, ki uporabijo turistične bone.

Potrdili strategijo Velike planine

Družba Velika planina namerava v prihodnjih desetih letih v razvoj investirati skoraj deset milijonov evrov ter doseči povprečno 2,3 milijona evrov letnega prometa.

Aleš Senožetnik

Kamnik – Kamniški svetniki so na zadnji seji potrdili tudi strategijo razvoja Velike planine za obdobje do leta 2030, ki jim jo je predstavil direktor družbe Mark Anžur. Kot je povedal na seji, je strategija pripravljena na temelju strokovnih podlag za to območje, ki jih je že leta 2018 pripravila družba Locus in na osnovi katerih so nato izbrali za naravo najmanj obremenjujoč scenarij »omejenega turističnega razvoja s poudarjenim varstvom«, ki je služil kot osnova za izdelavo dokumenta.

V obdobju od letošnjega leta do 2030 nameravajo z žičniškimi napravami prepeljati 870 tisoč potnikov, torej 87 tisoč letno, kar je dvajset odstotkov več kot leta 2019. Doseči nameravajo povprečno 2,3 milijona evrov letnega prometa, s čimer bodo zagotovili, da bo družba sposobna samostojnega preživetja in investiranja. Za primerjavo: po podatkih Ajpesa je imela družba v lanskem, koronskem letu 976 tisoč evrov prometa, leto prej pa nekaj manj kot 1,4 milijona evrov.

Kot je dejal Anžur, bodo začeli z investicijskim ciklom v višini 9,8 milijona evrov, kar je tudi pogoj za izpolnitev visokih pričakovanj. Sredstva za investicije bodo v višini 4,6 milijona evrov zagotovili sami, za 4,2 milijona načrtujejo zadolževanja, preostali milijon pa bo predstavljala občinska dokapitalizacija.

Kot ključ za dosego ciljev poudarjajo povečanje števila potnikov na nihalki in v gostinstvu tudi zunaj glavne turistične sezone ter povečevanje prihodkov na obiskovalca. Letno Veliko planino obišče med 200 in 250 tisoč obiskovalci, kar jo uvršča med eno najbolj obiskanih turističnih destinacij pri nas, kar ima tudi negativne posledice, ki se odražajo predvsem v obremenjenosti okolja. Kot je dejal Anžur, so v strategiji naslovili tudi te. Tako so med ključne cilje uvrstili tudi ohranitev in dvig standardov varovanja naravnega in etnološkega okolja ter razvoj območja kot unikatne turistične destinacije. Število obiskovalcev si želijo enakomerneje porazdeliti skozi celo leto in se izogniti množičnemu turizmu.

Veliko planino letno obišče med 200 in 250 tisoč obiskovalcev, kar jo uvršča med najbolj obiskana turistična območja v Sloveniji.

Do strategije so bili najbolj kritični v vrstah Liste Sandija Uršiča. Kot je dejal Šemso Mujanović, je zelo ambiciozna in sloni na celi vrsti predpostavk, alternativnih scenarijev, če vse ne bo izpolnjeno, pa ni. Na drugi strani so ambiciozno strategijo pozdravili v Listi Dušana Papeža. Da je izvedljiva, je menil tudi Urban Bergant iz vrst LMŠ.

Nekateri svetniki so izrazili skrb ob nameri, da namerava družba Velika planina uvesti zasneževanje smučišča, ki bi lahko dodatno obremenilo okolje. A kot so zapisali v strategiji in kot je na seji poudaril tudi Anžur, gre za »popolnoma naravno zasneževanje«, brez kakršnih koli dodatkov.

Na navedbe, da je strategija finančno preveč ambiciozna, pa je Anžur odgovoril, da gre v resnici za konservativno oceno in da ima Velika planina še veliko večji potencial.

Izvršba zaradi odlagališča v Suhadolah

Občini Komenda je bil vročen sklep o davčni izvršbi na denarna sredstva za stroške zapiranja odlagališča inertnih odpadkov, s čimer so občinska denarna sredstva začasno blokirana.

Aleš Senožetnik

Komenda – Župan Občine Komenda Stanislav Poglajen je v sredo svetnike obvestil, da je 29. junija občini Finančna uprava RS vročila sklep o davčni izvršbi na denarna sredstva, s čimer je bila dovoljena izvršba za stroške postopka zapiranja odlagališča inertnih odpadkov v Suhadolah v višini 10,5 milijona evrov.

Glede pred časom izdane odločbe inšpektorata je Poglajen dejal, da sklep o zadolžitvi zneska ni akt, ki bi mu bilo mogoče pripisati kvalitete izvršilnega naslova in na osnovi tovrstnega sklepa opravljati izvršbe. Če torej občina ne založi zahtevanega zneska, potrebnega za kritje izvršilnih stroškov, ga mora založiti sam upravni organ, je še pojasnil župan, ki dodaja, da je bilo to stališče potrjeno tudi pred upravnim sodiščem, ki je potrdilo tudi, da izvršba na sredstva za t. i. primerno porabo v nobenem primeru ni dovoljena, zaradi česar je občina zoper sklep upravnega sodišča vložila tudi pritožbo. »V okviru tožbenega zahtevka so bile namreč podane tudi trditve, da sporni sklep posega v ustavno zagotovljeno pravico občine do lokalne samouprave,« je še zapisal župan, ki je dodal še, da je občina glede ureditve statusa odlagališča v Suhadolah še vedno v intenzivnih dogovorih z državo oz. ministrstvom za okolje in prostor in da v zvezi s tem pričakujejo pozitiven razplet.

Ne glede na to pa bo občina svoje interese v največji možni meri ščitila tudi po pravni poti, je še dejal. Zoper sklep o davčni izvršbi je že vložila pritožbo. Poglajen za dodatna vprašanja v zvezi s tem, kako bo izvršba vplivala na delovanje občine, do zaključka redakcije ni bil na voljo, z dogajanjem pa je na občinski strani na Facebooku seznanil tudi občane.

Srečanje kolesarjev iz petih društev upokojencev

Dvorje – Društvo upokojencev (DU) Cerklje je junija pripravilo srečanje kolesarjev iz petih društev upokojencev – Kamnik, Komenda, Šinkov Turn, Vodice in Cerklje. Srečanja se je udeležilo štirideset kolesarjev, ki so prevozili relacijo Cerklje–Preddvor–Cerklje. Po vrnitvi v Cerklje jim je prof. Daniela Močnik predstavila kulturno-zgodovinske znamenitosti Cerkelj in spominski park z doprsnimi kipi pomembnih cerkljanskih mož. Kolesarje je pozdravila predsednica DU Cerklje Marta Hočevar, ki je ob tem dejala, da je srečanje uvod v praznovanje 70-letnice društva. »Namen vsakoletnega srečanja sta rekreacija in druženje,« je povedala predsednica kolesarske sekcije Ivanka Vertnik. Srečanje se je nadaljevalo Pod Jenkovo lipo v Dvorjah, za veselo razpoloženje pa je poskrbel harmonikar Vinko Vertnik. Najstarejši udeleženec kolesarjenja je bil 83-letni Janez Podgoršek iz Vodic.

Gorenjski glas z vami na dopustu

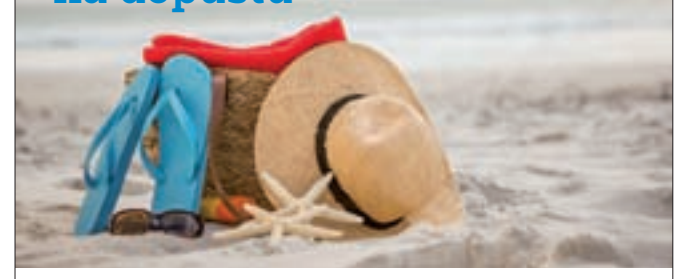

Cenjeni naročniki, radi bi vas spomnili, da vam tudi letos ponujamo možnost dostave časopisa Gorenjski glas na naslov, kjer boste preživljali dopust.
Vse, kar morate storiti, je, da nas pokličete na **tel. št. 04/201 42 41** ali pišete na **narocnine@g-glas.si** in nam sporočite naslov ter obdobje, od kdaj do kdaj želite časopis prejemati na začasni naslov. Morda ga boste dobili s kakšnim dnem zamika, prišel pa vendarle bo.

Želimo vam kar se da prijetne in sproščujoče počitnice, popestrene z družbo Gorenjskega glasa.

www.gorenjskiglas.si
Gorenjski Glas

Znova s poniji na Vršič

Vilma Stanovnik

Kranjska Gora – Na prvo septembrsko soboto se obeta nov vzpon na najvišji slovenski prelaz Vršič. Tako so organizatorji ta teden že napovedali sedmi Red Bull Goni Pony, prijatelji kolesarskega juriša, ljubitelji klasičnih 20-palčnih zložljivih koles brez prestav in pripadajoče kostumografije pa se na naslovu https://www.redbull.si/gonipony od minule srede že lahko prijavijo na tekmovanje.

Startno mesto bo pod kranjskogorskimi smučišči na prireditvenem prostoru za hotelom Kompas. Uvodno ogrevanje za spremljevalnim vozilom bo potekalo skozi središče Kranjske Gore do Vršiške ceste, kjer se vsi tekmovalci razvrstijo pred startno črto. Ob 15. uri bo avto na čelu kolone prečkal startno linijo, kar naznanjanja začetek tekmovanja. Tekmovalec v vsaki kategoriji, ki bo imel najboljši neto čas, bo zmagovalec tekmovanja Red Bull Goni Pony. Cilj tekmovanja je postavljen na vrhu prelaza Vršič, kar pomeni skupaj 13,5 kilometra z višinsko razliko 801 meter.

»Število prijavljenih ni omejeno! Gremo na rekord?! Pa dajmo! Dosedanji je 1320 kolesark in kolesarjev iz leta 2019. Če nam do rekorda zmanjka en kolesar, bomo prikrojili pravila in Filipa Flisarja šteli za dva, pač vsako šunko posebej. Naš nekdanji šampion smučarskega krosa, ljubitelj vsega na dveh kolesih in vplivnež za modne smernice sedemdesetih in osemdesetih let, je obljubil udeležbo. Če bo ta zopet le navijaška ali celo aktivna, na kolesu, še nismo prepričani. Pristaš spuščanja s hribov (pa še kdo) bi gotovo raje sodeloval, če zanj razvijemo e-Ponyja ...« pravijo organizatorji in dodajajo: »Red Bull Goni Pony ni navadno kolesarsko tekmovanje, ampak je tekmovanje s slogom. S slogom, ki je bil priljubljen v času izdelave Rogovih Ponyjev od sredine 60. let pa do sredine osemdesetih. Zato pustite pametne telefone in karbonske dodatke doma in se z nami zabavajte v retro slogu.«

Mlade vabijo na motošportne dneve

Kranj – Avto-moto zveza Slovenije, nacionalna športna zveza za motošport in karting, je v sklopu aktivnosti za podmladek med počitnicami razpisala osem terminov izvedb motošportnega dneva, na katerem imajo najmlajši motošportni navdušenci priložnost, da se spoznajo s panogami motokros, minimoto, trial in karting. Zaradi izjemnega zanimanja se letos tradicionalni lokaciji izvedbe, to je AMZS Center varne vožnje na Vranskem, pridružujeta še AMZS Center kartinga in moto športa v Slovenji vasi ter poligon GAS v Vrtojbi. »S spoznavanjem štirih panog avto-moto športa želimo otrokom približati šport, ki ga sicer težje spoznavajo v živo oziroma skozi lastne izkušnje. Program je prilagojen otrokom od petega do osmega leta starosti,« pravi Luka Mežan, vodja področja avto-moto šport pri Avto-moto zvezi Slovenije, in dodaja, da to aktivnost podpira tudi mednarodna motociklistična zveza FIM, katere članica je AMZS. Podrobnejše informacije in prijave so mogoče na spletni strani amzs.si/motosportni-dan.

Jutri v Davčo po zlato čipko

Železniki – Športno društvo Kamikaze Železniki bo jutri, v soboto, pripravilo že 23. rekreativno kolesarsko dirko za zlato čipko. Zbiranje prijav oziroma dvig startne številke v primeru predprijave bo od 8.00 do 9.45 pred restavracijo Lušina v Železnikih, kjer bo ob 10. uri tudi start. Po zaprti vožnji do konca Železnikov bo leteči start na mostu na Jesenovcu. Proga je dolga 15 kilometrov s 580 metri višinske razlike. Cilj bo v Davči na kmetiji pr' Vrhovc, kjer bo ob 13. uri tudi razglasitev ter žrebanje praktičnih nagrad. Zmagovalec in zmagovalka prejmeta tudi zlato čipko. Udeleženci prireditve sodelujejo v akciji Slovenija kolesari, dirka pa šteje tudi za občinsko prvenstvo Občine Železniki in se točkuje za Pokal Kamikaz.

Hokejski pokal bo na Bledu

Bled – Iz Hokejske zveze Slovenije so sporočili, da se bo nova slovenska klubska hokejska sezona že tradicionalno začela s Pokalom Slovenije. Tekmovanje bo letos potekalo med 1. in 4. septembrom na Bledu v organizaciji Hokejsko drsalnega kluba Bled. Za prvo lovoriko v sezoni 2021/22 se bodo na uvodnem tekmovanju pomerile ekipe: HDD SIJ Acroni Jesenice, HK SŽ Olimpija, HK Slavija Junior, HK Triglav Kranj, HK TRUE Celje, HDK Maribor, HKMK Bled in HD Hidria Jesenice. Žrebanje četrtfinalnih tekmovalnih parov bo potekalo 20. avgusta ob 10. uri v Ledeni dvorani na Bledu. Četrtfinalni obračuni bodo 1. in 2. septembra, tekmi polfinala v petek, 3. septembra, veliki finale pa bo v soboto, 4. septembra.

Domače zelenice se ogrevajo

Medtem ko je na evropskem nogometnem prvenstvu na sporedu le še nedeljski finale med reprezentancama Anglije in Italije, pa se je za slovenske klube začela evropska nogometna klubska sezona. Danes teden začetek Prve lige Telemach.

Vilma Stanovnik

Na sedežu Nogometne zveze Slovenije na Brdu pri Kranju je Mišo Brečko izžrebal pare za novo domačo nogometno sezono. / Foto: Gorazd Kavčič

Kranj – V evropskih klubskih tekmovanjih se je v torek od slovenskih ekip najprej predstavila Mura, ki je v prvi tekmi prvega kroga kvalifikacij za ligo prvakov gostovala pri Škendiji iz Severne Makedonije in zmagala z 1 : 0 (1 : 0). Včeraj zvečer sta igrala še Maribor in Domžale v prvem krogu kvalifikacij konferenčne lige, tekmi pa se do zaključka naše redakcije še nista končali.

Se pa začenjajo zaključne priprave na novo domačo sezono. Nogometna zveza Slovenije je še pred žrebom, ki je prejšnji teden potekal na Brdu pri Kranju, tudi uradno podpisala pogodbo z novim generalnim sponzorjem lige. Tako prva slovenska nogometna liga s prvim julijem nosi ime Prva liga Telemach. »Slovenski klubski nogomet je v vzponu, tekmovanje je zelo izenačeno, zanimanje za prvo slovensko ligo iz leta v leto hitro raste in veseli me, da so pri Telemachu prepoznali atraktivno priložnost ter pomen, ki ga ima tekmovanje pri klubih in navijačih,« je ob podpisu pogodbe s Telemachom poudaril predsednik NZS Radenko Mijatović.

V novi sezoni bo v njej nastopalo deset klubov. Naslov prvaka bo branila Mura, poleg nje pa so prvoligaši še Maribor, Olimpija, Domžale, Bravo, Tabor Sežana, Celje, Aluminij, Koper in Radomlje.

V novi sezoni 2021/22 Prve lige Telemach bodo ljubitelji prvič v zgodovini slovenskega nogometa priča uporabi tehnologije, ki bo skrbela za še večjo regularnost in integriteto tekmovanja. To je tako imenovani VAR (Video Assistant Referee, video pomožni sodnik), ki je v nogometnem svetu že dodobra uveljavljen.

Uvodno srečanje prvega kroga bo danes teden, v petek, 16. julija, ko se bosta v Športnem parku Šiška pomerila Bravo in Kalcer Radomlje. Domžalčani bodo v nedeljo ob 17. uri gostili Olimpijo, preostali trije pari pa so še Aluminij – Koper, Mura – CB24 Tabor Sežana in Celje – Maribor.

Na prireditvi na Brdu pri Kranju je Mišo Brečko z žrebom določil tudi pare nove sezone drugoligaškega prvenstva. V ponovitvi lanskoletnih kvalifikacij za popolnitev prve SNL se bosta v prvem krogu, ki bo na sporedu 1. avgusta, v Kranju srečala Triglav in Gorica. Gorica se namreč po enoletnem igranju vrača v drugi razred slovenskega nogometa. Dob se bo v prvem krogu pomeril z Jadranom.

Za začetek dirka na Stari vrh

V nedeljo se z dirko na Stari vrh začenja nova sezona Pokala polanskih puklov, ki jo sestavlja pet kolesarskih vzponov. Staremu vrhu sledijo še vzponi na Pasjo ravan, Javorč, Lubnik in Blegoš.

Vilma Stanovnik

Italijanski kolesar Andrea Calza je s 23 minutami in 37 sekundami rekorder vzpona na Stari vrh, v ženski konkurenci pa ima rekordni čas 29 minut in 20 sekund Laura Šimenc (na sliki).

Poljane nad Škofjo Loko – Pred organizatorji in kolesarji je že enajsta sezona priljubljenega Pokala polanskih puklov.

»Osnovni moto pokala je udeležencem predstaviti lepote in zanimivosti škofjeloškega hribovja, ki je prepleteno s cestami, potmi, stezami, predvsem pa ustvarjalnimi in prijaznimi domačini. Vse to pa je tisto bistvo, ki ga kolesarji iščejo na svojih potepanjih po neodkritih, neraziskanih kotičkih Slovenije,« v imenu organizatorjev poudarja Niko Stržinar in to nedeljo, 11. julija, vabi na prvi vzpon. Pripravlja ga Športno društvo Poljane – kolesarska sekcija Indu Team, udeleženci pa se bodo iz Poljan povzpeli na Stari vrh. Leteči start bo ob 10. uri pred kmetijsko zadrugo v Poljanah, cilj pa na Grebljici pod Starim vrhom. Dolžina proge je deset kilometrov, višinska razlika pa 650 metrov. Razpisanih je 17 starostnih kategorij. Dirka, ki bo tokrat potekala v že 21. izvedbi, se poleg Pokala polanskih puklov točkuje tudi v Pokalu Slovenije v vzponu in za občinsko prvenstvo Občine Gorenja vas - Poljane. Prvi trije v vsaki kategoriji bodo prejeli medalje, vsak tekmovalec pa bo ob prijavi prejel praktično darilo. Prijave sprejema organizator na dan tekmovanja od 8. ure dalje, lahko pa se prijavite tudi na spletnem portalu prijavim.se. Startnina znaša 18 evrov, za člane ŠD Poljane pa 10 evrov. Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad bosta na zelenici pred kulturnim domom v Poljanah. Dodatne informacije glede dirke lahko dobite na telefonu 041 255 681 (Aleš) ali na spletni strani ŠD Poljane sdpoljane.si.

Vzponu na Stari vrh bo 14. avgusta sledil vzpon na Pasjo ravan, ki ga pripravlja Športno društvo Špik Lučine. Teden dni kasneje bo Športno društvo Sv. Urban pripravilo vzpon na Javorč. Drugo septembrsko nedeljo bo sledil vpon na Lubnik, organizator pa je T4M – ŠZ Škofja Loka. Za zaključek bo 19. septembra še vzpon na Blegoš, ki ga pripravlja Športno društvo Marmor Hotavlje.

Udeleženci pokala so vsi, ki startajo na posameznem vzponu. Vsak lahko starta na enem ali več vzponih. Točke, pridobljene na posameznih vzponih, se med seboj seštevajo. Končna razvrstitev Pokala polanskih puklov v sezoni 2021 bo veljala le, če bodo izvedeni vsaj trije vzponi.

Največ v novo tehnologijo

Po podatkih gospodarske zbornice bodo prihodnje investicije gorenjskih podjetij usmerjene predvsem v nove tehnologije, nova delovna mesta, nove produkte in poslovne modele, digitalno transformacijo ...

Simon Šubic

Jadranka Švarc, direktorica Območne gospodarske zbornice za Gorenjsko / Foto: arhiv GG

Kranj – Na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) so v lanskem letu pristopili k oblikovanju Investicijske platforme 5.0 za nabor predlogov bodočih investicij, zato od lanskega septembra obiskujejo največja podjetja investitorje. Iz razgovorov z vodstvi najpomembnejših gorenjskih investitorjev so tako do konca maja prišli do podatka o največjih 26 investicijah na Gorenjskem. Njihova skupna vrednost presega 118 milijonov evrov, od tega vrednost projektov, ki so že pripravljeni za izvedbo, znaša 42,5 milijona evrov, v pripravi je bilo konec maja za 26,75 milijona evrov investicij, skupna vrednost projektov, ki so še v fazi projektne ideje, pa je pred poldrugim mesecem znašala skoraj 50 milijonov evrov. »To je pomembno, ker moramo pripraviti za nadaljnjo finančno perspektivo in sredstva za okrevanje čim več t. i. ready-to-go oziroma pripravljenih projektov, da bomo izkoristili čim več sredstev tako na ravni regije kot države,« je povedala Jadranka Švarc, direktorica Območne gospodarske zbornice za Gorenjsko. Projekt GZS-ja Investicijska platforma 5.0 sicer še vedno poteka.

Na GZS se zavedajo pomembnosti uvajanja novih tehnologij, ki bodo z ustvarjanjem visokokvalificiranih delovnih mest do leta 2015 omogočila dvig dodane vrednosti gospodarstva na 60 tisoč evrov na zaposlenega. Zato je razveseljiv podatek, da se na to pripravljajo tudi gorenjska podjetja, saj je kar 61 odstotkov načrtovanih investicij usmerjenih na področje novih tehnologij, 58 odstotkov na nova delovna mesta, 57 odstotkov na nove produkte in delovna mesta, 55 odstotkov v digitalno transformacijo, slaba polovica v krepitev zelene Evropske unije in 34 odstotkov v krožno gospodarstvo.

Po namenu je 83 odstotkov načrtovanih investicij namenjenih nakupu strojev in druge opreme, 60 odstotkov tudi gradnji objektov in prostorov, odstotek manj digitalizaciji in robotizaciji procesov, dobra polovica projektov bo pomenila tudi investicijo v človeške vire, štiri desetine investicij pa tudi v energetsko sanacijo stavb in učinkovito rabo energije. Če iz nabora pripravljenih in načrtovanih investicij izluščimo samo nekaj največjih, lahko omenimo avtomatizacijo in robotizacijo proizvodnje, digitalizacijo poslovanja in proizvodnih procesov, center krožnega gospodarstva, izkoriščanje odpadne toplote, ki nastaja v procesu izdelave surovin, sončne elektrarne, sušilnice, vodikarne ...

V letu 2019 je imela sicer Gorenjska za 305 milijonov evrov investicij v gradbene objekte in prostore, lani za okoli 280 milijonov evrov, letos pa naj bi vrednost teh investicij znašala okoli 260 milijonov evrov. Razlog za padec vrednosti investicij se seveda skriva predvsem v negotovosti zaradi pojava epidemije covida-19.

E-maseratiji z deli z Jesenic

Na Jesenicah izdelujejo rotorje in statorje za nova povsem električna modela Maseratijevih vozil.

Urša Peternel

Jesenice – Hidria bo za nova električna avtomobila znamke Maserati izdelala pomembne dele elektromotorja. Gre za rotorje in statorje, ki nastajajo v Hidrijinih poslovnih enotah na Jesenicah in v Spodnji Idriji. Vgrajeni bodo v povsem električna modela GranCabria in GranTurismo, ki ju Maserati te dni testira v Italiji, na trg pa naj bi prišla prihodnje leto.

Kot pravijo v Hidrii, so ta pomemben prestižni posel na področju elektromobilnosti dobili zaradi svojih izkušenj, znanja, inovativnih tehnologij ter odličnih rezultatov testiranj prototipnih vzorcev pogonskega elektromotorja s Hidriinim statorjem in rotorjem. Pri tem uporabljajo še posebej tanke elektroločevine, ki zvišujejo izkoristke elektromotorja in podaljšujejo domet vozila.

Hidria razvojno sodeluje tudi pri projektu prenovljenega dirkalnika z imenom MC 20, ki je tretji model prestižnih električnih avtomobilov Maserati.

»S tem ciljamo na novo v nizu pomembnih referenc, zaradi katerih nam že vrsto let zaupajo vodilni globalni proizvajalci vozil in se zato kot zaupanja vreden partner uvrščamo med vodilne soustvarjalke sodobne elektromobilnosti,« pravijo v podjetju, kjer začenjajo tudi množično proizvodnjo ključnih delov elektromotorskega pogona za mehke in priključne hibride za BMW, Chrysler, Fiat, Jaguar in Land Rover.

V vsakem Maseratijevem superšportniku bodo vgrajeni po trije elektromotorji, ki bodo omogočali pogon na vsa štiri kolesa in doseganje hitrosti od nič do sto kilometrov na uro v manj kot dveh sekundah.

Od leta 2023 do leta 2030 bo tem priznanim avtomobilskim znamkam zagotavljala več kot deset milijonov kosov rotorjev in statorjev.

Hidria, ki obeležuje petdesetletnico delovanja, bo letos prvič ustvarila več kot 300 milijonov evrov prihodkov. Samo v tem letu bo v razvoj vložila 15 milijonov evrov in dodatno še 15 milijonov evrov v nove visokotehnološke kapacitete.

Potrjen interventni zakon

Državni zbor je sprejel interventni zakon za pomoč gospodarstvu in turizmu.

Aleš Senožetnik

Interventni zakon poleg novih turističnih bonov prinaša še druge ukrepe za pomoč gospodarstvu in turizmu. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Ljubljana – Državni zbor je ta teden s 47 glasovi za potrdil zakon o ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu, ki panogam, ki jih je epidemija najbolj prizadela, namenja 243,5 milijona evrov pomoči.

Poleg novih turističnih bonov zakon prinaša tudi dvajset milijonov evrov, namenjenih za subvencioniranje skrajšanega delovnega časa še vsaj do konca septembra z možnostjo podaljšanja do konca leta. Podjetjem s področja turizma, gostinstva in industrije srečanj bo država sofinancirala regres za letni dopust za letošnje leto v višini 1024 evrov na zaposlenega. Do ukrepa pa bodo upravičeni vsi, ki so dejavnost registrirali najpozneje do 31. maja letos in imajo več kot 20-odstoten upad prometa. Organizatorji prireditev, koncertov in sejmov bodo upravičeni tudi do vračila dela nastalih stroškov zaradi odpovedi ali omejene izvedbe dogodka. Upravičeni bodo do vračila od šestdeset do osemdeset odstotkov nastalih stroškov, če presegajo deset tisoč evrov, in sicer od avgusta do konca tega leta. Do konca leta je predviden tudi ukrep povračila 25 odstotkov stroškov, porabljenih za produkcijo filmov in avdiovizualnih del.

Zakon pa pomoč namenja tudi žičničarjem in imetnikom vodnih pravic za kopališča. Žičničarjem, ki del letošnje sezone niso smeli obratovati, prinaša delno povračilo izpada prihodkov od prodanih vozovnic, imetnikom vodne pravice za kopališča pa oprostitev plačila vodnega povračila v prvem polletju.

Med drugimi ukrepi, ki jih prinaša zakon, je tudi podaljšanje veljavnosti osebnih izkaznic, ki jim je veljavnost potekla od 29. marca lani, podaljšan je tudi rok plačila za odjavljeno vozilo. Do konca leta 2022 bodo lahko tudi ob nedeljah in praznikih poslovale trgovine na letališčih, ne glede na določbe zakona o trgovini. Ob nedeljah bodo odprte tudi trgovine v turistično-informacijskih centrih in muzejih.

Odlikovanje GZS

Predsednik Borut Pahor je ob 170-letnici delovanja Gospodarski zbornici Slovenije podelil zlati red za zasluge.

Aleš Senožetnik

Studenec – Na torkovi slovesnosti ob 170-letnici delovanja Gospodarske zbornice Slovenije so podelili 53. nagrade GZS. Prejeli so jih Zdenko Zanoški, direktor podjetja Frutarom Etol iz Škofje vasi, direktorica črnomaljskega Adria Doma Marta Kelvišar, Marko Lukić, direktor družbe Lumar IG iz Maribora in Jasna Dominko Baloh, direktorica DOBA Fakultete v Mariboru.

Ob visokem jubileju je predsednik republike Borut Pahor GZS izročil državno odlikovanje zlati red za zasluge za 170 let povezovanja in spodbujanja slovenskega gospodarstva doma in v svetu. Gospodarska zbornica Slovenije je članica Ekonomsko-socialnega sveta in Evropskega ekonomsko-socialnega odbora. Od leta 2001 je članica Mednarodne gospodarske zbornice v Parizu, od leta 1992 pa združenja evropskih zbornic Eurochambres. Člani GZS prispevajo polovico dodane vrednosti v slovenskem gospodarstvu in ustvarijo dve tretjini prihodkov Slovenije na tujih trgih. »Visoka obletnica Gospodarske zbornice Slovenije je simbol vztrajanja in odpornosti,« je v obrazložitvi zapisal predsednik Pahor.

Predsednik GZS Tibor Šimonka je ob prevzemu nagrade dejal, da jih ta navdaja s ponosom nad dosežki zbornice v 170 letih njenega delovanja, veseljem in zadovoljstvom, da so bili prepoznani kot pomemben člen slovenskega gospodarskega in družbenega ustroja, ter védenjem, da so bile njihove usmeritve prave, aktivnosti koristne za dobrobit slovenskega gospodarstva, stališča pa slišana, četudi niso bila vselej nagrajena z uspehom.

Zagorelo je na štedilniku

Simon Šubic

Domžale – V torek popoldan je zagorelo v hiši v Domžalah. Na Policijski upravi Ljubljana so razložili, da je okoli 15. ure zagorelo v kuhinji. Kot so ugotovili, se je pri kuhanju vnela posoda. Požar je želel pogasiti stanovalec, a se je ogenj razširil po prostoru, tako da so morali posredovati gasilci Centra za zaščito in reševanje Domžale.

Stanovalec je pri poskusu gašenja dobil opekline po telesu, zato so ga z reševalnim vozilom odpeljali v ljubljanski klinični center. Zdravniško oskrbo je potrebovala tudi stanovalka, ki je bila v istem objektu in se je zastrupila z dimom, ki je nastal med požarom. Nobeden od njiju ni življenjsko ogrožen, so sporočili s PU Ljubljana. V požaru je nastalo za nekaj sto evrov materialne škode. Policisti nadaljujejo zbiranje obvestil zaradi suma storitve kaznivega dejanja povzročitve splošne nevarnosti in bodo o vseh okoliščinah obveščali pristojno državno tožilstvo.

Sledil reševalnemu vozilu

Simon Šubic

Lesce – Gorenjski prometni policisti so predvčerajšnjim na avtocesti ustavili voznika, za katerega so pred tem prejeli prijavo, da že dlje časa in na prekratki varnostni razdalji vozi za reševalnim vozilom na nujni vožnji. Pripeljal je iz Ljubljane, ustavili pa so ga v Lescah. Zoper kršitelja zaradi opisanih kršitev vodijo prekrškovni postopek. Policija opozarja, da se je prepovedano priključiti vozilu s prednostjo, vozilu za spremstvo ali vozilu v spremstvu ali jih prehiteti. »S takim početjem kršitelji tudi zmanjšujejo nujno potrebno koncentracijo voznika na nujni vožnji in povzročajo, da se morajo ti ukvarjati še z njihovim neprimernim ravnanjem,« so pojasnili na Policijski upravi Kranj.

Enajst kršiteljev opozorili

Simon Šubic

Kranj – Na začetku tedna je na gorenjski avtocesti potekala kontrola tovornega prometa, ki so jo izvedli prometni policisti iz več policijskih enot po Sloveniji, prometni inšpektorat in uslužbenci finančne uprave. Preverili so 79 tovornih vozil in štiri avtobuse ter ugotovili nepravilnosti zaradi prekoračene hitrosti, nalaganja tovora, preobremenjenosti, časa trajanja vožnje, izrednih prevozov in vožnje po avtocesti. Skupno so izrekli 22 ukrepov proti voznikom in njihovim odgovornim osebam, od tega je šlo v enajstih primerih le za opozorila zaradi manjših prekrškov.

Agresivnega moškega so vklenili

Tržič – Policisti so v sredo v Tržiču zaradi nasilnega in drznega vedenja obravnavali moškega. Kot so pojasnili na Policijski upravi Kranj, se je moški nasilno in drzno vedel do drugega občana. Zaradi njegove agresivnosti so morali policisti v postopku zoper kršitelja uporabiti prisilna sredstva, zaradi nadaljevanja kršenja javnega reda pa so odredili še njegovo pridržanje. Proti kršitelju poteka prekrškovni postopek.

Opazoval jo je iz grma

Kranjska Gora – Kranjskogorske policiste je v sredo občanka obvestila, da jo je moški na javnem kraju najprej ogovoril, ko ga je odslovila, pa je kasneje opazila, da jo s telefonom opazuje iz bližnjega grmičevja. Ko mu je dejala, da ga je prijavila policiji, je zbežal s kolesom. Policisti o zadevi še zbirajo obvestila in vodijo postopek v smeri prekrška zaradi drznega vedenja.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

Vloma v Kamniku

Kamnik – Kamniški policisti so v sredo obravnavali dva vloma. Iz kleti se je vlomilec odpeljal z mopedom znamke Piaggo. Škoda znaša okoli 600 evrov. Neznani storilci pa so vlomili tudi v gradbeni zabojnik in odnesli orodje ter elektro material. Škoda znaša okoli 800 evrov.

Mladenič ni priznal krivde

Dvajsetletnik iz Krope, ki naj bi spomladi načrtoval strelski pohod, je na sodišču priznal, da je poskušal kupiti strelno orožje, ne priznava pa krivde za očitano kaznivo dejanje. Obramba izpostavlja vprašanje njegove (ne)prištevnosti.

Simon Šubic

Kranj – Na kranjskem okrožnem sodišču so v ponedeljek opravili predobravnavni narok zoper 20-letnega Domna Gašperina iz Krope, ki naj bi po navedbah policije iz maščevanja načrtoval strelski pohod na nekatere svoje nekdanje sošolce in pedagoge. Ob njegovem prijetju konec aprila so razkrili, da je orožje in strelivo za strelski pohod nabavil na temnem spletu v ZDA, kjer so nakup tudi zaznali. Po poročanju Kanala A je mladenič vsa dejstva iz obtožnice, torej poskus nakupa polavtomatske pištole znamke Glock in avtomatske puške znamke Remington za pet tisoč evrov, priznal, ne pa tudi krivde za kaznivo dejanje. »Obdolženec je sam priznal vsa dejstva po obtožbi, kar pomeni, da dejansko stanje je razčiščeno. Imamo pa še zmeraj odprto vprašanje krivde,« je za televizijsko hišo povedala višja državna tožilka Helga Dobrin. Vprašanje krivde bodo na naslednji obravnavi razčiščevali z izvedencem psihiatrom, ki bo podal mnenje o prištevnosti obtoženca v času nakupa orožja.

Dvajsetletnikov odvetnik Janez Koščak iz odvetniške družbe Čeferin je za časnik delo razložil, da je kriv samo tisti, ki razume pomen svojih dejanj, njegov klient pa krivde ne more priznati, če izvedenci še niso dognali, ali je bil v času dogodka prišteven ali ne. »Gre za vprašanje prištevnosti. Izvedenec, ki je bil pred začetkom obravnave z njim v stiku, je napisal, da ima določene osebnostne težave, zato sem predlagal izključitev javnosti z obravnav. Upam, da se bo tožilstvo s tem strinjalo in da bo sodišče predlogu ugodilo. Gre za osebne travme. V preteklosti je na lastno pobudo obiskoval psihiatra in iskal pomoč, a psihiater na žalost ni prepoznal njegovih stisk. Moj občutek je, da ni potrebne več kakšne bojazni ali strahu, saj se Gašperin sedaj veliko bolje počuti. Naslednja obravnava bo čez en teden, a bo javnost zaradi predstavitve izvedenskega mnenja izključena,« je Koščak razložil za časnik.

Foto: PU Kranj

V ZDA zasežena polavtomatska pištola Glock, ki jo je dvajsetletni Domen Gašperin skupaj z avtomatsko puško Remington in 240 naboji skušal kupiti na temnem spletu.

Gorenjski kriminalisti so aprila zoper Gašperina na tožilstvo podali kazensko ovadbo zaradi suma storitve kaznivega dejanja nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksploziva, ob tem pa napovedali, da nadaljujejo aktivnosti tudi v smeri dokazovanja sumov storitve več poskusov umorov. Tožilstvo je nazadnje v obtožnico vključilo le poskus nakupa strelnega orožja in streliva, za kar mu grozi od šest mesecev do pet let zapora, za obtožbo poskusa več umorov pa se ni odločilo. Najverjetneje kriminalistom ni uspelo zbrati dovolj oprijemljivih dokazov za to dejanje. Dvajsetletnik je sicer od aprila priprt v bolnišničnem zaporu v Mariboru.

Pet reševanj s helikopterjem

V zadnjih dneh se je v gorah v težavah znašlo več planincev, ki so potrebovali pomoč gorskih reševalcev in helikopterski prevoz v dolino. Pomagali so tudi planinki, ki je zaradi navigacije zašla s poti.

Simon Šubic

Kranj – Včeraj so bili gorski reševalci že do poldneva dvakrat v akciji. Najprej je v smeri Milijarda v severni steni Rjavine padel plezalec in si poškodoval nogo in hrbtenico. S soplezalcem je plezal v navezi, do padca pa je prišlo zaradi odloma oprimka, so pojasnili na Policijski upravi (PU) Kranj. V drugem primeru pa si je pohodnica pri pohodu na Kanjavec na območju Bovca poškodovala roko. »Na snegu je zdrsnila na močno izpostavljenem območju. Če se ne bi ustavila na prvih dvajsetih metrih, bi lahko usodno zdrsela še nadaljnjih štiristo ali več metrov nižje proti Dolini Zadnjice,« je razložil Bojan Kos s PU Kranj. V obeh nesrečah je posredovala dežurna ekipa gorskih reševalcev z brniškega letališča s posadko policijskega helikopterja, s katerim so poškodovana planinca odpeljali v bolnišnico.

V sredo je dežurna ekipa za gorsko reševanje poletela pod Skuto, kjer sta pri bivaku obtičala francoska planinca. Enega od njiju je namreč obšla slabost. Aktivirani so bili tudi kamniški gorski reševalci. Oba planinca so s helikopterjem odpeljali v ljubljanski klinični center.

V torek so s helikopterjem reševali tudi psa in njegovo lastnico. / Foto: PU Kranj

V torek je uprava za zaščito in reševanje poročala o treh reševalnih akcijah v gorah, vse so potekala popoldne. Pri sestopu z Jezerc si je planinka poškodovala nogo. Posredovali so bohinjski gorski reševalci in dežurna ekipa z Brnika, ki je planinko s policijskim helikopterjem prepeljala v jeseniško bolnišnico. Na Bornovi poti proti planini Prevala si je planinec poškodoval nogo. Gorski reševalci iz Tržiča so ga na kraju oskrbeli in z vozilom prepeljali v dolino, kjer so ga predali reševalcem. Okoli pol šestih popoldne pa je potekalo tudi helikoptersko reševanje na Planini za Migovcem, kjer se je izgubila planinka, ki so jo skupaj z njenim psom z vitlom dvignili v policijski helikopter in ju nepoškodovana prepeljali v dolino. »Planinka je s psom zašla s poti in se izgubila. Zavedla jo je navigacija na telefonu. Speljala jo je okoli tristo metrov stran od poti,« je pojasnil Kos.

Gorenjski policisti opozarjajo, naj planinci navigacijo uporabljajo zgolj kot pripomoček in ne kot primarno sredstvo za turo: »Osnova so markacije na planinskih poteh in druge predpisane označitve pohodnih tras ter priprava na pot.«

Kača se nas boji bolj, kot se mi nje

Davor Ros iz Zgornjih Gorij je že pri treh letih z vedrom v gozd odnašal kuščarje, kače in druge živali iz hiše ali z vrta, da so imele v naravnem okolju svoj mir in so bile na varnem pred človekom. Naklonjenost do vseh živali ga je čez leta pripeljala do dela predvsem s kačami in netopirji. Oboji imajo pri njem posebno mesto in že nekoč je ljudem zameril sovražno nastrojen odnos do živali, ki jih pogosto niti ne poznajo in jim zaradi tega neupravičeno škodujejo.

Maša Likosar

Davor Ros je prostovoljec Ambulante za male, divje in eksotične živali in azila Golob, ki se ukvarja z oskrbo in rehabilitacijo ogroženih živalskih vrst, z Zlatkom Golobom na čelu. »Bistvo in namen azila je oskrba poškodovanih živali, ki se jih nato rehabilitira in izpusti nazaj v njihovo naravno okolje, kjer jim je tudi mesto, in prav vsaka od njih predstavlja pomemben košček mozaika, ki ga moramo varovati vsi,« je pojasnil sogovornik. V azilu nudijo tudi nasvete glede prve pomoči ob najdbi poškodovane živali. »Samo prostovoljstvo zajema zlasti svetovanje po telefonu. Na področju kač in netopirjev, za katere me največkrat pokličejo, naslavljajo tudi informativna vprašanja, kje se zadržujejo določene kače, ali so netopirji nevarni in podobno,« je dejal in nadaljeval: »V primeru, da žival zatava v hišo, avto, atrij ali garažo in sama ne najde izhoda, jo na terenu varno ujamemo in izpustimo na varnem kraju. Letos je takšnih premestitev precej, pozivi in prošnje za pomoč pa ne pridejo zgolj od ljudi, temveč tudi od gasilcev ali policije. Velja poudariti, da ob najdbi poškodovane in ogrožene živali lahko pokličete tudi na 112.«

Kljub temu da danes vražam, ki so bile po besedah Rosa že leta 1880 za lase privlečene, v večini ne verjamemo več, se srečuje tudi s klici nosečnic, ki sprašujejo, ali kače res zavohajo njihove hormone in jim pridejo iz prsi pit mleko in ali bodo netopirji spili kri njihovim otrokom. »Trenutno je klasificiranih več kot 1400 vrst netopirjev in le tri izmed njih se prehranjujejo s krvjo. Vse tri živijo v Srednji ter Južni Ameriki in se povečini premikajo po tleh ter hranijo na divjih prašičih,« je pojasnil in dodal, da so tudi glede kač razširjena negativna prepričanja. »Drži, da delujejo zgolj po nagonih in niso zmožne čustvovanja, niso pa zaradi tega zlobne. Rešena kača ne bo pokazala hvaležnosti, medtem ko jo srnjad mogoče bo. A zavedati se moramo, da so kače milijone let del narave in si že zaradi tega zaslužijo spoštovanje, pomoč pri preživetju in sobivanju.«

Foto: osebni arhiv Davor Ros

V Sloveniji lahko opazimo dvanajst vrst kač.

Kot je pojasnil Ros, v Sloveniji lahko opazimo dvanajst vrst kač, izmed katerih je enajst avtohtonih in ena pogojno opažena. Med njimi je velika večina nestrupenih, vse pa so človeku nenevarne, če jih pustimo pri miru. Mačjeoka kača je edina polstrupena kača v Sloveniji, imamo pa tudi tri strupene predstavnike gadov iz rodu *Vipera*, in sicer modrasa, navadnega gada in laškega gada. Najpogostejši je modras, ki se ob srečanju s človekom umakne, do ugrizov pa prihaja predvsem zaradi posegov človeka vanj in v njegov prostor.

Na Gorenjskem bomo v sredogorju srečali gada in modrasa, ob skoraj vseh vodovjih belouške in kobranke, splošno razširjene so smokulje, precej pogosti so tudi navadni goži. »Navadnega goža vidimo pogosteje, kot si mislimo, saj gre za tako imenovano Eskulapovo kačo in je upodobljen tudi na zvezdi življenja, modri šesterokraki zvezdi, ki je simbol medicine in jo vidimo praktično na vseh reševalnih vozilih in uniformah že od 1963,« je povedal.

Kače se zadržujejo na prisojnih straneh, kjer se upre sonce in so temperature nekoliko višje, ob najhujši vročini se sicer umaknejo na hladnejše predele. Aktivne pa so tudi ponoči, ko lovijo. Pretekla zima, ki je bila ena milejših, in naraščanje števila glodavcev, ki kačam predstavljajo hrano, se odražata v nekoliko večji oziroma večkrat opaženi populaciji kač. »Glede na splošen upad v zadnjih desetletjih je ta podatek zelo dobrodošel, saj so kače nepogrešljiv in nujen del vsakega ekosistema, zato prav vsak osebek šteje,« je poudaril Ros.

Kače niso napadalne

Če naletimo na kačo v njenem naravnem okolju, jo pustimo pri miru, se ji izognemo, je ne drezamo niti se ji ne približujemo – in o vsem tem podučimo tudi otroke. »Nobena kača po naravi ni napadalna in se človeku umakne, če le ima možnost. Radi govorimo o strahu pred kačami, toda resnica je ta, da se kače bojijo nas veliko bolj, kot se mi njih. S svojo pojavo jim namreč predstavljamo nevarnost,« je dejal.

Kačji ugrizi so po njegovem skoraj vedno posledica posega v žival in plod človekove nepremišljenosti. »Ugriz bi zlahka preprečiti tako, da bi žival pustili pri miru,« je poudaril in nadaljeval: »Ker pa se kljub previdnosti lahko zgodi kačji ugriz, je modro poznati napotke. Najprej zagotovimo varnost, da ne pride do ponovnega ugriza, pri čemer kače nikakor ne poškodujemo ali ubijemo, temveč poškodovanca odmaknemo stran. Zelo verjetno se bo po ugrizu kača sama umaknila na varno in čim dlje od ljudi. Če kače, ki nas je ugriznila, nismo dobro videli, preventivno ravnamo, kot da je bil ugriz strupenjače. Poškodovani naj miruje, ne hodi, ne uživa hrane ali alkohola, lahko pije vodo. Kakršnikoli posegi v samo rano so nesmiselni, saj je strup že v organizmu in zarezovanje, izsesavanje in podobno ne bo nič spremenilo, največkrat naredi samo še več škode. V vsakem primeru je treba poiskati zdravniško pomoč.«

Foto: osebni arhiv Davorja Rosa

Davor Ros rokuje predvsem s kačami in netopirji.

Kot pravi Ros, kače v naravnem okolju najbolj ogroža človek in njegova nepremišljena dejanja. »Odvzemamo jim življenjski habitat, s pesticidi zastrupljamo hrano, posegamo v gozdove, vodovja, uničujemo brežine, in kar je najkrutejše, ne pustimo jih pri miru in jih pobijamo,« je opozoril Ros in poudaril, da je vsako ravnanje, ki bo privedlo do sprememb na bolje, pomembno za na videz še tako majhno in nepomembno žival. »Treba bi bilo sprejeti tudi določene odločitve na državni ravni, ki bi pomagale izboljšati razmere za vse vrste kač, ki jih najdemo pri nas,« je sklenil.

V Jurčičevem letu je njegov Deseti brat po uspešni gledališki igri na prostem po treh letih dobil še filmskega brata. **Stran 14**

Naziv častnega občana je ob prazniku Občine Škofja Loka pred kratkim prejel Vincencij Demšar. **Stran 15**

Žirovka Neca Galičič je v finalu letošnjega izbora za najboljšo mlado voznico Slovenije pokazala največ znanja. **Stran 16**

Od petka do petka

Državni zbor je potrdil novelo zakona o nalezljivih boleznih, ki po navedbah vlade oži polje njene proste presoje pri sprejemanju omejitvenih ukrepov. / Foto: Gorazd Kavčič

Vodja prve vladne svetovalne skupine za covid-19 Bojana Beović meni, da je bila septembra lani premalo odločna pri uvajanju dodatnih omejevalnih ukrepov. / Foto: arhiv GG

V predsedniški palači se je pred tednom dni javnosti predstavil kandidat za sodnika ustavnega sodišča Janez Kranjc. / Foto: Daniel Novakovič (STA)

Sprejeli novelo zakona o nalezljivih boleznih

Simon Šubic

Uresničena odločba ustavnega sodišča

Državni zbor je v sredo s tesno večino po hitrem postopku sprejel novelo zakona o nalezljivih boleznih. Po razlagi vlade so s tem uresničili ustavno odločbo iz maja, po kateri so nekateri deli zakona neustavni. Novela namreč občutno oži polje proste presoje vlade pri sprejemanju morebitnih omejitvenih ukrepov. Vladi med drugim nalaga, da mora pridobiti strokovno oceno, uvaja merila in kazalnike, ki se upoštevajo pri pripravi te ocene in v fazi odločanja o sprejemanju posameznih ukrepov. Določa pa tudi vsebino ter časovne in prostorske omejitve posameznih ukrepov. Pravna ureditev naj bi bila po pričakovanjih vlade uporabna tako ob pojavu že znanih nalezljivih bolezni kot tudi ob pojavu do zdaj neznanih in strokovno še neraziskanih nalezljivih bolezni. Novela tudi omogoča prekrškovnim organom, da prekrškovne postopke, ki so bili začeti do 3. junija, a še niso bili pravnomočno končani, ustavi. V opozicijskih vrstah menijo, da je novela nedopustna in škodljiva, ker vladi omogoča preširoka pooblastila pri sprejemanju ukrepov, zato napovedujejo, da bodo izkoristili vsa pravna sredstva, da se novela ne uveljavi.

Preiskovalna komisija o ukrepih

Minuli petek se je sestala preiskovalna komisija, ki se na predlog sodišča ukvarja z ukrepanjem vlade v epidemiji covida-19. Zaslišali so izvedenca epidemiologije Ivana Eržena, vodjo prve vladne svetovalne skupine za covid-19 Bojano Beović, v. d. predstojnika Centra za nalezljive bolezni pri Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) Maria Fafangla in epidemiologinjo Majo Sočan. Eržen, ki je bil direktor Nacionalnega inštituta za javno zdravje tudi lani pred začetkom epidemije, je ocenil, da so bili nekateri omejevalni ukrepi, kot je bila prepoved gibanja med občinami in v nočnem času, razkuževanje predmetov ali površin, pa tudi nošenje mask na prostem, kjer ni ljudi, neprimerni. Neprimernost teh ukrepov pa se je odrazila v tem, da so jih ljudje slabo sprejeli in marsikateri ukrep tudi ignorirali, kar je bilo škodljivo. Fafangel in Sočanova sta povedala, da sta iz svetovalne skupine za covid-19 izstopila, ker so imeli epidemiologi premalo besede pri odločitvah o upravljanju epidemije. Beovićeva pa je med drugim povedala, da je bila septembra lani premalo odločna pri uvajanju dodatnih omejevalnih ukrepov, ker je bila verjetno pod vplivom napadov v javnosti nanjo osebno. Kot zgrešeno je ocenila, da niso uvedli popolne prepovedi gibanja. Predvideno je bilo tudi zaslišanje predsednika vlade Janeza Janše, ki pa se seje ni udeležil, ker po besedah vodje komisije Roberta Pavšiča (LMŠ) ni prevzel pošte. Naslednja seja komisije bo 24. septembra, Pavšič pa je vabilo na zaslišanje Janši izročil kar na ponedeljkovi seji državnega zbora.

Predstavljal bo enega od devetih sodnikov

Pred tednom dni se je v predsedniški palači javnosti predstavil še kandidat za sodnika ustavnega sodišča Janez Kranjc. Kot je dejal, bo na ustavnem sodišču predstavljal enega od devetih sodnikov, zato se z ostalimi sodniki želi o problemih pogovarjati in iskati skupne rešitve, tudi če glasovanje na koncu ne bo soglasno. Nesoglasja med ustavnimi sodniki so sicer po njegovem mnenju normalen del razprave. »Bolj skrb vzbujajoče bi bilo, če bi bili vedno vsi istega mnenja. Kar pomeni, da bi samo sledili nekemu mnenju,« je dejal. Poudaril je tudi, da se je vedno trudil »ostati na ravni pravnega«, kamor ne spadajo vnašanje ideoloških prvin v pravni diskurz, emocionalizacija in pristranskost. Kranjc se je sicer za kandidaturo odločil na osebno povabilo predsednika republike Boruta Pahorja, ki je ocenil, da bo Kranjc v primeru izvolitve pomembno prispeval k delu in vlogi ustavnega sodišča v Sloveniji kot najvišjega organa sodne oblasti za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin v državi. V preteklosti je že opravljal funkcijo dekana Pravne fakultete Univerze v Ljubljani in predsedoval Evropski zvezi pravnih fakultet. Poleg tega je nosilec najvišjih državnih odlikovanj Slovenije, Francije in Avstrije ter častni doktor tujih univerz. Če bo potrjen v državnem zboru, bo Kranjc nasledil ustavno sodnico Dunjo Jadek Pensa, ki se ji je mandat iztekel že pred letom dni.

Legionela v postojnskih vrtcih

V dveh postojnskih vrtcih so ob rednem letnem preverjanju kakovosti vode odkrili legionelo, s katero pa se za zdaj ni okužil nihče od otrok in zaposlenih. Vrtca z določenimi omejitvami, kot so pitje ustekleničene vode, umivanje rok s čistilnimi robčki in prepoved poletnih iger z vodo, ostajata odprta. V enem od vrtcev imajo sicer pogoste težave z legionelo.

Slovenci v zamejstvu (806)

Beseda in pesem o pravljici

Jože Košnjek

med sosedi

Na predvečer letošnjega jubilejnega slovenskega praznika dan državnosti je bila dvorana kulturnega doma v Ločah (Latschach) ob Baškem jezeru na Koroškem polna. Mohorjeva iz Celovca je predstavila v pravljico prelito zgodbo o nastanku ene od najbolj znanih in najbolj v srce segajočih koroških slovenskih pesmi Nmav čriez izaro. Zložil jo je duhovnik in kulturnik Franc Treiber (1809–1878), rojen v Bačah pri Baškem jezeru. Bil je župnik v Šentjakobu v Rožu, kjer je ustanovil tudi pevski zbor. Bil je zborovodja in izvrsten pevec s čutom za mehko ljudsko melodijo, kakršna je tudi njegova najbolj znana Nmav čriez izaro. Nanj spominja plošča na župnijski cerkvi v Ločah.

Pravljico, ki temelji na zgodovinskih dejstvih in je s tega vidika tudi poučna, je napisal novinar, televizijski in radijski voditelj ter pisatelj Niko Kupper, ilustriral jo je David Kassel in je izšla v okviru projekta Smart Tourist, v katerem sodeluje tudi Gorenjski glas. O nastanku pesmi, ki jo imajo za svojo Slovenci ne glede, kje živijo, in jih spominja na rojstno hišo, domovino in dom, in o sami pravljici so govorili urednik Mohorjeve Adrian Kert in predsednik slovenskega kulturnega društva iz Loč Simon Triessnig, ki sta dala idejo za pravljično zgodbo o nastanku pesmi, in njen avtor Niko Kupper. Pravljica ni bila predstavljena samo z besedo. Znani koroški skladatelj, pedagog in zborovodja je himnično pesem Slovencev na Koroškem priredil za otroški in mladinski zbor. V Ločah so jo pod njegovim vodstvom prvič zapele Ana in Lena Triessnig, Elena Nuck in Nicola Oswalder.

V Ločah ob Baškem jezeru so z besedo in pesmijo predstavili pravljico o nastanku pesmi Nmav čriez izaro.

V Ljubljani so na prvi julijski dan Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) podelil priznanja za izjemne dosežke v ljubiteljski kulturi. Med srebrnimi nagrajenci sta tudi koroška Slovenca, zakonca Rosina Katz Logar in Lenart Katz, duši kulturnega dogajanja v Žvabeku v občini Suha (Neuhaus) v Podjuni in širše. Lenart je tudi dolgoletni pevec Okteta Suha.

Po svetu

Svet Evropske unije

Na začetku drugega predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije ne bo odveč, če pojasnimo, kaj ta sploh je. Tudi zato, da bomo znali ločevati to institucijo od drugih s podobnimi imeni: Evropski svet in Svet Evrope ...

Miha Naglič

Komu predseduje Slovenija

»Svet Evropske unije (imenovan tudi Svet ministrov ali kar Svet) je zakonodajna institucija Unije, v kateri so zastopane vlade držav članic EU. Je najpomembnejša ustanova v procesu sprejemanja odločitev Evropske unije, svojo sestavo in ime pa spreminja glede na področje dela (kmetijstvo, promet, izobraževanje itd.). Glede na tematiko se sestanejo resorni ministri posameznih držav članic, ki sprejemajo odločitve s svojega področja. V nekaterih svetih so lahko države članice zastopane tudi z več ministri, če nacionalna ministrstva ne pokrivajo vseh področij, ki jih pokriva sestava sveta.« / Svet EU ima pet glavnih nalog: 1. Sprejemanje evropske zakonodaje; praviloma skupaj z evropskim parlamentom. 2. Usklajevanje politik držav članic. 3. Oblikovanje skupne zunanje in varnostne politike EU. 4. Sklepanje mednarodnih sporazumov med EU in mednarodnimi organizacijami, drugimi državami. 5. Sprejemanje proračuna EU skupaj z evropskim parlamentom. / Kako poteka odločanje v Svetu EU? »Svet odloča praviloma s kvalificirano večino. Za sprejem odločitve je treba zbrati dobrih 70 odstotkov glasov (62 od skupno 87), ki so državam članicam EU dodeljeni glede na velikost države in število njenih prebivalcev (Nemčija ima npr. deset glasov, Luksemburg pa dva). Nekatere odločitve Svet še vedno sprejema s soglasjem, nekatere pa tudi z navadno večino. V razširjeni Uniji je soglasje težko doseči, zato pogodba iz Nice, ki je začela veljati 1. februarja 2003, določa 27 področij (ukrepov), na katerih se odločitve namesto s soglasjem sprejemajo s kvalificirano večino. /.../ Tako sprejeta zakonodaja ohranja legitimnost, priprava zakonodaje pa je preglednejša.« / Naslednje vprašanje: Kako poteka predsedovanje Svetu EU? »Vsaka članica Unije predseduje Svetu EU šest mesecev. Rotacija je določena vnaprej, predsedujoča članica pa usmerja delo Sveta EU in išče kompromisno rešitev, kadar so mnenja deljena. Predsedstvo deluje v skladu s svojim programom, v katerem predsedujoča država poleg uresničitve skupnih ciljev predlaga tudi svoje prednostne naloge. Najmanj na pol leta se vsak Svet sestane tudi na neformalnem zasedanju. Države članice predsedujejo vsem sestavam sveta z izjemo Sveta EU za zunanje zadeve, ki mu predseduje Visoki predstavnik Unije za skupno zunanjo in varnostno politiko.« Ja, še kar zapleteno.

Evropski svet

Svet EU in Evropski svet – v čem je razlika? »Evropski svet je najvišje politično telo Evropske unije, ki ga sestavljajo predsedniki držav ali vlad članic EU ter predsednik evropske komisije. Uveden je bil leta 1974 na predlog Nemčije in Francije kot politična koordinacija v obliki stalnih srečanj na najvišji ravni. Redni sestanki evropskega sveta potekajo junija in decembra, voditelji pa sprejemajo najpomembnejše politične odločitve in določajo politične smernice za prihodnost (npr. o institucionalni reformi EU, razvoju skupnih politik). Neformalni sestanki sveta prav tako potekajo dvakrat letno (marca in oktobra) in so namenjeni obravnavi aktualnih tem (npr. zaposlovalna politika). Evropski svet je tista institucija, ki ima najpomembnejšo vlogo pri določanju skupne zunanje in varnostne politike.« Evropski svet ima predsednika. »Predsednik sveta je predvsem politična vloga, ki organizira in predseduje političnim sestankom in išče konsenz ob pomembnih vprašanjih prihodnosti Evropske unije. Po sestankih poroča evropskemu parlamentu. Prav tako je predstavnik in zastopnik Unije v eni osebi za skupno evropsko zunanjo in varnostno politiko, ki ni podrejen Visokemu predstavniku za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije. Predsednik ima svoj urad, a nekatere funkcije sovpadajo tudi s predsednikom Evropske komisije in Visokim predstavnikom za zunanjo in varnostno politiko.« Trenutni predsednik je Charles Michel, ki je govoril tudi na letošnji proslavi dneva državnosti v Ljubljani, 24. junija.

Svet Evrope

Pojasnimo še ime Svet Evrope. »Svet Evrope je mednarodna organizacija, ki jo sestavlja 47 držav iz evropske regije, ustanovljena 5. maja 1949 z Londonskim sporazumom. Članica Sveta Evrope lahko postane vsaka evropska država pod pogojem, da sprejema načelo vladavine prava in jamči človekove pravice in temeljne svoboščine vsakomur, ki je pod njeno oblastjo. Eden od številnih uspehov Sveta Evrope je bil sprejem Evropske konvencije o človekovih pravicah v letu 1950, ki je služila kot temelj za ustanovitev Evropskega sodišča za človekove pravice.« (Vir vseh navedkov: Wikipedija)

Palača Evropa v Bruslju, v njej je sedež Evropskega sveta in spodnja sejna dvorana. / Foto: Wikipedija

Foto: Wikipedija

Sejna dvorana Evropskega sveta v palači Evropa v Bruslju

Predsednica evropske komisije Ursula von der Leyen, ameriški predsednik Joe Biden in predsednik Evropskega sveta Charles Michel, Bruselj, 15. junija 2021 / Foto: Wikipedija

Nove knjige (595)

Najlepše stvari so blizu

Miha Naglič

»Vedno znova me slovenske pokrajine presenečajo v pestrosti, ki jo razkazujejo bodisi z oblikovanostjo reliefa, razlikami v podnebju, vzorcih poselitve in urejanja prostora, bogastvom arhitekture ali govorjene besede ... Ko pa se podajam na raziskovanje ozemlja naših sosednjih držav, opažam, da se raznovrstnost le še stopnjuje, da se meje različnosti v ljudeh, ki jih srečujem, in v naravi, ki jih obkroža, še bolj odprejo. Ko zapustim ravan ob Muri, zamejeno z Goričkim na eni in Slovenskimi goricami na drugi strani, se ravnica na madžarski strani razširi v navidez brezmejno Panonsko nižino. Gorski svet Julijcev se nadaljuje v Alpah na avstrijski strani, kjer se postopoma dviguje, tako da razgledi z vrhov Visokih Tur obilno povečajo zemeljska in napojijo duhovna obzorja. V italijanskih Dolomitih grebeni pridobijo ostrino in stene pod njimi še nekaj prepadnosti. V delti Pada se zlahka zavem moči reke in minljivosti posegov, ki jih sebi v prid človek ob njej izvaja. Na Hrvaškem pa se morska obala prav bahavo zveriži in raztegne v številnih majhnih zalivih, nanizanih ob robu velikih. In zgoraj, na vrhu Velebita, se zdi, da voda še z večjo vnemo kot pri nas v kraškem kamnu pušča svojo sled. /.../ Dvainštirideset doživetij je razporejenih po ozemlju držav, s katerimi si delimo mejo. Razlog, da je madžarsko ozemlje v vodniku precej skromneje predstavljeno od hrvaškega, tiči v krajši skupni meji in ne morda v različnih predsodkih, ki včasih namesto nas izbirajo cilje naših izletov. Slednjih glede na moje izkušnje tudi Madžarska ponuja obilo, če smo jih le pripravljeni poiskati. Pri izboru izletov za knjigo, ki ste jo odprli, me je vodila predvsem želja po spoznavanju malo manj obiskanih predelov naše soseščine. S kolesi smo se tako odpravili na otoke v Beneški laguni, a se zadovoljili le z oddaljenim pogledom na Benetke. Brez dvoma je tudi Verona izjemno zanimivo mesto, a sem se tokrat odločil za predstavitev manj znanega in obiskanega hribovitega zaledja mesta. Prav tako sem prepričan, da ne gre izpustiti ogleda Budimpešte, ampak v resnici je Koszeg name naredil bolj neizbrisen vtis, verjetno tudi zato, ker so bila moja pričakovanja skromnejša.« (str. 9–11)

Res: Najlepše stvari so blizu in vodnik s tem naslovom nam predlaga možnost »42 brezmejnih doživetij za konec tedna okoli Slovenije«. V času, ko »ne vrag, le sosed je mejak«, postaja obiskovanje predlaganih krajev v vseh štirih sosednih državah več kot možno. Dol s korono, gremo na pot!

Igor Drnovšek, Najlepše stvari so blizu, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2021, 292 strani

Kultura

Filmski Deseti brat

V Jurčičevem letu je njegov Deseti brat po gledališki igri na prostem po treh letih dobil še filmskega »brata«. Po režiji in scenariju Iztoka Jožeta Basaja se je izkazala celotna filmska ekipa KUD Predoslje.

Igor Kavčič

Deseti brat z letnico izida 1866 velja za prvi slovenski roman. Josip Jurčič ga je napisal v času, ko slovenski jezik med meščanstvom še ni bil nekaj samoumevnega, kar roman postavlja za enega pomembnih gradnikov v zgodovini slovenskega jezika. Poleg tematike, v središču je sicer ljubezenski trikotnik, poudarjen pa je predvsem ljudski motiv desetega brata, ima roman torej tudi pomen utrjevanja narodove identitete. Zato je bil Jurčičev Deseti brat vedno zanimiv tudi za obravnavo na drugih umetniških področjih. Dramatizacija romana je pogosto našla pot tako na profesionalne kot ljubiteljske gledališke odre.

Leta 1951 je Mirko Polič po romanu zložil istoimensko opero, dobrih trideset let kasneje pa je Vojko Duletič posnel tudi film z legendarno igralsko zasedbo (Radko Polič kot deseti brat, Bert Sotlar kot Krjavelj, v ostalih vlogah pa med drugim Stevo Žigon, Boris Kralj, Štefka Drolc, Volodja Peer, Angelca Hlebce ...). Pred tremi leti so Desetega brata v režiji Iztoka Jožeta Basaja in izvedbi dramske skupine KUD Predoslje pripravili na prostem v njihovem že tradicionalnem prizorišču župnijskega posestva, v soboto pa smo si na isti lokaciji ogledali še filmsko premiero.

Po gledališču še film

Kot je pred projekcijo povedal režiser in za film tudi avtor scenarija Iztok Jože Basaj, je ideja, da bi igro prenesli še na film, padla že takoj po gledališki premieri junija 2018. »Premiera takrat ni imela sreče, saj je predstavo prekinil dež, smo pa začutili, da je igra kljub temu med občinstvom 'vžgala'. Zato smo se že takrat odločili tudi za film,« je povedal Basaj in dodal, da je sicer do prve klape preteklo še eno leto, dodatno leto v času epidemije so porabili za postprodukcijo, v soboto pa je bil film pripravljen in prvič javno na ogled.

Iztok Jože Basaj je nekaj bogatih izkušenj pridobil že s prvim filmom Lucija, ki ga je z ekipo domačega KUD Predoslje posnel leta 2014. Film je na YouTubu zbral že več kot 64.000 ogledov. »Seveda film zahteva povsem drugačen pristop, imeli pa smo prednost v tem, da predstava živi – v letih 2018 in 2019 smo jo ponovili 15-krat – tako da besedilo ni bilo problem, prav tako je bila dobra kemija med igralci in moja naloga je bila v prvi vrsti igro prirediti za film,« pojasnjuje Basaj in dodaja, da se je v prvi vrsti na novo lotil pisanja scenarija. »Nekaj besedila sem črtal, na drugi strani nekaj dodal, na koncu je ostalo za uro in petdeset minut čistega filma, kar je nekaj več, kot je standard za celovečerni film.«

Veliko posnetega za uro petdeset

Film so posneli v zgolj enajstih snemalnih dneh v treh poletnih mesecih leta 2019, in sicer na več lokacijah. Osrednja je bila župnijsko posestvo v Predosljah, snemali pa so še v naravnem okolju vasi Predoslje, Suha in Duplje, na gradu Strmol, v Dupljanski graščini Matjaža Mauserja, Vogvarjevi hiši v Dupljah in na pokopališču Suha.

Za celotno tehnično podporo je poskrbel predan kulturnik in član domačega društva Anže Ančimer. Kot direktor fotografije in snemalec, mojster osvetljave ter zvokovne obdelave je poskrbel tudi za celotno postprodukcijo, montažo in grafično opremo, na terenu seveda ob pomoči širše ekipe entuziastov iz društva. Kot pove Basaj, so na snemanjih pri različnih opravilih sodelovali tudi igralci in mnogi drugi – kdor je bil pri roki.

»Deseti brat mi je dal vetra,« je dejal Anže Ančimer, ki je v enaki vlogi sodeloval že pri prej omenjenem filmu Lucija. Da je bilo tokrat predvsem posnetega zelo veliko materiala, precej več, kot za končno dolžino filma, zato je imel v postprodukciji kar precej dela. »Večkrat je bilo treba pregledati vse posneto, da smo odbrali in zmontirali najboljše kadre, pri tem sem moral paziti na kakšne napake, ki jih na snemanju nismo opazili, in podobno.« Tokrat so snemali s tremi miniaturnimi kamerami, z vključenim snemalnikom zvoka, kar jim je nekoliko olajšalo snemanja. Anže, sicer zaposlen v tehnični službi Radia Slovenija, je precej večerov in noči preživel za računalnikom s slušalkami na glavi. »Film je bil sicer že lani januarja v grobem zmontiran, v času korone je projekt nekoliko zastal, jeseni pa smo začeli zaključna dela. V zadnjih 14 dneh sva z Jožetom preverila še nekaj detajlov, zamenjala nekaj sekvenc, tako da je bil film danes 'še topel iz pečice'.«

Filmske premiere Desetega brata se je udeležil večji del filmske ekipe in bil več kot zadovoljen z videnim. / Foto: Igor Kavčič

Maska za vsak karakter

»Sodelovanje z ekipo iz Predoselj je bilo fantastično,« je povedal oblikovalec maske Milan Gačanović, ki ga je v ekipo povabila dolgoletna kostumografinja za predosljanske predstave in tudi igralka Slavica Kljajić Krivec. Že za premierno predstavo je pripravil masko in naučil druge, da so ga zamenjali pri ponovitvah, ponovno pa se je pridružil na snemanjih filma.

»Masko vedno prilagajam tako liku v igri kot značajskim potezam igralca. Zdi se mi, da so se tudi zato igralci v svojih vlogah dobro počutili in se nekako poistovetili s tem, kar so imeli na obrazu. Marsikomu je maska pomagala, da se je nekako zlil z likom samim,« ob filmu razmišlja priznani modni stilist in masker Milan Gačanović in dodaja, da se je pri tem čim bolj poskušal tudi približati Jurčičevemu času. Njegovo delo je še zlasti opazno pri bližnjih posnetkih, ki so ena izmed številnih odlik filma.

Kot pravi profesionalci

Basaj je izbral prave lokacije, s katerimi se lahko tudi gledalci vračamo v čas 19. stoletja, naj gre za posnetke v interieru ali kadre, ki so nastajali v naravi. Igralci so izjemni. Velja poudariti, da gre za ljubiteljske igralce, ki po večini nimajo izkušenj s filmsko kamero. Posamezni kadri so posneti v enem kosu, ne glede na to, da trajajo po več minut. Pri tem poleg igralcev, ki so v svojih nastopih kar se da suvereni, vedno znova prepričajo dobro postavljene kamere in spretna kasnejša montaža. Pri gledanju posameznih situacij, tako dvojic, trojic kot tudi skupinskih prizorov v gostilni, se niti malo ne dolgočasimo. Pravi užitek je spremljanje nastopov izjemnega Francija Kozelja v vlogi Krjavlja. Imamo občutek, kot da sedimo poleg in nam pripoveduje, kako je hudiča presekal na dvoje. Prepričljivi so tudi pevski nastopi s slovenskimi ljudskimi, ki dodatno plemenitijo film.

V vlogi osrednjega lika desetega brata navdušuje Milan Bajželj. »Lahko rečem, da je igranje v predstavi in predvsem stik s publiko nekaj čudovitega. Ko se enkrat vživiš v vlogo, je igranje pravi užitek. Film je nekaj povsem drugega. Narediti moraš, kar ti naročijo, blizu ni nobene publike, ampak le režiser, tehnika in ostali del ekipe. Če prvič ni dobro, posnamemo še enkrat. Meni nekako manjka odziv publike, ta me vedno ponese,« je povedal Bajželj, ki je tokrat prvič igral v filmu. »Danes sem si prvič ogledal film in lahko rečem, da sem prijetno presenečen nad našim izdelkom. Ko igramo, nimamo občutka, kako bo videti končna verzija. Zdaj lahko potrdim, da smo dobro opravili. Če bo še kdaj priložnost, sem z veseljem zraven.«

Podobno pove tudi Gačanović in z besedami, da je film kljub ljubiteljski ekipi narejen zelo profesionalno, potrjuje, da bo z veseljem še kdaj sodeloval, če ga bodo le povabili. »Film je dobra spodbuda za naprej. Pustimo času čas, mogoče se res spet lotimo podobnega filma. Zdi se mi pomembno, da s tem ohranjamo slovensko kulturno dediščino, in čeprav je film narejen na ljubiteljski bazi, lahko rečem, da smo ga izvedli zelo profesionalno.«

»S filmom sem zadovoljen. Saj bi se dalo še kaj narediti drugače, a nekje se vendarle moraš ustaviti. Zase, menim pa, da to velja tudi za celotno ekipo, lahko rečem, da sem s filmom zelo zadovoljen. Kdo ve, kdaj se bomo lotili naslednjega,« je še povedal Basaj.

V KUD Predoslje konec poletja načrtujejo še nekaj javnih projekcij Desetega brata, potem pa bodo film ponudili tudi na YouTubu.

Foto: arhiv KUD Predoslje

Tišina, kamera in akcija ... »Takole sem hudiča presekal na dvoje,« pripoveduje Krjavelj (Franci Kozelj).

Foto: arhiv KUD Predoslje

Ko se na poti nekje okrog Predoselj srečata deseti brat (Milan Bajželj) in Lovre Kvas (Matej Logar).

Foto: arhiv KUD Predoslje

Preden stopi pred kamero, še zadnje detajle na Maričkini (Jana Ovsenik) pričeski uredi Milan Gačanović.

Častni občan

Priznanje, ki ga z veseljem pokaže

»Resnično sem vesel, saj si nisem predstavljal, da je moje delo toliko vredno, da bi dobil zanj javno priznanje. Vesel sem tudi, da sem pri glasovanju dobil podporo vseh svetnikov,« pravi Vincencij Demšar, novi častni občan občine Škofja Loka.

Vilma Stanovnik

Naziv častnega občana je ob prazniku Občine Škofja Loka pred kratkim prejel Vincencij Demšar. Januarja je dopolnil osemdeset let, v obrazložitvi pa so zapisali, da si ga je zaslužil za dolgoletno delo in prispevek za dobrobit vseh občank in občanov.

Rodil se je v vasi Osojnik pod Blegošem kot predzadnji od 13 otrok v Štulčevi družini, od leta 1975 pa živi v Škofji Loki, kjer sta si z ženo ustvarila dom in družino. Po uspešno zaključenem šolanju in odsluženem vojaškem roku se je vpisal na študij zgodovine in geografije na Filozofski fakulteti. Leta 1971 se je zaposlil v Loškem muzeju in tam deloval deset let, nato pa se je zaposlil v Zgodovinskem arhivu v Ljubljani, kjer je služboval skoraj desetletje. V tem času se je pridružil Društvu 2000, ki je ustanovilo stranko Slovenski krščanski demokrati, ta pa opozicijsko gibanje Demos. V Demšarjevi hiši je bil kasneje ustanovljen še loški Demos, ki je zmagal na prvih demokratičnih volitvah v Škofji Loki. Vincencij Demšar je prevzel funkcijo predsednika izvršnega sveta in stopil na pot poklicnega politika. Funkcijo je opravljal do decembra 1994. Dve leti je bil načelnik Upravne enote Škofja Loka, leta 1996 pa je bil izvoljen za poslanca v drugi Državni zbor Republike Slovenije.

Ves čas je aktiven in viden član v mnogih društvih, tudi Muzejskem, proučuje dokumente v arhivih, piše razprave in članke, vodi zgodovinski krožek Župnijske karitas Železniki, aktivno deluje v Župniji Škofja Loka, več mandatov je bil član Župnijskega pastoralnega sveta, je pa tudi član hrvaškega kulturnega društva Komušina.

Med drugim je pomembno prispeval k ponovni uprizoritvi Škofjeloškega pasijona. V vseh dosedanjih uprizoritvah je sodeloval tudi kot igralec. Posebno mesto pa med njegovimi številnimi dejavnostmi zavzema Prosvetno društvo Sotočje Škofja Loka, ki so ga januarja 1996 ustanovili prav v njegovi hiši in izvaja številne aktivnosti, ki pomembno bogatijo škofjeloško dogajanje.

Tako tudi ni čudno, da so ga za častnega občana poleg predlagatelja, Slovenske ljudske stranke, podprli tudi Muzejsko društvo Škofja Loka, Župnija in Župnijska karitas Škofja Loka, hrvaško kulturno-umetniško društvo Komušina, Prosvetno društvo Sotočje ter Lista Miha Ješe in Prijatelji Loke.

Imel je lepe službe

»Priznanja sem resnično vesel, saj si nisem predstavljal, da je moje delo toliko vredno, da bi dobil zanj javno priznanje. Vesel sem tudi, da sem pri glasovanju dobil podporo vseh svetnikov. Rad bi rekel, da sem vedno rad delal in imel sem tudi lepe službe. Ob tem mislim tako na delo v muzeju kot v arhivu in tudi politiki. Povsod sem se dobro počutil. Gotovo pa mi je bilo najlepše v arhivu, kjer brskamo po starih papirjih in tam pozabim, kako teče čas. Ko sem bil v službi v Ljubljani, se mi je zgodilo, da sem celo pozabil iti domov. Poleg tega sem imel srečo, da smo kljub političnim razlikam tudi v izvršnem svetu dobro sodelovali, in vesel sem vseh tistih, ki imajo radi Škofjo Loko,« je ob prevzemu listine častnega občana povedal Vincencij Demšar, ki ni nikoli razmišljal, da bi šel živet kam drugam.

»Imel sem srečo, da smo kljub političnim razlikam tudi v izvršnem svetu dobro sodelovali, in vesel sem vseh tistih, ki imajo radi Škofjo Loko.«

»Če ni uspelo ženi Ljubi, ki je doma s koprskega konca, da bi me odpeljala na Primorsko, sem prepričan, da me v to ne bi nagovoril nihče drug. Najraje sem v Škofji Loki,« je tudi povedal Vincencij Demšar.

Požig domače vasi

Prav tako kot Vincencija Demšarja je naslov častnega občana razveselil Prosvetno društvo Sotočje Škofja Loka, ki je skupaj z Občinskim odborom SLS Škofja Loka minuli ponedeljek pripravilo kulturno prireditev s predstavitvijo novega častnega občana občine Škofja Loka. Osrednja točka prireditve, ki so jo popestrile pesmi Škofjeloškega okteta in Škofjeloških deklet (ta so imela premierni nastop), je bil pogovor Darije Jamnik z Vincencijem Demšarjem, ki je povedal, da je naziv častnega občana priznanje, ki ga z veseljem pokaže. Nato je zbranim v dvorani Sokolskega doma zaupal marsikaj iz svojega življenja, vse pa se je seveda začelo s spomini iz domače hiše v vasi Osojnik pod Blegošem.

Foto: Peter Košenina

Častni občan Vincencij Demšar z ženo Ljubo, v kateri je imel vedno veliko oporo

»Moj prvi spomin seže v leto 1945, ko so nam Nemci požgali domačijo. Požgan je bil cel Osojnik in nato smo si del hiše, ki ni zgorela, delili s sosedi. Nas je bilo deset, sosedovih pa osem. Čeprav nas je bilo veliko, pa kot otrok nisem bil nikoli lačen. Kako sta mama in oče za to skrbela, si težko predstavljam, saj je bilo treba vse pridelati doma,« se otroštva pod Blegošem spominja Vincencij Demšar, ki mu je iz šolskih dni najbolj ostalo v spominu, da je bil nekoč po šoli zaprt, ker mlajša sestra pri pouku ni znala snovi.

»Mi smo hodili v šolo vsak drugi dan in še danes so zame še najbolj delovni dnevi ponedeljek, sreda in petek,« je malce hudomušno povedal častni občan, ki je bil v otroških letih tudi pastir. »Mislim, da je to delo pri nas vzbujalo občutek odgovornosti, saj je bilo pomembno, kdaj si peljal živali na pašo in s paše, saj se je živina morala napasti.«

Kasneje se je odločil za študij zgodovine in geografije ter se nato leta 1971 zaposlil v škofjeloškem muzeju. »V srednji šoli sem inštruiral matematiko in fiziko, nato sem se odločil za zgodovino. Še kot študenta me je dr. Pavle Blaznik vprašal, ali bi prišel v loški muzej in nadaljeval njegovo delo. Tako se je začelo,« pravi Vincencij Demšar, ki se je sicer v muzeju dobro počutil, zaradi političnih pritiskov pa se je po desetih letih odločil, da se zaposli v Zgodovinskem arhivu v Ljubljani.

Atiju so se postavili v bran

Takrat je politično postajal vedno bolj aktiven. Pridružil se je Društvu 2000, ki je ustanovilo stranko Slovenski krščanski demokrati. V Demšarjevi hiši na Kopališki ulici, kjer so bila vrata obiskovalcem vedno odprta, je bil kasneje ustanovljen še občinski Demos.

»Očitno smo se s svojim delom izkazali,« je povedal Vincencij Demšar, ki je imel vedno veliko podporo pri ženi Ljubi, kasneje pa tudi pri otrocih, Ambrožu, Tilnu, Mariji in Katrini, ki so na druženju v Sokolskem domu povedali marsikaj zanimivega o življenju z očetom politikom. »Morali smo biti aktivni, agilni, čeprav me je bilo včasih tudi strah,« je povedal sin Ambrož, ki se spomni, kako so jim metali kamenje v šipe pa tudi veselja ob zgodovinskih dnevih osamosvojitve in uspehov ob volitvah.

»Če je kdorkoli rekel kaj čez našega atija, pa če je bilo tudi upravičeno, smo se mu postavili v bran. Vedno smo držali skupaj,« je še povedal Ambrož, da so ponosni nanj, pa so priznali tudi drugi.

Nagovori zakoncem

Mnogi Ločani se Vincencija Demšarja spominjajo tudi kot tistega, ki jih je poročil. Že skoraj tri desetletja je namreč pooblaščenec Upravne enote Škofja Loka za sklepanje zakonskih zvez. In njegovi nagovori marsikomu v spominu ostanejo vse življenje. »Pomembno se mi zdi, da imaš rad ljudi in se jim ob njegovem trenutku posvetiš in se potrudiš. Zanimivo je, da so ob poroki ljudje zelo odprti in sprejemljivi, tako mi marsikdo še po 25 letih pove, kaj sem mu rekel ob poroki,« pravi Vincencij Demšar, ki je vesel, da mu zdravje še vedno dobro služi in da je še vedno lahko aktiven.

»Rad bi rekel, da sem vedno rad delal in imel sem tudi lepe službe. Ob tem mislim tako na delo v muzeju kot v arhivu in tudi politiki. Povsod sem se dobro počutil.«

Vincencij Demšar se je ob letošnjem občinskem prazniku razveselil javnega priznanja, imenovanja za častnega občana občine Škofja Loka. Listino mu je podelil župan Tine Radinja. / Foto: Peter Košenina

Zanimivosti

Netopirji živijo tudi v cerkvah

V Sloveniji imamo trideset vrst različnih netopirjev, od tega jih triindvajset prebiva tudi v cerkvah in gradovih ter drugih objektih kulturne dediščine. Čeprav te zavarovane živali za ljudi marsikdaj predstavljajo zgolj nadlogo, pa je sobivanje z njimi mogoče z nekaterimi preprostimi ukrepi.

Aleš Senožetnik

Pred kratkim sta biologa in strokovnjaka za varstvo netopirjev Primož Presetnik in Aja Zamolo izdala prvo publikacijo o netopirjih v stavbah kulturne dediščine pri nas.

Biologi so v zadnjih dvajsetih letih pregledali 1710 stavb kulturne dediščine, netopirje pa so našli v 82 odstotkih vseh stavb oz. v več kot 1350 cerkvah in 44 gradovih. V 37 odstotkih stavb pa so potrdili nekaj manj kot 780 porodniških skupin različnih vrst. V stavbah kulturne dediščine so našli najmanj 23 izmed skupno 30 vrst v Sloveniji živečih netopirjev.

V posameznem kotišču načeloma ni bilo več kot sto netopirjev, v posameznih primerih pa so našteli tudi več kot petsto ali celo več kot tisoč odraslih živali. Na Gorenjskem so tako denimo v Cerkvi Marijinega vnebovzetja v Cerkljah našteli 123 netopirjev vrste mali podkovnjak in kar 583 osebkov navadnega netopirja. Po številu različnih vrst, ki so jih našteli v posameznem objektu, z enajstimi prednjači grad Grad na Goričkem, na Gorenjskem pa so denimo štiri vrste našteli v cerkvi sv. Vida v Spodnjih Dupljah in cerkvi sv. Kancijana v Domžalah, tri pa v cerkvi sv. Petra v Selcih.

Kot v knjižici, ki je prosto dostopna na spletu, pojasnjujeta avtorja, je med razlogi, da so netopirji »posvojili« stavbe kulturne dediščine, dejstvo, da so objekti v prostoru že stoletja in da v njih navadno nihče ne živi.

A netopirji za skrbnike objektov večkrat predstavljajo nadlogo, predvsem zaradi iztrebkov – teh se lahko nabere celo do deset kilogramov letno. Zaradi tega mnogi skrbniki zaprejo preletne odprtine in netopirjem preprečijo vstop, s tem pa uničijo kotišče zavarovanih živali. Še posebno nevarno je zapiranje odprtin z mrežami s celicami okoli enega centimetra, v katere se lahko zapletejo ter se poškodujejo ali poginejo. Nevarnosti na netopirje prežijo tudi ob obnovah stavb, škodi pa jim nočno osvetljevanje objektov z močnimi reflektorji, ki jim lahko zmede bioritem, opozarjata biologa. Večina vrst, ki domujejo v stavbah kulturne dediščine, je pri nas ogrožena. Avtorja želita s knjižico, ki je del integriranega projekta LIFE za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji, opozoriti, da so mnoga stavbna kotišča netopirjev zelo ogrožena, ter vzbuditi občudovanje in ohranjanje teh stavb ne le v smislu kulturnega izročila, temveč tudi kot naravne vrednote.

Kot pojasnjujeta Presetnik in Zamolova, je miroljubno sobivanje netopirjev in človeka mogoče, pripravne rešitve pa zelo poceni. Podest iz desk nad zvonovi denimo prepreči onesnaževanja z netopirskimi iztrebki – gvanom, dele stavb, ki jih netopirji navadno ne uporabljajo, pa lahko zastremo. Ob prenovah stavb pa se je treba posvetovati tudi s strokovnjaki za ohranjanje narave, ki bodo skupaj z upravljavci stavb pripravili načrt, kdaj in kako lahko obnova poteka.

Netopirji naseljujejo tudi številne objekte kulturne dediščine. / Foto: Matej Vranič

Da bi to zanimivo vrsto, ki med ljudmi po krivem ni prav priljubljena, čim bolj približala bralcu, sta avtorja nanizala celo vrsto zanimivosti o teh živalih. Tako v knjižici med drugim izvemo, da nekateri netopirji lahko živijo tudi trideset let, da dolgokrili netopir lahko leti s hitrostjo do šestdeset kilometrov na uro, da lahko v eni noči poje od tretjine do polovice lastne teže plena in da je gvano, netopirjevi iztrebki, odlično gnojilo.

Na cesti si želi več strpnosti

Žirovka Neca Galičič je v finalu letošnjega izbora za najboljšo mlado voznico Slovenije pokazala največ znanja in veščin ter tako postala tudi mlada ambasadorka varne vožnje.

Mateja Rant

Avto-moto zveza Slovenije (AMZS) je že peto leto zapored organizirala izbor za najboljšega mladega voznika oziroma voznico Slovenije Najboljši za volanom, v katerem je letos sodelovalo rekordno število mladih voznikov do 26. leta starosti. Na tekmovanju je bilo treba pokazati tako teoretično kot praktično znanje o avtomobilizmu. Med dekleti je bila pri letošnjih finalnih izzivih najuspešnejša 25-letna delovna terapevtka iz Žirov Neca Galičič. Kot so poudarili pri AMZS, je o zmagi odločalo pet vaj, s katerimi so v sodelovanju s policijo in Rdečim križem Slovenije preizkusili njihovo vozniško znanje in spretnosti ter sposobnost ukrepanja v prometni nesreči, pri čemer je bilo treba nuditi tudi prvo pomoč ponesrečencu. Tekmovanja AMZS pripravlja z namenom izboljšanja prometne varnosti med mladimi, ki so ena najbolj ranljivih skupin udeležencev v prometu, mnogokrat pa tudi neupravičeno stigmatizirani kot nevarni vozniki.

Neca Galičič bo za nagrado lahko eno leto vozila avto sponzorja izbora. / Foto: osebni arhiv

Letošnja zmagovalka Neca Galičič nam je zaupala, da se je za sodelovanje na letošnjem izboru odločila, ker ima rada zanimive dogodivščine in se preizkuša v novih izzivih. 'Vstopnico' najprej za polfinale je predstavljal spletni test, sestavljen iz dvajsetih vprašanj, na katera je bilo treba odgovoriti v največ 250 sekundah. »Vprašanja so bila s področja cestno-prometnih predpisov, avtomobilizma, prometne varnosti, delovanja AMZS in prve pomoči,« je pojasnila Neca Galičič in dodala, da je bilo tako v polfinalu kot kasneje v finalu treba pokazati tudi praktično znanje – obvladovanja avtomobila na različnih poligonih, ki so zahtevali natančnost, spretnost, občutek za hitrost in velikost avtomobila ter iznajdljivost.

»Na preizkušnje se nisem posebej pripravljala, na tekmovanje sem odšla sproščena in z željo po zabavi ter pridobivanju novih izkušenj.« Kot najtežjo preizkušnjo je označila vzvratno vijuganje med stožci samo s pomočjo zadnje kamere, brez ogledal. »Največ strahu pa sem imela pred preizkušnjami na off-road poligonu, vendar sem se tudi v dani situaciji nekako znašla ter na koncu uživala in pridobila koristne in dragocene izkušnje. Nagrada pa je samo pika na i vrhunski izkušnji.« Zmagovalca se namreč za nagrado lahko eno leto vozita z avtomobilom, ki ga prispeva sponzor izbora. »S svojim novim avtom si želim predvsem uživati in nabrati čim več varnih kilometrov, raziskati najnovejše varnostne sisteme, ki so vanj vgrajeni, in uživati v udobju, ki ga ponuja,« je poudarila Neca Galičič in dodala, da doslej še ni bila na daljšem potovanju z avtom in mogoče je prav letos napočil čas tudi za to. Kot pravi, namreč zelo rada in veliko vozi. »Tudi vozniški izpit sem opravila takoj po 18. letu, ker sem vedno želela biti samostojna in neodvisna. V vožnji uživam in mi nikakor ne predstavlja bremena,« je pojasnila in dodala, da tudi z zabav pogosto pelje prav ona, ker najbolj zaupa sebi.

Naziv ambasadorka varne vožnje, ki ga je prejela, šteje za res izjemen dosežek, a se zaveda, da ga je treba vsak dan sproti negovati in upravičevati. »Upam, da bom kot ambasadorka varne vožnje zgled ostalim voznikom v prometu.« Verjame, da je na slovenskih cestah mnogo odgovornih voznikov, a po njenih besedah žal vse preveč tudi tistih, ki se ne zavedajo posledic neodgovorne vožnje v prometu. »Želim si, da bi bilo na naših cestah več strpnosti in kolegialnosti,« je dodala.

30 let R Slovenije

Peter Zupan, poveljnik Gorenjske pokrajine TO

Rezervni major Peter Zupan je bil na mesto poveljnika Gorenjske pokrajine Teritorialne obrambe (TO) oziroma 3. Pokrajinskega štaba Teritorialne obrambe (PŠTO) imenovan 4. oktobra 1990. Prej je bil pomočnik poveljnika v pokrajinskem štabu. Na to mesto ga je imenoval v. d. načelnika Republiškega štaba TO major Janez Slapar po predhodnem soglasju Predsedstva RS.

Jelena Justin

Peter Zupan je bil rojen v Radovljici leta 1944. V času osamosvojitvene vojne je Gorenjsko pokrajino vodil s činom podpolkovnika. TO je del nalog izvajala že pred uradno mobilizacijo. Za zavarovanje objektov so z običajnim vpoklicem angažirali del pripadnikov TO. Problem pred mobilizacijo je predstavljalo uveljavljanje zakonskih pravic študentov, obrtnikov in drugih za udeležbo na vojaških vajah. Udeležba pripadnikov je bila bistveno večja ob mobilizaciji, še večja pa, ko so se enote aktivirale za izpolnjevanje borbenih nalog. Aktivirano je bilo večje število mlajših vojaških obveznikov, starejše pa so razdolžili, kar je povzročilo celo užaljenost. To so storili, ker je bila usposobljenost mlajših večja kot starejših. Iz mlajših obveznikov so formirali nove enote. Peter Zupan je v intervjuju kmalu po vojni povedal, da je bilo tudi ogromno prostovoljcev, ki so se enotam pridruževali še po končanih vojnih dneh. Vodstvo je opozarjalo, da je treba pripadnikom omogočiti tudi počitek in razbremenitev psihičnih pritiskov. Sklenili so tudi, da se pripadnikom omogoči enodnevni odhod domov, kjer lahko uredijo nujne življenjske zadeve. V enotah, ki so bile najbolj obremenjene, tega ni bilo mogoče doseči. Pravzaprav šele po tistem, ko se je tankovska enota umaknila iz okolice Brnika.

Značilnost gorenjske pokrajine je bilo dejstvo, da so se pripadniki TO in častniki jugoslovanske armade (JA) med seboj dobro poznali, kar se je v dneh vojne izkazalo kot velika prednost, saj so bili ti častniki dovzetnejši za mirno reševanje problemov. Kljub povečanim številom enot JA na mejnih prehodih in obmejnih stražnicah so napetosti povzročali predvsem tisti častniki, ki so bili na Gorenjsko poslani od drugod. Po 3. juliju, ko sta nasprotujoči si strani sklenili premirje, na Gorenjskem ni bilo več spopadov in enote JA so začele umik v vojašnice.

Glede oborožitve je Zupan TO in JA primerjal z Davidom in Goljatom. Nekaj orožja je bilo blokiranega v vojašnicah, a kot pravi Zupan, »smo Gorenjci škrti in ob ukazu oddaje orožja nismo oddali vsega«. Na veliko srečo! Blokirano je bilo orožje v kranjski vojašnici. Ker enota vojašnice ni zapustila, proti njej niso posredovali. Sicer pa je bila oborožitev po svoji moči majhna. Pripadniki TO so šli nad tanke armade s puškami in nekaj protioklepnimi sredstvi manjše moči (armbrust, zolja). »V njihovem osebnem pogumu in pripravljenosti za izpolnjevanje težkih nalog vidim razlog, da so se tanki skupaj z živo silo na mejnih prehodih vdali oziroma vrnili za ograje vojašnic.« Podpora okoliškega prebivalstva je bil v času vojne velika. Zupan pravi: »Domačini iz kranjske občine so lepo sprejeli tudi pripadnike TO iz drugih gorenjskih občin. Zato bi se želel zahvaliti vsem pripadnikom TO za njihovo požrtvovalnost, obenem pa tudi vsemu prebivalstvu, ki je nudilo vso pomoč pri izpolnjevanju naših aktivnosti.«

Sredi julija 1991 je imela TO na Gorenjskem 23 enot in kontrolirala 12 mejnih stražarnic, dve vojašnici (Škofja Loka in Pokljuka) ter eno strelišče, vojašnice v Kranju, Radovljici in na Bohinjski Beli, kjer so bili še vojaki JA, pa so bile pod skrbno kontrolo. V rokah JA je ostalo tudi skladišče eksplozivnih sredstev na Drulovki, kjer je imela nekaj opreme skladiščene in blokirane tudi TO. Materialne škode na Gorenjskem je največ nastalo na Letališču Brnik in po mnenju Petra Zupana je bil vseslovenski strateški pomen tega letališča podcenjen, kar najbolj kaže moč enot JA, ki so bile usmerjene na ta objekt. Peter Zupan je v enem od intervjujev dejal, da če Brnik ne bi bil tako odločno branjen, kot je bil, bi JA izvedla načrtovani desant. Njihov tankovski bataljon z najsodobnejšimi tanki M-84 bi se lahko usmeril k drugim ciljem. Pomemben je bil spopad, v katerem je Roman Marguč prestrelil kupolo poveljniškega vozila bataljona.

V strokovni literaturi je navedeno, da je imela Gorenjska 7. julija 1991 mobiliziranih in z orožjem opremljenih 3677 mož, Zupan pa poudarja, da je bilo z rednimi pozivi vpoklicanih še okrog tisoč mož, kar je bila tudi gorenjska posebnost.

V juliju so svoj sedež na Brdu imeli tudi opazovalci Evropske unije, ki so delovali neodvisno in nenapovedano. Skupaj s TO Gorenjska in polkovnikom Petrom Zupanom so obiskali mejni prehod Ljubelj, vojašnico v Škofji Loki, Brnik in pokrajinski štab.

V devetdesetih letih je Peter Zupan prejel številna priznanja za svoje delo: zlato medaljo Slovenske vojske, srebrni znak svobode, srebrno medaljo generala Maistra, red slovenske vojne in znak narodne zaščite.

V zadnjih letih svoje službene poti je Peter Zupan imel odgovorne naloge v logistiki in na področju opremljanja Ministrstva za obrambo RS.

Poleg tega, da je Peter Zupan pustil neizbrisen pečat v času osamosvajanja, je drug njegov pečat povezan z biatlonom. Dolga leta je bil predsednik odbora za biatlon pri Smučarski zvezi Slovenije in zelo aktiven predvsem v obdobju, ko je biatlon začel pridobivati veljavo tudi v Sloveniji in se je urejal Biatlonski center na Pokljuki.

Peter Zupan v letu 1991 / Foto: arhiv Muzeja novejše zgodovine

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

»Vzgojna« javna usmrtitev

Peter Colnar

Časi se spreminjajo in mi z njimi, se rekli stari Rimljani. Tisto, kar je bilo nekoč dovoljeno, prepričljivo, celo zahtevano in vzgojno, je danes grozljivo. Tako je tudi z javnimi usmrtitvami, tudi v slovenskih deželah. Pri nas je bila zadnja javna usmrtitev 12. julija 1865 v Novem mestu. V slovenskem časopisju vse do leta 1876 ni zaslediti dvoma v utemeljenost smrtne kazni. Tedaj se je za odpravo zavzel Karel Slanc.

Grozljivi prizori »visenja hudodelcev med nebom in zemljo«, o katerih poroča časopisje, naj bi imeli vzgojni in strašilni učinek. Smrtna kazen je bila drastično vzgojno sredstvo – ne za obsojenca, temveč za družbo. Svarila naj bi pred zločinskim življenjem. Javna usmrtitev naj bi bila poseben opomin zlasti za starše, ki lahko še vplivajo na prihodnost svojih otrok. Zato je bila prisotnost otrok in mladine na morišču zaželena. Nasilni konec življenja naj bi bil koristno svarilo. O tem so bili prepričani.

Morilčeva »smrt za smrt« se je zdelo samo po sebi razumljivo pravilo. Slovenski narod je smrtno kazen še leta 1882 razglasil celo za »orožje, s katerim se brani človeška družba.« S tem svojim stališčem je nedvomno izrazil mišljenje velike večine prebivalstva na Slovenskem. Ne le v očeh večine slovenskega, temveč tudi avstrijskega prebivalstva pred prvo svetovno vojno je bila smrtna kazen pač kazen, sicer strahotnejša kot druge, toda kazen za prav tako strahotno kaznivo dejanje in zato izpolnitev in zadostitev pravice.

Naravnost fascinantni so podatki o številu ljudi, ki so prisostvovali javnim usmrtitvam. Novice poročajo, da se je javne usmrtitve dveh Italijanov leta 1861 v Ljubljani udeležilo šest do sedem tisoč ljudi. Ogromna množica radovednežev se je zbrala tudi »na gavgah« na Marofu v Novem mestu, kjer so zaradi naklepnega umora obesili Uršo Stare, Mico Grafut in Antona Lokarja. Zločin je na široko odmeval po Dolenjskem. Ljudje so razgrabili smrtno sodbo, ki jo je natisnil novomeški tiskar Tandler. Ob obešanju je bilo navzočih menda več kot pet tisoč ljudi, medtem ko je Novo mesto takrat štelo nekaj več kot dva tisoč prebivalcev. Po usmrtitvi so uspešno prodajali tudi razmnoženo risbo vseh treh obešencev.

Leta 1867 so v poslanski zbornici sprejeli sklep, ki je odpravil javne usmrtitve. Tako so se javne eksekucije dokončno umaknile za jetniške zidove, smrtna kazen z obešanjem pa je ostala. Javni spektakel kaznovanja s smrtjo so zamenjala skrita morišča.

Zanimivi Gorenjci tedna in dogodki iz dežele Kranjske:

- **V Žabnici pri Škofji Loki se je 14. 7. 1893 rodila mladinska pisateljica Kristina (Krista) Hafner. Leta 1935 je objavila povest Šimnov Lipe, ki je dve leti prej izhajala v časopisu Naš rod. Med drugo svetovno vojno je urejala slovenske čitanke in pravljice, ki jih je opremil slikar Jože Beranek, ki so ga leta 1945 umorili. Hafnerjeva se je po letu 1945 upokojila in ni več objavljala.**
- **V Tržiču se je 15. 7. 1799 rodil slovenski pesnik Ignac Holzapfel. Vpliv druženja z Barago je povzročil, da ni postal janzenistovski rigorist. Druga njegova značilna črta je bila, da je vsaj že v bogoslovnih letih pripadal tisti skupini kranjskih dijakov, ki je sprejela misel, da hoče nadaljevati Vodnikovo prizadevanje za uveljavljenje slovenske posvetne poezije**
- **V Železnikih se je 17. 7. 1884 rodil inženir in strojnik Josip Boncelj. Leta 1927 je postal redni profesor na Tehniški fakulteti v Zagrebu. Leta 1928 je v Zagrebu ustanovil Zavod za konstrukcijo strojnih delov. Bil je njegov prvi predstojnik.**

GG +

Razgledi

Skrb za izgubljeno čast, nosečnosti

Gorazd Stariha

spolnost in nasilje

Konec prejšnjega nadaljevanja je gozdar kostanjeviškega gospostva posilil ženo gozdnega čuvaja, kjer je bil na stanovanju.

Žena je na zaslišanju dejala, da je spolni napad nanjo trajal zelo malo časa, povsem je bila presenečena, komaj se je zavedela, kaj se ji je zgodilo. Sicer pa je zagotavljala v svoji prisegi, da je v dejanju skrunitve čutila zgolj največji gnus in odpor, da kakšna nepotešena sla zaradi dveh let popolne vzdržnosti nikakor ni prispevala k morebitni zmanjšani volji do upiranja posiljevalcu.

Čez kakšne tri tedne je Hlubek ponovno segel po njej podobno kot prvič, ko mu je prinesla zajtrk, vendar se mu je izmuznila skozi vrata. V postu 1844 je prišel v njeno sobo, ko je bila sama doma, in jo s prijazno besedo poskusil pripraviti do tega, da bi zadovoljila njegovo meseno slo. Takrat je že čutila, da je noseča, objokovala je svojo usodo in mu očitaje rekla, da bo to povedala možu. Jel jo je prepričevati, da naj tega ne stori in da bo on plačal porodne stroške, če bo imela otroka. Te njegove besede si je razlagala tako, da naj ga ne zatoži možu, da je kriv njene nosečnosti, ker je mislil, da je po posilstvu tudi mož že spal z njo. Zaradi sramu in strahu pred nasiljem se ni upala zaupati ne možu ne komu drugemu. Bala se je tudi, da bi prišlo do nasilnosti med gozdarjem in njenim jeznoritim možem, če bi za to izvedel. Dokler še ni čutila otroka, se je tolažila, da bo dogodek minil brez posledic, kasneje pa si ni upala razkriti zaradi povedanega, dokler je mož ni k temu prisilil.

Mož je dejal, da se je žene toliko časa vzdrževal iz ekonomskih razlogov, da ne bi imel preveč otrok, ker mu majhni dohodki ne bi zadostovali za najem dekle, kar bi bilo sicer potrebno. Spomnil se je tudi, da ga je gozdar kmalu po posilstvu (za kar takrat seveda še ni vedel) vprašal, zakaj da se ne pobriga za otroke, dokler je še mlad, pa mu je odgovoril, da ima za to še čas. Čez nekaj časa sta govorila o zakonski nezvestobi in ga je gozdar vprašal, kaj bi naredil, če bi mu bila žena nezvesta, pa je dejal, da bi na to odgovarjal šele, če bi se kaj takega res zgodilo.

Poleg kaznovanja Hlubeka bodisi zaradi posilstva bodisi zaradi zakonolomstva je Lustig zahteval, da Hlubek povrne tudi porodniške stroške (28 gld 18 kr) in da vzdržuje otroka, ki se je rodil 23. maja 1844.

Benjamin Hlubek, star 31 let, rojen v Šleziji, je zadevo v celoti zanikal. Da bi bilo kaj takega nemogoče že zato, ker je bilo njegovo stanovanje v gradu pravzaprav v stanovanju kanclijskega pisarja Škafarja in tudi okrajnega sodnika, tako da se je slišal vsak premik, vsak korak in bi ga morala ta dva slišati, če bi se dogajalo kaj od očitanega mu. Stanovanje v gradu da je dobil šele 12. septembra in od tistega časa dalje mu je Ana tudi služila. Prej je imel stanovanje v gostilni v Kostanjevici. Torej ni mogel 3. septembra zagrešiti tega dejanja, kje natančno je bil tistega dne, pa zaradi časovne oddaljenosti ni mogel več navesti.

Vaš razgled

Ob epidemijskih valovih se v poletnih mesecih spopadamo tudi z vročinskimi, ki si sledijo skorajda brez premora. V iskanju sence in hladnega zraka mnogi najdejo uteho v idili gorskega sveta – tudi na Pokljuški planoti, kjer je nastala fotografija. Najsi izberemo levo ali desno pot, prijeten hlad ter čudovit razgled sta zagotovljena. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Tri tedne kolesarski navdušenci dihamo z našimi junaki, ki ponovno briljirajo na Dirki po Franciji. Tadej Pogačar suvereno nosi rumeno majico vodilnega, medtem ko je Matej Mohorič na nedavni etapi deklasiral vso svetovno konkurenco. Nekdanjemu sokrajanu so se z na cestišče naslikanim dresom poklonili v Podblici, v Šenčurju pa so med drugim tudi kipu sv. Jurija nadeli pikčasti vzorec. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Vovk, ki mogoče sploh ni bil hud kot volk, 1. del

Tino Mamić

Priimek Vovk je nastal na enak način kot priimek Volk. Ponekod je tudi oblika priimka prehajala iz Vovk v Volk in obratno. Na Primorskem so denimo Volki bolj Vipavski, Vovki pa bolj kraški.

Eden najstrašljivejših slovenskih priimkov je nastal na različnih krajih, zato si vsi Vovki še zdaleč niso v sorodu. So si pa lahko v sorodu Volki in Vovki ter Volki in Volčiči. Tu je še priimek Vovko, medtem ko so Vuk, Vučič in Vukovič verjetno priseljeni priimki.

Volk je ena najbistrejših živali. Lovi v tropu, v katerem vladajo posebni socialni odnosi. Je pogumen, spreten in krvoločen. V slovenščini uporabljamo besedne zveze: jesti kot volk, tuliti kot volk, krvoločen kot volk, biti volk na denar, grabežljiv kot volk. Ne moremo tudi mimo znamenitega latinskega reka Človek človeku volk (Homo homini lupus).

Priimek Vovk je dobil človek, ki je bil divjega, napadalnega značaja. Možno pa je tudi, da so tak priimek ljudje dali kakemu posebej prestrašenemu človeku. Priimki so namreč nastajali velikokrat tudi iz ironije. Možno je tudi, da je tak priimek dobil nekdo, ki je bil vedno lačen, torej lakotnik ali lačen kot volk. Ali požrešen.

A tu je še ena razlaga. Volko je tudi staroslovensko in slovansko osebno ime. Tako kot Vuk, Milovuk, Wolfgang, Likurg ali Vrkaman v drugih evropskih jezikih. Danes imena Volko sicer ne najdemo več, še vedno pa najdemo nekaj desetin moških z imenom Vuk. To torej pomeni, da je mogoče priimek nastal iz osebnega imena. Neki Volko je dal svoje ime svojim potomcem za priimek. Kot Rudolf, Franko ali Marko. Za to razlago bi se še posebno nagibali pri priimku Vovko in Volčič. Možno bi bilo tudi, da je priimek nastal iz nemškega imena Volker. V Rihemberku najdemo v urbarju Volkerja leta 1230, na Spodnjem Krasu pa je bil goriški upravnik Volker iz Kanala.

»Bendima« pri Vovkovih v Dutovljah je tudi etnološka poslastica, saj grozdje nabirajo v lesene posode (urnice).

Če se kdo sprašuje, ali je morebiti kaka povezava med nemško besedo Volk (ki jo izgovarjamo »folk« in pomeni ljudstvo ali v slengu folk), in slovenskim Volkom, naj povemo, da je ni. Pa čeprav je nemški Volkswagen nekoč izdeloval avto z imenom Lupo, po volku v italijanščini. Priimek Volk je kvečjemu podoben nemškemu Wolfu – v preteklosti se je namreč včasih zgodilo, da so priimek kar prevedli.

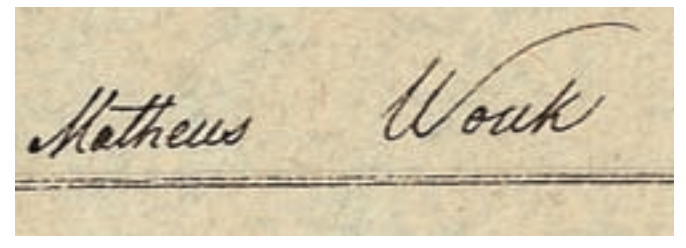

Zapis priimka Vovk na Kovčicah v franciscejskem katastru iz leta 1822, ki ga hrani Arhiv Republike Slovenije: Matheus Uouk. Gre za narečni zapis Uouk, kar je nekaj posebnega.

Sicer pa je volk zelo stara beseda z indoevropskimi korenini. Tudi v mitologiji poznamo volkodlake, ki so sicer bolj prisotni na severu Evrope, verjetno pa so nastali zaradi ljudi in bojevnikov, ki so se odeli v volčjo kožo. Znan primer iz zgodovine so tudi velites, revni rimski vojaki, ki si niso mogli privoščiti oklepov in so zato nosili volčje glave. V slovenski mitologiji pa pogosteje najdemo pasjeglavce (psoglavce).

Ko se je določen priimek zelo razširil, je velikokrat določena rodbinska veja privzela nov priimek. To so bili velikokrat dvojni ali pa tudi samo malce preoblikovani priimki.

V Brdih je priimek Vovk prvič omenjen leta 1626 v Fojani. V Trnovem pri Gorici ga najdemo že leta 1507, v Šmihelu pri Šempasu pa 1523. V vipavskem urbarju najdemo prvega Vovka na Krasu. Leta 1499 je v Koprivi moral gosposki v Vipavi davke plačevati Ivan Volkmer (Zuan Volkkhmer).

(Se nadaljuje)

HUMOR, HOROSKOP

www.gorenjskiglas.si

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa,** izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: ***040 514 975.***

Gorenjski Glas

HOROSKOP

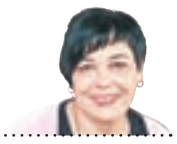

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Zamenjava okolja vam bo odlično dela, saj si boste pošteno odpočili od vseh skrbi in svojemu raztresenemu jazu privoščili prijetnejše misli. Kovanje načrtov za najrazličnejše izlete bo v tem tednu vaše najljubše opravilo. Torek bo vaš dan.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Četudi boste mislili, da ljudje okoli vas ne opazijo vašega dela, boste za velik doprinos v podjetju nagrajeni. Skrb za svoje telesno zdravje boste vzeli resno in začeli spreminjati svoje življenjske navade. Naj začetni elan traja in traja!

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Ljubezen, ki se vas je začela nežno dotikati, v vaše življenje prinaša spremembe. Z vsakim dnem boste bolj romantični in svojih čustev ne boste skrivali. Zasanjano ozračje okrog vas vam bo skorajda spodneslo tla pod nogami.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Začenja se učenje na določenem področju vašega življenja. Prepustite se in iz tega potegnite le najboljše, četudi se vam v tem trenutku ne zdi najbolj smiselno. Uspeh, ki ga boste deležni, vas bo napolnil z optimizmom. Pričakujte darilo.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Hitenje in naglica na vsakem koraku vas bosta pošteno utrudila, zato boste nekatere opravke morali preložiti na naslednji teden. Na ljubezenskem področju se boste znašli pred odločitvijo. Po posvetu s prijatelji boste izbrali pravilno pot.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Izzivi, ki so pred vami, vam ponujajo precej novih priložnosti, zato kar pogumno stopajte po tej poti naprej. Če boste sledili samemu sebi sedaj, ne boste razočarani. Razmislite, ali se splača upoštevati slišani nasvet, ki ima negativen prizvok.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Nenaden materialni strošek vas bo presenetil, a kmalu boste spoznali, kaj je res tisto, kar je največ vredno. Dneve boste preživljali na malce drugačen način. Zamenjava rutine bo v vaše družinsko življenje prinesla polno zabave.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
Ne bo vas treba dolgo pregovarjati, da bi storili kakšno neumnost, saj boste ravno prav razpoloženi, da izživite igrivost, ki se skriva v vas. Lotili se boste prenove in čiščenja. Klepet s staro družbo vam bo dobro del. Presenetila vas bo vesela novica.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Zasanjani in lenobno naravnani popoldnevi vam prinašajo polno malih presenečenj. Na področju, kjer občasno popuščate, boste imeli več zagona in končno boste dokončali začete projekte. Po nepotrebnem se ne spuščajte v konflikte.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Spraševali se boste, kako povečati svojo učinkovitost, in ob dobri motivaciji vam bo hitro uspelo. Energija, ki vas je zapuščala ravno v najpomembnejših trenutkih, bo zopet udarila iz vas in poskrbeli boste, da dokončate vse, kar ste imeli v mislih.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Tam, kjer ne bo potrebe, boste reagirali bliskovito, medtem ko se boste na ljubezenskem področju pomikali naprej nekoliko počasneje in previdneje. Z nasprotne strani boste deležni očitajočih pogledov, zato le razmislite, kako naprej.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Uspelo vam bo okrepiti finančno stanje, kot si že nekaj časa želite. Možnosti za še večji dobiček so vsekakor odprte, glejte pa le, da ne zaspite na lovorikah. Kompromis na čustvenem področju bo odlična rešitev, da se izognete nesoglasju.

TA JE DOBRA

Pilot

Na cesti se srečata mestna in poljska miška. Začneta se pogovarjati in mestna miška se pohvali: »Strašno dobrega tipa sem spoznala in se zaljubila do ušes.«
»Imaš kakšno njegovo sliko?« vpraša poljska miška.
Mestna miška iz torbice potegne fotografijo svojega najdražjega in jo pokaže.
»Ampak – to je netopir!« vzklikne poljska miška.
»Aja?! On mi je pa rekel, da je pilot.«

Župnik na kolesu

Kar pozna nočna ura je že, ko policist ustavi župnika na kolesu.
»A vas ni nič strah takole pozno se sam voziti s kolesom?«
»Nisem sam, Bog je z mano,« odgovori župnik.
Policist pa takoj v akcijo: »Aha, dva sta na kolesu! To bo pa kazen.«

Načrt za dopust

Se pogovarjata dva prijatelja in pravi prvi: »Janez, si že naredil kakšen načrt za letošnji dopust?«
Janez: »Ne, čemu bi ga pa? Moja žena določi, kam bomo šli, moj šef določi, kdaj bomo šli, in moja banka določi, kako dolgo bomo na dopustu!«

Lunin mrk

Ob koncu pouka učiteljica spomni učence: »Otroci, ne pozabite, da si danes ob 20. uri lahko ogledate popolni lunin mrk, o katerem smo se včeraj pogovarjali.«
»Na katerem programu pa?« vpraša Matic.

LAŽJI SUDOKU

8			2			9		4
			3	8	7		1	6
	6				1	8		5
5		9			4	3		
1	8						4	9
		3	8			5		2
6		5	4				2	
2	1		7	6	5			
3		7			2			

Rešitev:

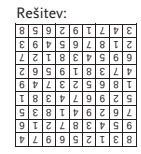

TEŽJI SUDOKU

8							5	
6			4		8	9	1	
		5	6					3
						7		9
	3		1		2		6	
7		4						
1					4	2		
	6	2	3		1			8
	8							

Rešitev:

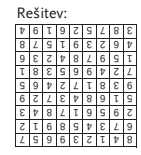

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

ARVAJ 1956

Gostilna Arvaj

www.gostilna-arvaj.si

K nam pridete kot gost, odidete kot prijatelj!

SESTAVIL: F. KALAN	JEZIČNEŽ	GR. NIMFA, KI JE HRANILA ZEVSA	IMITATOR POLJANEC	FINSKO JEZERO, ENARE	ZORAN ČILENŠEK	USPEŠNA POPEVKA	OPARJENINA	LESENA SKLEDA	MESTO V ŠPANIJI	KRAJ PRI DOMŽALAH	ANDREJ JARC	HITRA POLICIJSKA AKCIJA	GORENJSKI GLAS	LEVI PRITOK DRAVE	DOMAČNOST	POKRAJINA V ITALIJI, LAZIO	RIŽEVO ŽGANJE	NACE JUNKAR	JED ŽIVALSKEGA IZVORA	ANTIČNO IME REKE GUADIANE V ŠPANIJI	ORODJE ZA KIDANJE GNOJA	POPOLNOMA SLIČEN	JUDOISTKA SRAKA
SLOVENSKI IGRALEC (J. H.)			22										SL. KARIKATURIST (M. M.)			19					11		
GIBANJE ALI BOJ ZA ENAKOST													SLED UDARCA / NASKOK, NAPAD										
PEVKA NIMANI	14				TROPSKI KOPITAR / JADRANSKI OTOK				5		RUSKA VLADARICA			27				POSEST V MADŽARSKEM OKOLJU					16
SODOBNIKI KELTOV				10		PARADIŽ, EDEN / AM. PEVKA (TINA)				SL. KIPAR (FRANCE)	ITAL. ITALEC / IMAMOV URAD							PLIMA IN ?		3			
ČRT TAVZES			ESTONCI / NOTRANJE DVORIŠČE HIŠE (ŠP.)					OPERNI SPEV / LUKA V IZRAELU				20		ANGELINA JOLIE / MODEL VOZILA VW		13							
STADION V BUDIMPEŠTI				MORSKA RIBA / BOKSARSKI ODER					PRILOGA K JEDI / MALIK, IDOL	2					ZABELA (NAREČNO)	ZEMELJSKO PODNOŽIŠČE						
MESEC V JUD. KOLEDARJU			12		VRBOV GRM / VZKLIK NA BIKOBORBI							GLASBENIK TOBIN / ULIČNO VOZILO											
POZITIVEN ION							AM. PEVKA (OLETA) / SIPEK PESEK		24				GROBO DOMAČE SUKNO		26								
AMALTEJA ANAPA ECIJA PATIO VALKIRA	DLAČICA, DLAKA	LESNO PODJETJE V RIBNICI / RASNO RAZLIKOVANJE				21		HRV. IGRALKA (NINA) / LEVANT, ORIENT			9		UREJENOST / NORDIJSKA BOŽANSKA DEVICA										
TRGOVINA S KOZMETIČNIMI SREDSTVI				1						PARK V LJUBLJANI / KOLESARKO MOŠTVO					6								
LANTAN			LETOVIŠČE OB ČRNEM MORJU	GORENJSKI GLAS	PAVEL KUNAVER	MESTO V ISTRI, PULJ / FIGURA	17				LOVEC NA RAKE / DEL SKLADBE												
JUDOVSKI KRALJ	28			STRAN KNJIGE / PRIPADNIK SKITOV					MOŠKI, ŽENSKI, SREDNJI / POVELJE			25		OGNITEV, OGIBANJE	BLEDO RDEČE VINO	BIVŠA NEM. SMUČARKA (MARTINA)						
IGRALCA OČE IN HČI (KLAUS IN NASTASSJA)							ŽENSKO POKRIVALO / REČNA ŽIVAL					OBLEČENA DEKLIŠKA FIGURA IZ GR. MITOLOGIJE											
GLASBENIK IN NOVINAR KOŠIR			15		GOZDNI PTIČ, VRAN / NIKELJ					8		PISATELJ TORKAR / UROŠ KORUN	18										
ALPINISTIČNI KRAMP					7	PUSTOLOVEC										4							
IZDELOVALCI GODAL IZ CREMONE						DOMAČA ŽIVAL		23			ELEKTRIČNI VODNIK												

Gostilna Arvaj stoji na slikoviti legi nad kanjonom reke Kokre v Kranju. Čaka vas najboljši izbor jedi, odlična kosila in malice ter edinstvena, zašpiljeno dobra, kranjska klobasa. Ljubitelji žara lahko pridete na svoj račun ob četrtkih.

Nagrade: 3-krat malica v Gostišču Arvaj

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do ponedeljka, 19. julija 2021, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

KOPALNI IZOLA 10. 7., 15. 7., 17. 7.; **IZLET RAB–PAG** 26. 7. **TURISTIČNI BONI PRIJAVE ZA JESENSKE TERMINE: STRUNJAN, BERNARDIN, BANOVCI, ŠMARJEŠKE TOPLICE,DOLENJSKE TOPLICE, RADENCI, MORAVSKE TOPLICE. MORJE: DALMACIJA – DUGI OTOK: VEČ TERMINOV, LASTOVO:** 7.–14. 8., 11.–19. 9.; **OREBIČ:** 6.–13. 9., 2. 9.–9. 9. **www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

IZLET

Kolesarska izleta kranjskih upokojencev

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na kolesarski izlet na relaciji Kranj–Jezersko. Odhod z lastnimi opremljenimi kolesi bo v torek, 13. julija, ob 8. uri izpred vodnjaka na Glavnem trgu. Zahtevnost je težka, proga je dolga 68 kilometrov. V torek, 27. julija, pa vabijo na kolesarski izlet na relaciji Kranj–Smlednik–Šinkov Turn. Odhod z lastnimi opremljenimi kolesi bo ob 8. uri izpred vodnjaka na Glavnem trgu. Pot je srednje zahtevna, doga je 48 kilometrov.

Kolesarski izlet cerkljanskih upokojencev

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje vabi svoje člane – kolesarje, da se zberejo v torek, 13. julija, ob 8. uri pred AMD Cerklje. Kolesarili boste do Vodic in nazaj do Sp. Brnika, kjer si boste ogledali čebelarski muzej. V primeru slabega vremena bo izlet prestavljen na četrtek v istem tednu.

Planinsko-pohodniški izlet na Travno goro

Kranj – Društvo upokojencev Kranj v četrtek, 29. julija, vabi na planinsko-pohodniški izlet na Travno goro (906 m n. m.), ki je zaradi vremenskih razmer 1. julija odpadel. Odhod s posebnim avtobusom izpred Creine bo ob 7. uri, vstopni postaji bosta Labore in Orehek. Pot ni zahtevna, hodi se po gozdnih poteh, za pohodnike bo trajala skupaj 2,5 ure, za planince 4,5 ure. Oprema naj bo planinska, visoki čevlji in pohodniške palice. Prijave z vplačili sprejemajo do ponedeljka, 26. julija.

Juliana Trail Mojstrana–Jesenice

Šenčur – Turistično društvo Šenčur organizira v soboto, 17. julija, pohodniški izlet po 2. etapi poti Juliana Trail Mojstrana–Jesenice: Mojstrana–Dovje–Rogarjev rovt–Plavški Rovt–Planina pod Golico–Jesenice (Stara Sava). Skupne zmerne hoje bo šest ur (21 kilometrov). Možna bo tudi krajša varianta. Maske v avtobusu so obvezne. Informacije in prijave zbira do četrtka, 15. julija, Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Planinarjenje po Spodnjih Bohinjskih gorah

Kranj – Planinsko društvo Iskra Kranj v soboto, 24. julija, vabi na planinarjenje po Spodnjih Bohinjskih gorah. Po lovskih stezicah in med ruševjem se boste s planine Poljana povzpeli do prevala pod Malim Raskovcem in na rušnati, razgledni Gradovec (1692 m n. m.). Na izhodišče se boste vračali po lovski stezi, zaraščeni mulatjeri in označeni planinski poti čez planino Suha. Zložne hoje po nezahtevnih, občasno strmejših poraščenih terenih bo do šest ur, višinske razlike bo 550 metrov. Odhod z 20-sedežnim avtobusom bo ob 6. uri s parkirišča pri Mercator centru Primskovo v Kranju. Prijave, informacije, vplačila: Breda Pirc, tel. 051 397 040, bredapirc@gmail.com; Klemen Ručigaj 051 693 294, klemen.rucigaj@gmail.com. Prispevek lahko poravnate na izletu ali v pisarni društva ob sredah med 17. in 18. uro ali na TRR društva.

Enodnevni izlet na otoka Rab in Pag

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur vabi na enodnevni izlet na otoka Rab in Pag, in sicer v ponedeljek, 26. julija. Informacije in prijave dajejo in zbirajo pri poverjenikih ali na tel. 064 117 135.

OBVESTILA

Grafična delavnica za otroke

Škofja Loka – V Galeriji Franceta Miheliča se bo v soboto, 17. julija, začela grafična delavnica. Zbor bo pred Kaščo, kjer si boste ogledali likovna dela v Zbirki Franceta Miheliča, ki jih je slikar podaril rojstni Škofji Loki. Nato se boste odpravili na muzejsko dvorišče na delavnico visokega tiska. V tehniki moosi gum boste risali s svinčnikom in naredili ročne odtise matrice na papir. Naučili se boste tudi pravilno podpisovati grafične liste in ustvarili manjšo naklado grafik. Delavnica je primerna za otroke, starejše od osem let.

PREDAVANJA

Zgodovina klekljanja na Slovenskem

Visoko pri Poljanah – V četrtek, 15. julija, se bo ob 18. uri v Dvorcu Visoko začelo predavanje Zgodovina klekljanja na Slovenskem. Mojca Ferle, muzejska svetnica v Muzeju in galerijah mesta Ljubljane, in Mojca Šifrer Bulovec, muzejska svetovalka v Loškem muzeju Škofja Loka, bosta predstavili zgodovino klekljanja na Slovenskem s poudarkom na loškem območju. Vstop bo prost.

www.gorenjskiglas.si

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena 18. junija 2021 v Gorenjskem glasu, je bilo podjetje Avtohiša Vrtač, d. o. o., iz Stražišča pri Kranju. Nagrajenci: 1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW ID.4 – **SERAFINO BAUMAN**, KRANJ, 2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW T-CROSS – **SILVO SIMONČIČ**, KRANJ, 3. nagrada: poklanja Gorenjski glas – **HILDA KRAVANJA**, BOHINJSKA BISTRICA. Nagrajencem čestitamo!

Nagrajenci nagradne križanke, objavljene v časopisu **Gorenjski glas** dne 22. junija 2021 z geslom MELITA VOVK OSEBNO, so: 1. nagrado – brezplačno vstopnico na Blejski grad – prejme **Patricija Borič** iz Radovljice, 2. nagrado – vodeni ogled razstave Melita Vovk osebno (2 uri) – prejme **Ljudmila Križnar** iz Škofje Loke in 3. nagrado – vodeni ogled razstave Melita Vovk (45 min.) – prejme **Jure Šenk** iz Kranja. Nagrajencem iskreno čestitamo.

KOLAŽI IN FANTASTIČNE RISBE
*BLEJSKI GRAD – GALERIJA STOLP
Grajska cesta 61, 4260 Bled | **PON–NED | 9:00–17:00**

KRIŽEV POT
*BLEJSKI GRAD – KAPELA
Grajska cesta 61, 4260 Bled | **PON–NED | 9:00–17:00**

GRAFIKE
*BLEJSKI GRAD – DVORANA NAD MUZEJEM
Grajska cesta 61, 4260 Bled | **PON–NED | 9:00–17:00**

SLIKARSTVO, FANTASTIČNE RISBE, PEJSAŽI, GLEDALIŠČE
FESTIVALNA DVORANA BLED
Cesta svobode 11, 4260 Bled | **PON–NED | 16:00–20:00**

AVTOPORTRETI, ŠTUDIJ, DRUŽINA
GALERIJA MELITE VOVK
Ljubljanska cesta 4, 4260 Bled | **PON–NED | 16:00–20:00**

KROKI
KAVARNA APROPO BLED
Ljubljanska cesta 4, 4260 Bled | **PON–NED | 9:00–19:00**

IZBRANE ILUSTRACIJE
KNJIŽNICA BLAŽA KUMERDEJA BLED
Ljubljanska cesta 10, 4260 Bled

JUN | **PON–PET | 10:00–19:00**, **SOB | 8:00–12:00**
JUL | **PON | 8:00–19:00**, **TOR–ČET | 8:00–14:00**, **PET | 8:00–19:00**, **SOB | 8:00–12:00**

*Ogled razstavne lokacije je mogoč ob nakupu vstopnice za Blejski grad, vse ostale razstavne lokacije so brezplačne.

www.melitavovk.si
Gorenjski Glas

Zavod za kulturo Bled, Cesta svobode 11, 4260 Bled

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

IŠČEM

ZA 14 dni iščem stanovanje na Planini ali v bližnji okolici. Smo 3-članska družina, tel.: 040/607-434
21001646

fesst
FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

HIŠE

KUPIM

MANJŠO vseljivo hišo z vrtom, tel.: 030/392-585
21001641

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

RENAULT Espace 1.9 disel, letnik 2004, sive barve, prevoženo 352.000 km, tel.: 0368/177-277
21001642

RENAULT Scenic avtomatik, letnik 2005, tehnični 6/22, 117.000 km, s kljuko, vinjeto, tel.: 041/236-237
21001649

KUPIM

ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Drulovka 23a, Kranj, tel.: 031/629-504
21001602

Iščem sostanovalko!
Iščem samsko, pokončno, starejšo in pošteno gospo, s katero bi delili stanovanje v moji hiši na Bavarskem. Rodila sem se v Tržiču leta 1943, sem vdova in živim v svoji hiši v Bad Wiessee na Bavarskem. Potrebujem nekaj pomoči pri vsakdanjih opravilih, saj imam zaradi nesreče le omejeno gibljivost. V zameno za pomoč nudim brezplačno nastanitev, hrano in žepnino. Zaželeno je tudi prijateljstvo.
Vaše ponudbe s kratkim življenjepisom pričakujem po pošti na naslov: **Marjeta Breitmoser, Ringbergstrasse 47, 83707 Bad Wiessee**, lahko tudi po e-pošti: **custom-astro@freenet.de.**

BREITMOSER KARL JUN., MEISENWEG 24, RAUBLING

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

4 jeklena platišča za masterja, 215 65 16 col, z zimskimi gumami, v rabi 1 zimo, cena 100 EUR, tel.: 040/129-077
21001618

OHRANJEN dvojni sedež za kombi, za vgradnjo v avtodom, počitek na terasi, cena 30 EUR, tel.: 040/129-077
21001619

TEHNIKA

PRODAM

2 zrcalno-refleksna fotoaparata Praktica, teleobjektiv 200 mm, stojalo, oblazinjeno torbico, vse za 90 EUR, tel.: 041/276-485
21001636

GRADBENI MATERIAL

KUPIM

ODKUPUJEMO kostanjeve drogove (za elektrogospodarstvo) dolžine 9–11 m (tudi neobeljene). SES, d. o. o., Opekarska ul. 22, Maribor, tel.: 041/865-596
21001570

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019
21001595

SUHA hrastova drva, tel.: 041/358-030
21001634

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

JEDILNI kot z mizo in štedilnik Bosch, tel.: 041/824-736
21001657

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

PEČ za centralno Teraferm stadler, z bojlerjem in gorilcem Bentone, star 3 leta, tel.: 041/743-309
21001637

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

ELEKTRIČNO kolo, malo rabljeno, in rastlinjak 9 x 50 m, tel.: 041/506-584
21001647

LEPA, kot nova, ženska in moška kolesa, po ugodni ceni, tel.: 070/691-103
21001653

NOVO ŠPORTNO uro Suunto 5, še z zaščitno folijo. Je multisport GPS ura, namenjena vsem navdušenim rekreativnim športnikom in avanturistom, tel.: 051/370,928
21001625

TURIZEM

ODDAM

APARTMA v Umagu – Murine, lepo urejen, lastno parkirišče, po ugodni ceni, tel.: 041/887-285
21001645

HOBI

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936
21001600

www.gorenjskiglas.si

KNJIGE, PUBLIKACIJE

IŠČEM

PODARITE odvečne knjige. Pokličite, pridem z veseljem jih odpeljem in ohranim, tel.: 030/996-225
21001644

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikati, različni motivi, velikosti in cene, tel.: 040/567-544
21001611

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

LEPO visoko dekliško posteljo s predali, pisalno mizo in dnom, jogi 90 x 200, tel.: 031/888-445
21001628

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

KOSILNICO BCS 127 in Deutz Fahr, bočno, ter motorno žago Stihl, tel.: 031/585-345
21001631

MOLZNI stroj, prevozni, tel.: 04/51-41-190
21001658

KUPIM

TRAKTOR od lastnika za lastne potrebe, dobro plačilo, tel.: 030/419-790
21001588

TRAKTOR, motokultivator in kiper prikolico, lahko v okvari, tel.: 031/500-933
21001572

PRIDELKI

PRODAM

RDEČI ribez, cena 6 EUR, Radovljica, tel.: 031/673-708
21001655

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave in bele pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113
21001598

LOTO

Rezultati 54. kroga – 7. julij 2021
15, 18, 28, 35, 37, 38, 39 in 1

Loto PLUS: **1, 3, 14, 23, 24, 32, 35 in 12**
Lotko: **836038**

Sklad 55. kroga za Sedmico: **4.020.000 EUR**
Sklad 55. kroga za PLUS: **290.000 EUR**
Sklad 55. kroga za Lotka: **100.000 EUR**

ALPETOUR Potovalna agencija

GARDALAND / nočni, dnevni, noč čarovnic več terminov, 1 dan	od 64,00 EUR	Tri Cine v Dolomitih, pohodni izlet 14. 8., 1 dan	od 47,00 EUR
Gora Matterhorn, simbol Švice 20. 8., 3 dni	od 258,00 EUR	Mont Blanc, veličastni vrh Evrope 28. 8., 3 dni	od 279,00 EUR
Dolomiti, mogočno gorovje 28. 8., 3 dni	od 254,00 EUR	Šarganska osmica in Višegrad 26. 8., 14. 10., 4 dni	od 249,00 EUR
Gorska cesta GROSSGLOCKNER 21. 8., 1 dan	od 42,00 EUR	Gorski masiv in ledenik Dachstein 7. 8., 1 dan	od 84,00 EUR
Sarajevo, Travnik in Banjaluka 28. 8., 16. 10., 2 dni	od 99,00 EUR	Švica; vožnja z vlakom Bernina Express 3. 9., 3 dni	od 264,00 EUR

Kranj: 04/20 13 222, **Šk. Loka:** 04/51 70 305, **Radovljica:** 04/53 20 445, **Jesenice:** 04/58 09 755, **Domžale:** 01/72 20 016

Vsa ponudba na www.alpetour.si

Part of Arriva – a DB company

Arriva d.o.o., Ulica Mirka Vadnova 8, Kranj

PROSIMO, DARUJTE KRI!

RKS OZ RADOVLJICA vas vljudno vabi na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

V OSNOVNI ŠOLI PROF. DR. J. PLEMLJA NA BLEDU

V TOREK, 13. 7. 2021 od 7. - 13. ure in
V SREDO, 14. 7. 2021 od 7. - 13. ure

PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVI OD 7. 7. 2021 DALJE NA:
051/ 389 270 ali 051/ 671 147 ali 030/ 716 796

Krvodajalcem se zahvaljujemo za odziv, razumevanje ter upoštevanje vseh preventivnih zaščitnih ukrepov.

www.daruj-kri.si

Rdeči križ Slovenije - območno združenje Radovljica, Gorenjska cesta 25, Radovljica

OTROCI NAS POTREBUJEJO

Zbiramo šolske potrebščine za 12.000 otrok v stiski

Karitas

S poslanim SMS sporočilom ZVEZEK5 na 1919 boste darovali 5 EUR. Hvala!

Prispevajo lahko uporabniki Telekoma Slovenije, A1, Telemacha, T-2 in Bob.

www.karitas.si

BREZPLAČNA OBJAVA

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

MEGA, GREGA MEZE S.P., HLEBCE 16 B, LESCE

AVTOVLEKA MEGA

ODKUPIMO:
- POŠKODOVANA VOZILA
- KARAMBOLIRANA VOZILA
- VOZILA V OKVARI
- RABLJENA VOZILA

GREGA MEZE S.P., LESCE
M: 040 629 675

ODVOZ VOZIL NA RAZGRADNJO.

2 kozlička, stara 3,5 meseca, za zakol ali rejo, tel.: 068/620-341
21001640

2 BURSKI kozi, tel.: 051/347-226
21001643

5 telic limuzin na izbiro in bikce ter telice ČB, do 200 kg, tel.: 031/585-345
21001632

7 mesecev brejo telico in 6 mesecev brejo kravo, druga telitev, obe simentalki, tel.: 041/708-787
21001630

BIKCA simentalca, starega 4 mesece, tel.: 051/392-068
21001654

KUNČJE meso, starost ž. 4 mesece, eko reja, v Križah, tel.: 051/819-044
21001606

MLADO kravo simentalko, brejo, tel.: 041/214-500
21001639

PAŠNO telico LS, brejo 8 mesecev, cena po dogovoru, tel.: 031/780-760
21001633

PRAŠIČE, težke od 60 do 120 kg, mesni tip, možnost izbire moškega spola in dostava, tel.: 041/455-732
21001591

TELIČKO simentalko, staro 2–3 mesece, tel.: 041/746-690
21001626

TELIČKO simentalko, staro 4 mesece, tel.: 041/926-269
21001650

KUPIM

IZKOPALNIK krompirja in brejo telico, tel.: 068/150-640
21001627

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, 064/130-081
21001597

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

FRIMAG, d.o.o., Hrastje 52j, Kranj, zaposli serviserja transportnih hladilnih naprav. Zaželena izobrazba mehanik, mehatronik ali elektronik. Delo v Hrastju pri Kranju, vsak delovnik od 8. do 16. ure. Več informacij na tel.: 051/631-795, Maja
21001603

IŠČEM

IŠČEM DELO – učenje nemškega jezika, tel.: 031/714-960
21001648

IŠČEM DELO – za žur in zabavo poskrbimo z živo glasbo na vseh dogodkih, tel.: 031/325-654
21001651

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net
21001596

BARVANJE fasad, nadstreškov, ograj in druga slikopleskarska dela. Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.: 031/392-909
21001529

ADAPTACIJA – vsa gradbena dela od temeljev do sterhe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija – po zelo ugodni ceni. LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163
21001601

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871
21001599

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636
21001594

SANACIJA dimnikov z nerjavečimi tuljavami, vrtanje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Cvetko Rajko, s.p., Brezje pri Dobu 4a, Dob, tel.: 051/828-419
21001475

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246
21001593

ŽE 23 LET z vami grad. podjetje REDŽO.B, d.o.o., Adergas 13, Cerklje – izvajamo vse od temeljev do streh, notranji ometi, predelne stene, vse vrste fasad, kamnite in betonske škarpe, urejanje in tlakovanje dvorišč, 041/294-279, tel.: 041/589-996
21001249

RAZNO

PRODAM

100 lat in masivna notranja vrata, še v embalaži, tel.: 04/59-58-754, 051/458-346
21001638

3 vibrirne mize in ostalo za izdelavo betonskih izdelkov, tel.: 041/321-206
21001656

AKUMULATORSKI vrtalnik, pomožno posteljo, računalniški stol, tel.: 040/705-145
21001635

CISTERNO za vodo, 1000-litrsko, s kovinsko pipo, tel.: 040/232-230
21001629

JEKLENKE za plin, 10 in 35 litrov, cena 10 in 20 EUR, tel.: 041/967-554
21001652

Buče vsebujejo veliko hranil, zato jih je treba čim bolj okusno izkoristiti. S pomočjo knjige, kjer je 60 receptov, se naučimo pripravljati 9 vrst buč: cukete, patišonko, čajoto, hokaido, sweet dumpling, maslenko, blukuri, sweet mamo in muškatno bučo.

Število strani: 164 strani, 17 x 23 cm, trdo vezana

15 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

ZAHVALA

V 83. letu starosti se je od nas poslovil

Jože Rogelj

Kovačev Joža s Primskovega

Iskreno se zahvaljujemo za izrečena sožalja, podarjene sveče in ostale darove. Posebna zahvala gre delavkam oskrbe na domu, paliativni oskrbi Splošne bolnišnice Jesenice, župniku za lep pogrebni obred, pevcem, pritrkovalcem, pogrebni službi Kranj, gasilcem PGD Primskovo za častno stražo. Vsem imenovanim in neimenovanim hvala. Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti in ga boste ohranili v lepem spominu.

Vsi njegovi

Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar druži nas.
So vezi močnejše. Brez pomena zanje so razdalje, kraj in čas.
(M. Kačič)

Svojo življenjsko pot je sklenil

Janez Ziherl

delavec Zavarovalnice Sava

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Od pokojnika se poslavljamo sodelavke in sodelavci Zavarovalnice Sava

Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti.
In sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.
(S. Gregorčič)

Umrla je naša draga mama

Alojzija - Slavka Hafner

roj. Kovšca, l. 1931

Pogreb s sveto mašo bo v petek, 9. julija 2021, ob 15.30 na pokopališču v Stari Loki.
Od 10. ure dalje bo krsta v tamkajšnji mrliški vežici.

V globoki žalosti: hčerke Erna, Kristina, Renata ter sinova Oton in Boštjan z družinami
Škofja Loka, 6. julija 2021

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustil brat, stric, bratranec in boter

Franci Knific

s Prebačevega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, še posebej Heleni in Robertu Strajnarju za vso pomoč, izrečena sožalja, podarjene sveče in sv. maše. Hvala g. župniku Urbanu Kokalju za pogrebni obred in g. Janezu Modicu za darovano pogrebno sv. mašo. Hvala tudi gasilcem iz Hrastja in Prebačevega, Aniti Korošec in Ljubi Zupan za pomoč v kuhinji ter pogrebni službi Navček in Komunali Kranj za organizacijo pogreba.

Žalujoči: brata Anton in Jože ter sestra Tilka z družinami

ZAHVALA

V 87. letu nas je zapustila draga mama, stara mama in prababica

Marija Jožefa Jereb

po domače Čerinkarjeva Pepca iz Volake

Hvala vsem, ki ste jo v njenih zadnjih dneh obiskali. Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo pospremili na njeno zadnjo pot. Hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, župniku gospodu Simonu Fortuni za lepo opravljen obred in paliativni ambulanti Splošne bolnišnice Jesenice.
Posebna zahvala gre dr. Marku Možini za skrb in zdravljenje.

Žalujoči vsi njeni

V 86. letu je spokojno umrla mama, babica in prababica

Jožefa Boža Prašnikar

Od nje smo se poslovili

hčerka Jolanda in sin Igor z družinama

Na dopust z novega terminala

Promet z novega terminala na brniškem letališču poteka že dober teden. Potnikom je na voljo deset rednih linij in tudi več čarterskih letov.

Aleš Senožetnik

Potniki na novem terminalu brniškega letališča / Foto: Gorazd Kavčič

Zgornji Brnik – Na novem potniškem terminalu, ki so ga nedavno odprli na brniškem letališču, je v teh dneh že precej živahno. Na prvi dan odprtja, prejšnji četrtek, so že v zgodnjih jutranjih urah kot prvi potniki s terminala odpotovali dopustniki na čarterskem letu v Antalyo, sledil je čarterski let navijačev naše košarkarske reprezentance v Litvo, nato pa že prva redna linija Lufthanse v Frankfurt.

Kot pravijo pri upravljavcu letališča Fraportu Slovenija, nov terminal ponuja večjo zmogljivost ter višji standard za potnike, druge uporabnike in zaposlene. Z dodatnimi deset tisoč kvadratnimi metri površin je namreč letališče pridobilo novih 14 dodatnih prijavnih okenc, poleg okenca za izvendimenzijsko prtljago, ki ga letališče doslej ni imelo. »V starem terminalu smo imeli predvsem na tem delu največ težav in nezadovoljstva potnikov,« je že na odprtju terminala povedala Jolanda Kovačič, vodja oskrbe potnikov na letališču. Dva trakova sta namenjena za prevzem prtljage, letališče pa je pridobilo tudi novo sortirnico prtljage. Potniki v odhodu se veselijo tudi petih linij za varnostne preglede, saj je v preteklosti na starem terminalu kontrolna točka predstavljala enega od ozkih grl ljubljanskega letališča. Zmogljivost letališča se je z novim terminalom povečala s petsto na 1250 potnikov na uro.

Kot nam je povedala Brigita Zorec, vodja korporativnega komuniciranja v Fraportu, se trenutno vsi potniški leti odvijajo z novega terminala. V času projektiranja, ko je bilo prometa še bistveno več kot danes, so načrtovali, da bo prijava na let v starem terminalu, kjer je še ostalo osem prijavnih okenc, potekala za nizkocenovnike in čarterske lete, nato pa bi varnostni pregled za vse združili v novem delu. Pri odhodih pa schengenski leti potekajo v novem, leti izven schengenskega območja pa v starem terminalu.

V teh dneh čez brniško letališče potuje od 2000 do 2500 potnikov dnevno.

Novost, s katero se potniki seznanijo že ob prihodu na letališče, je tudi nova prometna ureditev. Do terminalov se je namreč iz smeri Kranja možno pripeljati iz prvega krožišča, kjer bo v prihodnje na voljo dostop do odprtih parkirišč, cone za kratkotrajno ustavljanje, avtobusne postaje, parkirnih mest za kombi prevoznike in parkirne hiše. Promet ob letališču bo potekal enosmerno od novega terminala proti izvozni cesti mimo objektov policije in Kontrole zračnega prometa Slovenije, voden pa bo z ustrezno prometno signalizacijo.

Z nastopom poletja se povečuje tudi število rednih letalskih linij. Konec minulega meseca se je na letališče tako vrnil Brussels Airlines, ki v prestolnico Belgije leti ob ponedeljkih, sredah in petkih. Prav tako konec meseca pa so na Brniku pozdravili tudi Air Montenegro, ki dvakrat tedensko leti v Tivat, ponudbo letov pa nameravajo septembra razširiti še z leti v Podgorico.

Sicer pa je z Brnika mogoče leteti še v Moskvo (Aeroflot), Pariz (Air France), Beograd (Air Serbia), Varšavo (LOT), Frankfurt (Lufthansa), Antalyo (SunExpress), Amsterdam (Transavia), Istanbul (Turkish Airlines) od tega tedna pa tudi v Tel Aviv z Israirom. Kot sporočajo z brniškega letališča, se bodo tem pridružili še Wizzair z leti v Bruselj – Charleroi, British Airlines ter Easyjet na londonski Heathrow oz. Gatwick, Swiss International Airlines v Zürich, Iberia v Madrid, ter Flydubai, ki bo vzpostavil lete v Dubaj.

V poletnih dneh je živahen tudi čarterski promet na različne priljubljene počitniške destinacije. Kot pravijo na letališču, je ta letošnje poletje stekel v večjem obsegu kot lansko. Med čarterskimi destinacijami prednjačijo leti na grške otoke, v turško Antalyo, Djerbo v Tuniziji, egiptovska Sharm el-Sheikh in Hurgada ter Madeira, Barcelona in Tenerife.

Kljub temu promet v teh dneh še ni na nekdanji ravni. Kot pravi Zorčeva, se dnevno število potnikov trenutno giblje med 2000 in 2500, kar predstavlja približno tretjino povprečnega poletnega dne pred epidemijo.

vremenska napoved

Večinoma bo pretežno jasno in manj vroče. Danes in v nedeljo popoldne bodo možne vročinske nevihte.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK	SOBOTA	NEDELJA
18/29 °C	15/30 °C	14/28 °C

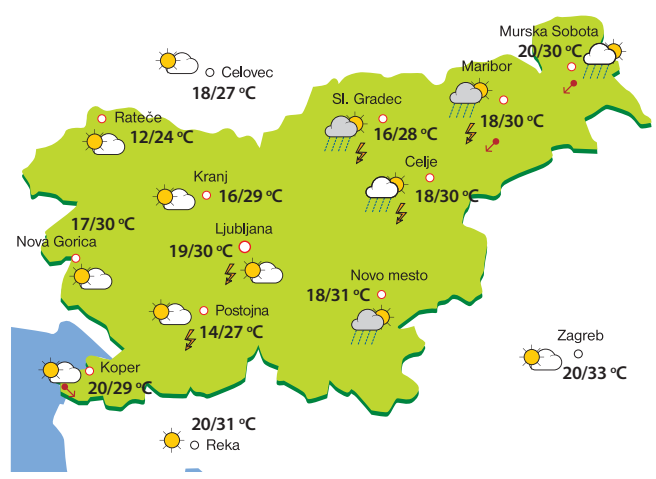

Olimpijska bakla na Gorenjskem

Jutri se slovenska olimpijska bakla vrača na Gorenjsko, do slavnostnega odprtja olimpijskih iger pa bo obiskala prav vse slovenske občine.

Vilma Stanovnik

Jesenice – Potem ko se je na začetku maja v Bovcu začela uradna pot slovenske olimpijske bakle, nato pa so jo gorski reševalci ponesli na Triglav in v Mojstrano, se ta konec tedna znova vrača na Gorenjsko.

Plamenica, ki simbolizira tako Triglav kot jekleno voljo naših vrhunskih športnikov, bo v 81 dneh obiskala vseh 212 slovenskih občin, jutri pa jo bodo najprej pozdravili v Tržiču. Ob 10. uri bo prireditev na igrišču pri Osnovni šoli Križe. Ob 14. uri bo olimpijska bakla prispela v Žirovnico pred Prešernovo rojstno hišo. Sprejem bo pol ure kasneje pri Čopovi rojstni hiši, zaključek slovesnosti pa bo pri osnovni šoli.

Na Jesenicah bo bakla, ki jo bodo ves čas nosili in spremljali športniki, nekdanji olimpijci, zaposleni v SIJ Acroni Jesenice in člani različnih društev, pot ob 17. uri začela pri Športni dvorani v Podmežakli, osrednji dogodek pa bo ob 17.20 na kopališču Ukova. Tam se bo zbranim na prireditvi pridružila tudi ministrica za izobraževanje, znanost in šport Simona Kustec.

V ponedeljek bo olimpijska bakla pot ob 11. uri začela v Planici, se pol ure kasneje ustavila v Kranjski Gori in ob 12. uri v Mojstrani. Ob 15.30 bo prireditev ob sprejemu bakle pred Gorjanskim domom v Gorjah, ob 17. uri pa pred Ažmanovim domom v Bohinjski Bistrici.

V torek bo bakla ob 15. uri pot začela v Veslaškem centru v Zaki, ob 17. uri pa prireditev ob njenem sprejemu pripravljajo tudi na Vurnikovem trgu v Radovljici.

Bakla bo nato za nekaj dni zapustila Gorenjsko, med 17. in 20. julijem pa se bo znova vrnila ter obiskala še občine Kranj, Škofja Loka, Gorenja - vas Poljane, Žiri, Železniki, Naklo, Šenčur, Komenda, Vodice, Cerklje, Preddvor in Jezersko.

Pot bo končala na dan odprtja iger, 23. julija, na Ravnah na Koroškem.

Petru Florjančiču medalja za zasluge

Ljubljana – Predsednik republike Borut Pahor je na ponedeljkovi slovesnosti v predsedniški palači posthumno odlikoval tudi izumitelja Petra Florjančiča. Za navdihujočo življenjsko zgodbo in izumiteljske dosežke v svetovnem merilu mu je podelil medaljo za zasluge. »V dolgem in bogatem življenju je živel svoje sanje. Skrivnostni in očarljivi svetovljan, ki se je podpisal pod več kot štiristo svetovnih patentov, od katerih mu jih je štirideset uspelo uresničiti, je poznal življenje v najbolj glamuroznih evropskih mestih in zgodba njegovega življenja se bere kot roman.« Sam je med svoje najuspešnejše izume štel razpršilec za parfum, okvir za diapozitive in napravo za brizganje plastike. »Marsikateri njegovi neuresničeni izumi so vizionarsko prehitevali čas, saj mu tehnika in materiali še niso omogočali izdelave – tak je bil na primer izum zračne blazine za avtomobile leta 1957.« V največje veselje pa mu je bilo, če je njegov izum omogočil delo in boljše življenje domačim ljudem v domovini, so še zapisali v utemeljitvi odlikovanja.

Kranjski gimnazijci znova nadvse uspešni

Kranj – V torek so bili znani rezultati mednarodne mature, ki jo je uspešno opravilo tudi 22 dijakov Gimnazije Kranj. Od tega jih je z odliko maturo opravilo 16, kar je 72,37 odstotka vseh dijakov. Med njimi so trije – Maruša Kristan, Pia Kristanc, Maj Marcel Škof – dosegli vseh 45 možnih točk in tako postali diamantni maturanti, je sporočila koordinatorka mednarodne mature na Gimnaziji Kranj Nataša Kne. Med zlate maturante pa so se vpisali: Klara Babič, Vida Babič, Hana Brezar, Simon Bukovšek, Lovrenc Cvijić, Marcel Čarman, Tara Gantar, Eva Igličar, Špela Koprivnikar, Leja Meglič, Luka Perc, Nives Rupnik in Tjaša Sušnik. Ob tem je Nataša Kne postregla s podatkom, da je svetovno povprečje na mednarodni maturi znašalo približno 30 točk, njihovo pa visokih 41,41 točke. »Z letošnjim rezultatom smo zelo zadovoljni, saj pomeni, da je mednarodna matura na Gimnaziji Kranj uveljavljen in nadpovprečno uspešen program. Že od vsega začetka so naši rezultati nad svetovnim povprečjem,« je poudarila.